

Fantastic Club

VICTOR BÎRLĂDEANU

GHEAȚA DE FOC

EDITURA ALBATROS

GHEAŢA DE FOC

Roman

Ilustraţia copertei de DOINA BOTEZ

EDITURA ALBATROS • 1977

Nici un fior s-ajungă să urnească greul lacăt

Al muntelui de gheaţă cu poalele în ape;
Turnuri doar săpate încet de valuri, doar un bloc imens
Înalt ca o ameninţare şi — toate — nemişcate.

HERMAN MELVILLE

O
Aloe,
ei sunt din ce în ce mai mulţi, morţii
şi munţii mari de gheaţă…

MELIUSZ JOZSEF

I.

PANEGIRIC LA MOARTEA UNUI CLOVN SOLITAR

Cimitirul era, la ora aceea, pustiu, iar în lumina leşioasă, de câlţi murdari, a crepusculului noros — primăvara anului 199... era bântuită de ploi dese, neobişnuit de prelungite, ca ale unei toamne întoarse din drum — valea brăzdată de şirurile monumentelor funerare i se părea lui Teofil Dumitraşcu o imensă landă nordică umflată de gorganele unei misterioase civilizaţii preistorice.

La înmormântarea clovnului Ieronim Hamza — celebru cândva pentru giumbuşlucurile cu care stârnise hohotele de râs ale generaţiilor de copii, perindate sub cupola circului bucureştean — nu participau decât trei-patru bătrânei cocârjaţi, probabil cei ce-l mai păstraseră în memorie pe veselul August-Prostu de odinioară, cărora li se alăturase târziu, când ceremonia era pe terminate, şi el,Teofil. Abia izbutise să se smulgă dintr-o şedinţă lungă, fără noimă şi plicticoasă, în consiliul ştiinţific al institutului de cercetări pentru fizica temperaturilor înalte, unde lucra din momentul când îşi luase doctoratul. Şi poate nu atât lungimea şi monotonia şedinţei îl iritaseră, cât un ciudat sentiment de vinovăţie faţă de Ştefania Hamza, unica fiică a clovnului Ieronim, cea de dragul căreia venise la această ceremonie funebră, în pofida faptului că-i erau profund dezagreabile orice ritualuri, în oricare împrejurări.

În prima clipă n-o zărise. Era cât pe-aci să creadă că se rătăcise prin vasta şi lugubra landă, dar o frântură din discursul pe care tocmai îl rostea un individ slăbănog şi chel, care înfrunta eroic, cu capul descoperit, ploaia ce se prefira subţire din înălţimi, îl făcu să-şi dea seama, fără

putinţă de tăgadă, că Ieronim Hamza şi nu altul era cel ce se odihnea în sicriul de la marginea gropii.

„Dragul nostru Ieronim — se adresa chelul răposatului din sicriul ermetic închis — noi, puţinii tăi prieteni şi fideli admiratori, veşnic te vom purta în sufletele noastre, ca pe un duh blajin şi singuratic al marelui mister al voioşiei. Ai dus cu tine nu numai secretul unei meserii de o nobleţe fără seamăn, dar şi un alt secret, cine ştie cât de cumplit, altminteri nu ţi-ai fi trăit ultimii ani de viaţă claustrat în chilia unei tăceri aspre, triste, ba uneori chiar sfidătoare. Adio, scump prieten, nu-ţi vom uita niciodată zâmbetul îngheţat de fâlfâirea rece a morţii!“

Nu se stinsese ecoul ultimelor cuvinte că auzul lui Teofil fu izbit de tremurul unui plâns înăbuşit, care venea din spatele unui monument funerar aflat la câţiva paşi, în stânga sa. Întoarse capul şi o zări, sprijinită de umerii de piatră ai monumentului, pe Ştefania Hamza, căreia voalul negru de doliu îi scotea frapant în evidenţă tenul alb, aproape transparent din pricina palorii, şi zulufii stacojii căzuţi în dezordine pe frunte. Lângă ea se găsea un personaj pe care nu-l remarcase până atunci — un bărbat de statură impozantă, între două vârste, cu o mustăcioară căruntă, rătăcită parcă deasupra buzelor cărnoase. Era singurul care deschisese o umbrelă mare, neagră, cu care căuta s-o protejeze şi pe Ştefania de neîntrerupta cascadă a ploii.

Era limpede că Ştefania nu-l văzuse pe Teofil, altminteri i-ar fi făcut barem un semn ori s-ar fi apropiat de el. Doar dacă… dacă nu cumva bărbatul acela impozant, îmbrăcat într-un raglan negru cam demodat, dar de o croială impecabilă, şi cu umbrela neagră înălţată drept, ca un paratrăsnet, n-o fi cumva vreo rudă sau… vreun prieten de familie, care îi acaparase cu totul atenţia. Ros de o uşoară gelozie, Teofil n-o scăpa din privire pe fata înaltă şi zveltă

care plângea înăbuşit între monumentul de piatră cenuşie şi bărbatul negru şi ţeapăn ca un monument în devenire.

Oratorul improvizat îşi încheiase de mult discursul, sicriul fusese coborât în groapa înnoroiată, bătrâneii se răzleţiseră pe aleile cimitirului — care în căutarea mormântului vreunei rude sau vreunui amic, care îndreptându-se cu paşi domoli spre casă — dar Teofil continua s-o privească pe Ştefania, rămasă nemişcată lângă monumentul cenuşiu.

La un moment dat, bărbatul impozant în raglan negru închise brusc umbrela şi arătă cu ea în direcţia unde se afla Teofil. Fata întoarse şi ea privirea, se uită buimacă la tânăr, de parcă acum l-ar fi întâlnit întâia oară, apoi păru să-l recunoască, schiţă un zâmbet crispat, care îi înnegură şi mai izbitor trăsăturile armonioase ale chipului, şi se îndreptă spre el, urmată de însoţitorul necunoscut.

– Teofil, nu cumva ai fost aici de la început? Cum de nu te-am zărit? murmură ea cu glasul alb, păstrând însă în intonaţii ceva din tremurul plânsului de adineauri.

– Ştii… răspunse tânărul jenat — am stat de-o parte, erai atât de copleşită încât… Primeşte, te rog, sincerele mele condoleanţe — încheie el grăbit, ca şi cum s-ar fi temut să strice, printr-o vorbă nepotrivită, atmosfera de durere mocnită în care fata părea adânc cufundată.

– Domnule — vorbi cu o voce tunătoare, care zgudui tăcerea potopită de ploaie a lăcaşului de veci, bărbatul în raglan negru — numele meu e Pamfil Orleanu şi sunt văr de-al doilea al răposatei mame a Ştefaniei. Cum am auzit de nenorocirea ce s-a abătut asupra bietei mele nepoate, m-am grăbit să vin de departe, de la câteva mii de kilometri, ca să fiu alături de ea în această cumplită clipă…

Politicos — dar cu o politeţe subliniat rece şi ostentativ distantă — Teofil se recomandă şi el, fără a aminti în niciun fel motivele care îl îndemnaseră să ia parte la trista

ceremonie. De altfel, deşi logodna dintre el şi Ştefania Hamza nu era un secret pentru niciunul dintre prietenii şi cunoscuţii lor comuni, nu se socotea în suficientă măsură „din familie” ca să-şi aroge cumva vreun privilegiu în acest sens.

— Mi-a vorbit Ştefania despre dumneata, tinere — râse gros Orleanu, cam în contratimp cu atmosfera lugubră din cimitir — şi, de altminteri, numele dumitale l-am întâlnit destul de des în reviste ştiinţifice de prestigiu… Despre dumneata şi lucrările dumitale — ezită o clipă, aproape imperceptibil, reluându-şi apoi dezinvolt dezlănţuirea verbală — mi-a scris şi răposatul Ieronim Hamza într-una din cele mai patetice scrisori pe care mi le-a trimis… Cred că am primit-o cu o lună sau două în urmă…

Neştiind dacă trebuie să se bucure sau să se îngrijoreze de această brusc dezvăluită faimă, Teofil se mărgini să clatine din cap cu un gest evaziv.

Că acest domn Orleanu citise nişte articole de-ale sale prin niscaiva publicaţii, mai putea înţelege (deşi puţinele sale lucrări publicate până acum îi apăruseră în reviste de strictă specialitate, adresate unui cerc destul de îngust de iniţiaţi în domeniul fizicii temperaturilor înalte), dar de unde până unde preocuparea răposatului clovn pentru acest tărâm atât de străin feericului univers de mucava al circului?

Aruncându-i Ştefaniei o privire vag întrebătoare, Teofil aşteptă zadarnic din partea tinerei sale logodnice dezlegarea nedumeririi. Ştefania era prea adâncită în durerea aceea devastatoare şi mută — abia acum Teofil îşi dădu seama cât de puternică fusese legătura dintre fată şi straniul ei părinte — ca să fie atentă la dialogul, aparent anodin, dintre cei doi. Mai mult ca sigur, nici nu auzise schimbul lor de replici.

Tocmai când Teofil se pregătea să-i invite pe Ştefania şi

pe bărbatul în raglan negru în maşina care îl aştepta la intrarea cimitirului — un biomobil ultimul tip, dirijat printr-o manetă ghidată de puterea bioundelor — Orleanu scoase din buzunar un mic aparat, cam de dimensiunea unui radio miniaturizat, şi apăsă pe un buton minuscul. Peste câteva secunde deasupra lor apăru un elicopter, de tipul „taxiurilor aeriene”, care deserveau, pe vremea aceea, transporturile de călători între localităţile apropiate, şi coborî, fără a atinge pământul, la câţiva metri de ei.

— Haide, Ştefania, — o luă Orleanu pe tânără, protector, după umeri — n-are rost să mai rămâi aici, lângă mormântul ăsta prea proaspăt. Eşti atât de plină de viaţă şi n-ai voie să uiţi vorbele moralistului că „moartea nu înseamnă absolut nimic, doar ideea ce ne-o facem despre ea este tristă”. Vino şi dumneata, tinere, cu noi — se întoarse cu acelaşi aer protector spre Teofil — văd că prezenţa dumitale îi face bine Ştefaniei, hai, o să luăm masa împreună şi, vorba marelui Will, „o să stăm şi o să povestim despre cum mor regii”, căci, află de la mine, Ieronim Hamza a fost, în felul lui, un rege…

Fără să mai aştepte răspunsul tânărului, Pamfil Orleanu o împinse uşor pe Ştefania spre scara vehiculului aerian, ajutând-o să urce. Teofil ar fi vrut să refuze invitaţia — se simţea oarecum un intrus la această masă de familie şi, în afară de aceasta, era invitat la prânz de bunul său amic parizian Honoré Bresson, care venise de câteva zile la Bucureşti să se sfătuiască cu el în legătură cu o problemă ştiinţifică de mare actualitate — dar ceva, un impuls interior nedesluşit, îl îndemnă să se suie în elicopter. În clipa când urca treptele scării solide, dintr-un material plastic de culoarea oţelului,întoarse fără voie capul şi zări, lângă mormântul abia acoperit de pământ, figura stingheră a individului slăbănog care rostise scurtul discurs funebru; de sub chelia lucioasă, pe care şiroiau în continuare stropi mari

de ploaie, doi ochi sfredelitori urmăreau cu vizibilă atenţie elicopterul lui Orleanu. I se păru chiar, la un moment dat, că slăbănogul schiţează un semn, care putea fi de salut sau de avertisment. Dar nu apucă să-l privească prea atent — pentru a distinge sensul exact al gestului — că Orleanu îl şi trase cu o mână vânjoasă în interiorul elicopterului şi, apăsând pe un alt buton al aparatului său minuscul, comandă ridicarea confortabilului vehicul fără pilot în aer.

Rămaseră tăcuţi tot drumul. De altminteri, nici nu dură prea mult: peste douăzeci de minute, pasărea cu bizare aripi rotitoare pogorî scurt pe terasa largă a unuia dintre zgârie-norii care formau zona marilor hoteluri de la marginea dinspre nord est a capitalei. Dintr-o privire Teofil îşi dădu seama unde se găseau: pe platforma superioară, special destinată transporturilor aeriene, a celui mai nou şi mai elegant hotel construit în aceste locuri, „Super Orion“.

Îl recunoscuse după arabescul de lumini fluorescente care înconjurau terasa şi care închipuiau, în înserarea ce se înstăpânise peste marele oraş din inima câmpiei, o constelaţie zodiacală cu mirifice, mereu schimbătoare răsfrângeri.

Pamfil Orleanu sări primul din vehicul, cu o sprinteneală pe care n-o trăda statura sa masivă. O ajută pe fata în doliu să se dea jos, apoi se îndreptă spre galeria celor zece lifturi care urcau şi coborau fără zgomot, într-un du-te-vino reglat de mecanisme automate. Teofil îi urmă, agasat nu atât de rolul secund ce i se rezervase, cât de rolul de cicerone autoritar pe care, simplu şi fără discuţie, individul impozant în raglan negru şi-l atribuise. Se supunea, totuşi, invitaţiilor sale mute, fără drept de apel, cu o curiozitate ce începuse involuntar să-l domine.

La etajul 35 — unde nu de mult fusese deschis ultraelegantul restaurant „Orionul vesel” — Orleanu descinse din lift, iar cei doi tineri dădură curs gestului larg

şi complezent, de om care cunoaşte bine locurile, şi intrară în sala vastă a restaurantului, discret luminată de veioze aprinse pe fiecare masă.

Ştefania Hamza şovăi câteva clipe în prag, dar, după cum sesiză Teofil, nu din pricină că ar fi fost subit invadată de scrupule să păşească într-o asemenea locandă chiar în ziua înmormântării tatălui ei, ci pur şi simplu dintr-un acces brusc de cochetărie feminină: comparase dintr-o dată toaletele fastuoase şi sofisticate ale celorlalte femei, pe care le zărise la mese, cu taiorul ei negru şi avusese revelaţia unei dezavantajoase nepotriviri.

Într-o clipă, îşi făcu apariţia lângă ei un „maître“ pirpiriu şi oacheş, însoţit de o garderobieră tânără, excesiv fardată şi înveşmântată în uniforma personalului de la „Super Orion”, un costum argintiu menit să dea senzaţia participării la o expediţie cosmică. După ce garderobiera luă raglanul şi umbrela lui Orleanu şi tunica scurtă şi străvezie, din fibre de sticlă, a lui Teofil, „maître” Marcel, cum îi spunea cu condescendentă familiaritate impozanta rudă a Ştefaniei, îi invită la o masă de lângă fereastră, ce fusese vizibil rezervată din vreme.

Bine ales, locul unde fuseseră instalaţi le îngăduia — datorită mişcării line, aproape insesizabile, a platformei pe care era situat restaurantul, care într-o oră făcea o rotaţie de 360 de grade — să se desfete, prin fereastra ce dădea senzaţia unui ecran panoramic, cu priveliştea fulgurantelor şi multicolorelor lumini ale oraşului, transformat el însuşi, acum, la căderea nopţii, într-o fascinantă galaxie terestră.

Teofil era singurul care nu privea pe fereastră. Părea absorbit de masticaţia diferitelor feluri de mâncare ce alcătuiau supeul comandat de Orleanu.

Ştefania, care păşise întâia oară în incinta „Orionului vesel”, părea să fi uitat cu totul de durerea ce o copleşise abia în urmă cu o oră şi acum nu se mai sătura să-şi umple privirea

cu spectacolul feeric al oraşului inundat de lumini. Numai Pamfil Orleanu alterna îngurgitarea alimentelor cu un soi de monolog fără sfârşit, încărcat cu tot felul de cugetări proprii şi aforisme culese din tezaurul de înţelepciune al omenirii, monolog al cărui obiect era „destinul acestui om ieşit din comun care a fost Ieronim Hamza“.

Un cuvânt — mai bine zis o asociere de cuvinte — îl făcu pe Teofil să devină brusc atent la incontinenta revărsare de vorbe a lui Orleanu.

Acesta pronunţase parcă în treacăt, fără să pună vreun accent deosebit, o frază în care se referise la o anume capacitate a bătrânului clovn — care practicase toate genurile spectacolului de circ, inclusiv iluzionismul — de „a da o mereu altă formă materiei, preschimbând după voia sa gheaţa în foc şi focul în gheaţă, ca un adevărat vrăjitor ce era“. Asocierea aceasta, aparent întâmplătoare, dintre gheaţă şi foc îl sustrăsese pe Teofil apatiei în care părea cufundat, îmboldindu-l să ridice ochii din farfurie şi să urmărească mişcarea neogoită a buzelor mari, cărnoase, care înfulecau şi vorbeau parcă în acelaşi timp.

— Câtă dreptate avea străbunul Heraclit când afirma că „naturii îi place să se ascundă” — îşi continuă netulburat Orleanu rostogolirea verbală, înghiţind cu poftă zdravănă o enormă bucată de friptură. Da, dragii mei, în pofida uriaşelor cuceriri ale ştiinţei în acest secol al nostru frământat de atâtea frisoane, mai sunt încă fenomene care, stăpânite de om, ar putea duce la transformări nemaipomenite în soarta bătrânei noastre planete. Totul depinde însă — şi aici vocea îi căpătă o imperceptibilă nuanţă de pândă, ca şi cum, prin inflexiunile ei, ar fi vrut cu tot dinadinsul să obţină un anume efect la interlocutori — de omul, mai bine-zis de oamenii care vor pune primii stăpânire pe aceste fenomene…

Mintea lui Teofil începu să lucreze cu acea febrilitate

care-l devora în clipele de încordare, când vreo experienţă de laborator nereuşită sau vreun şir de ecuaţii nerezolvate îi solicitau la maximum energia celulelor nervoase, aruncându-l într-o stare de nemulţumire parşivă faţă de toţi şi de toate. Avea impresia, în acele secunde tulburi, că lumea se prefăcuse subit într-un haos infect, că elemente care până adineauri se orânduiau docile în retorte sau sub condeiul său începuseră s-o ia razna într-un iureş dement, ca şi cum ar fi fost cuprinse de o voinţă bruscă de a-i scăpa lui printre degete, de o feroce, aprigă voluptate a jocului de-ia v-aţi ascunselea.

– Prezentul, dragii mei — se derulă mai departe firul consideraţiilor lui Orleanu, care părea să stăpânească la perfecţie arta de a sări de la o idee la alta, nestingherit şi exploziv — este doar o părere, un fleac, sau, mai rău, un scurt-circuit în fluxul mistuitor al timpului, iar noi, ca inteligenţe superioare, trebuie să ne amintim mereu de cuvintele acelui geniu suferitor care a fost Blaise Pascal şi pe care prietenul meu Ieronim Hamza mi le cita într-una din splendidele sale misive: „să folosim răgazul clipei de faţă doar ca un instrument pentru a atinge scopul superior al zilei de mâine“…

– Ai dreptate, unchiule Pamfil — întoarse capul Ştefania, vorbind pentru întâia oară de când intraseră în restaurant — dar un lucru nu înţeleg în ruptul capului; de ce, oare, tata nu mi-a împărtăşit niciodată şi mie gândurile astea cu care, după cum văd, te ţinea, în schimb, pe tine la curent?!

– Ei, scumpa mea Ştefania — făcu Orleanu să-i tremure mustăcioara căruntă de plăcerea revelaţiei pe care avea, neîndoielnic, s-o aducă la cunoştinţa tinerilor — să ştii că prăpastia între generaţii nici eu, nici tu n-am inventat-o, e o născocire stupidă a omenirii de-a lungul rătăcirilor ei convulsive prin meandrele cunoaşterii. Şi apoi, cine ştie, poate de mine, în ciuda miilor de kilometri care ne

despărţeau, se simţea mai aproape decât de voi, care umblaţi prin preajma lui fără să ştiţi ce idei epocale îi frământau creierii în ultimii ani ai vieţii…

– Şi apoi lămuriţi-ne, dacă sunteţi atât de amabil, domnule Orleanu, care este, după dumneavoastră, scopul acela superior de dragul căruia merită să folosim prezentul ca un instrument?

Glasul lui Teofil sunase ciudat de calm chiar pentru el însuşi, aproape ca la o dispută academică, doar unele modulaţii înăbuşite reliefau, pentru o ureche sensibilă, o anume tensiune lăuntrică.

„Unchiul Pamfil“ se oprise din peroraţie, dar nu surprins, ci cu sentimentul că se întâmplase ceva mult aşteptat.

– Târziu, târziu — izbucni el după o scurtă ezitare — dar îmi venişi, puişorule, pe-acasă! Aşa îmi placi, fără farafastâcuri, cu discuţii la obiect, taman la ţintă!

Oacheşul şi pirpiriul „maître“ Marcel îşi făcu grabnic apariţia, ca şi cum ar fi fost chemat, deşi nimeni nu-i făcuse semn să vină. Un al şaselea simţ, profesional, îl îndrumase însă fără greş, căci, zărindu-l, Orleanu comandă o sticlă din cea mai scumpă şampanie. Ştefania îşi aţinti, întrebătoare, privirea spre Teofil, căci nu pricepea defel ce anume stârnise efuziunea subită a unchiului Pamfil, ce eveniment era sărbătorit cu acea şampanie. Şi apoi, prin contrast, însăşi ideea şampaniei o plonjase din nou în amintirea ceremoniei funebre de unde tocmai veneau — amintire de care, fără să-şi dea seama,se îndepărtase sau pe care, poate dintr-un juvenil spirit de conservare, o împinsese spre straturile afunde ale subconştientului şi acum o retrăia cu un simţământ tulbure de vinovăţie.

– Nu înţeleg la ce vă referiţi, domnule Orleanu — reluă, impasibil, Teofil — dar asta n-are nicio importanţă. Putem bea şi şampanie, dacă vă pofteşte inima, dar asta nu vă scuteşte să-mi răspundeţi la întrebare: De dragul cărui scop

superior — şi accentuă de data asta pe fiecare silabă — ar trebui să utilizăm prezentul ca instrument?

Pamfil Orleanu nu răspunse nici de data asta la întrebarea directă şi răspicată a tânărului, ci ridică mai întâi în zare, cu un aer satisfăcut şi orgolios, cupa aburită de şampanie, o privi îndelung, ca şi cum deliciile estetice pe care i le producea ar fi ajutat la cristalizarea unor gânduri prea profunde ca să-şi găsească expresia imediată, apoi îl contemplă câteva secunde pe Teofil prin lumina auriu crepusculară a licorii.

– Bătrânul meu prieten Ieronim Hamza — vorbi de data asta cu inflexiuni ce se voiau iniţiatice — ştia el ce ştia când afirma, într-o scrisoare mai veche, să tot fie doi ani de-atunci, că nimic nu depăşeşte puterea spiritului asupra spiritului. El se referea chiar şi la o carte a unui anume John Buchan, lord Tweedsmuir, „Trei prizonieri“ mi se pare că se cheamă, am citit-o şi eu după aceea, dar nu-mi mai aduc aminte exact titlul, dumneata ai citit-o, tinere? N-are, de altfel, nicio importanţă, cartea e o pisălogeală meschină, fără anvergură, la urma urmelor bună de adormit copiii imbecili, şi doar nu pe cărţi, oricât ar fi ele de geniale, se bizuie ideile ieşite din comun, ci pe altceva, infinit mai adânc şi mai eficient, pe capacitatea noastră de a le deduce din mersul stelelor şi din convulsiile umanităţii în zbaterea ei fără sfârşit…

Era o logoree haotică, aparent fără sens, fără niciun schelet logic, pentru oricine, în afară de Teofil, care, aflându-se în starea aceea de veghe încordată în care îl azvârliseră cele câteva cuvinte aruncate parcă în treacăt de Orleanu, căuta acum tâlcuri ascunse în fiecare capăt de frază, în fiecare modulaţie a glasului cu reverberaţii de orgă bine acordată.

– Dar poate oare spiritul — continuă netulburat bărbatul onctuos şi masiv — să-şi materializeze prin sine însuşi

puterea asupra celorlalte spirite? Nu, dragul meu, nu şi nu, ţi-o spun din experienţa cuiva care a trecut prin multe şi şi-a cules reflecţiile nu numai din gândirea înţelepţilor, ce l-au ajutat numai să-şi cristalizeze ideile, ci îndeosebi din peripeţiile unei vieţi trăite într-un salt continuu dintr-un colţ într-altul al mapamondului, în căutarea unei himere care se numeşte el însuşi.

Satisfăcut deplin de rotunjimea fără cusur a frazei, Orleanu bău cupa de şampanie cu înghiţituri mici, degustând parcă nu atât băutura spumoasă, cât fulguranta clipei în irepetabila ei beatitudine. Ştefania, care părea captivată de arabescurile sinuoase ale ideilor vehiculate atât de dezinvolt de „unchiul Pamfil“, explodă aruncându-şi cu graţie zulufii roşcovani de pe frunte.

– Uite, şi eu care habar n-aveam ce lecturi întinse avea taică-meu! Cu toate că ştia că am studiat filosofia şi că o predau nu pentru că asta mi-e meseria, ci din pasiune, niciodată n-a făcut barem o cât de măruntă încercare de a mă introduce în tainiţa aceea a gândurilor lui de om căruia îi plăcea singurătatea, deşi o viaţă întreagă trăise printre oameni şi de dragul oamenilor… Explicaţia dumitale, unchiule Pamfil, cu prăpastia dintre generaţii, nu mă mulţumeşte defel; trebuie să fi fost şi altceva la mijloc, ceva care acum îmi scapă, oricât îmi chinuiesc memoria.

– Cum ai vedea dumneata, domnule Orleanu — îşi urmă Teofil neabătut cursul strădaniei de a percepe firul logic al logoreei „unchiului Pamfil “ — materializarea puterii de care vorbeai?

Încăpăţânata insistenţă, cu care tânărul blond, subţire şi osos ca o construcţie anatomică scoasă la iveală de un fascicul de raze Roentgen, îşi urmărea năluca de sub tâmple, părea să-l amuze pe jovialul său interlocutor. Acesta îi împinse aproape în mână cupa cu şampanie, reamintindu-i parcă de datoria de a se supune unui ritual

căruia nimeni nu avea dreptul să i se derobeze.

– Hai, tinere, nu te lăsa atâta îmbiat, bea cu mine din lichidul ăsta stelar ce înalţă minţile peste vânzoleala răvăşitoare a unei lumi care e încă departe de a fi cea mai bună dintre cele posibile!
Perfectă poate fi doar o anume lucrare a mâinilor şi inteligenţei omului, nu făptura umană ca atare.
Apropo de lucrarea mâinilor şi inteligenţei — se întoarse brusc şi niţel dezarticulat către Ştefania, provocându-i tinerei o uşoară tresărire — îţi mai aminteşti oare, scumpa mea, în ce consta numărul acela senzaţional cu care voia Ieronim să se prezinte în seara reprezentaţiei sale de adio, acum trei ani, şi la care a renunţat, pe neaşteptate, chiar în timpul spectacolului ?

Fata i se păru lui Teofil tulburată de o amintire neplăcută. Răspunse însă calm şi răspicat:

– E greu să-mi amintesc cu precizie astfel de detalii, dar nu cred ca tata să fi fost capabil de asemenea subite schimbări în seara unui spectacol în care investise, după câte ştiu, o mare doză de pasiune şi energie…

Răspunsul nu-l satisfăcu, vădit, pe Orleanu, care rămase pe gânduri, cu ochii aţintiţi scrutător asupra Ştefaniei.

— Ar fi fost un număr absolut extraordinar, v-o spun eu — vorbi el într-un târziu, coborând pentru întâia oară tonul — dar dacă n-a fost să fie…
Apoi, întorcându-se către Teofil: Şi eu, care eram profund convins că îl elaborase, dacă nu inspirat, măcar ajutat de dumneata şi de lucrările dumitale, tinere! Contemplă câteva clipe faţa de masă de o albeaţă orbitoare şi, cu un gest brusc, ridică din nou cupa: E un fel de a spune, dragii mei, că te desparţi de trecut râzând, cel mai adesea te desparţi plângând — şi picură un strop de şampanie în farfurie cu solemnitatea oficierii unei ceremonii, al cărei tâlc îl intriga pe Teofil tot mai mult.

– În ce măsură i-ar fi putut fi de folos cunoştinţele mele la elaborarea unui număr de circ? întrebă tânărul cu o nuanţă de agasare în tonul ceva mai agresiv al vocii.

Orleanu râse scurt, apoi clătină din capul leonin, răsfirând peste frunte o claie de păr negru, încă neatinsă de cărunteţe. După câteva clipe se întoarse către Ştefania, ca şi cum, încă o dată, nici n-ar fi auzit întrebarea precisă a lui Teofil.

– Spune-mi, draga mea, nu-ţi aminteşti măcar cine era directorul circului în perioada aceea?

– Ba da, cum să nu — se grăbi fata — era un cunoscut dresor, faimosul Alfons Miclăuşan, bun prieten cu tata…

– Ei, nu mai spune! exclamă Pamfil Orleanu, revenind la tonul acela tunător care atrăgea atenţia celor de la mesele vecine. Marele Alfons, don Alfonso, cum îi spuneam noi pe vremuri, cel care a îmblânzit întâia oară jaguari şi tapiri, ajunsese director?!

Nici n-apucă Teofil să-i mai pună din nou întrebarea ce îl obseda că-l şi văzu pe Orleanu chemându-l cu un semn imperativ pe „maître“ Marcel, căruia îi ceru urgent nota de plată. Era, desigur, un mod elegant de a atrage atenţia celor doi tineri că amfitrionul lor considera dineul încheiat.

II.

ZORII LUCEAU ÎN FEREASTRA ABURITĂ…

Mansarda vilei de la marginea oraşului, pe care şi-o cumpărase spre sfârşitul vieţii Ieronim Hamza, era zăvorită cu un sistem complicat de ivăre şi încuietori de

parcă ar fi fost o încăpere de fortăreaţă sau un seif de bancă. Noroc că Ştefania, după câteva minute de cumpănă în faţa uşii de metal masiv, îşi aminti locul unde ţinea tatăl ei cheile de la dulapurile şi scrinurile în care se găseau felurite acte şi documente de familie.

Lăsându-l pe Teofil la mansardă, fata coborî nerăbdătoare treptele până la etajul întâi, unde se afla camera de lucru a bătrânului. După câteva clipe însă, Teofil se auzit strigat de vocea surescitată a Ştefaniei.

În clipa când ajunse în pragul încăperii, Teofil îşi dădu seama că ceva nu era în deplină regulă.
Deşi nu păşise decât o dată sau de două ori în camera aceea, fusese frapat întotdeauna de curăţenia şi ordinea apropiate de pedanterie ce domneau acolo. Acum însă era vizibilă o anume neorânduială, mai degrabă un soi de strădanie pripită de a pune la loc nişte lucruri în aşa fel încât să nu se observe că fuseseră mişcate de o mână străină.

— A umblat cineva aici în lipsa ta? întrebă el, dar îşi dădu numaidecât seama de inutilitatea stupidă a întrebării, văzând figura Ştefaniei străbătută de un ciudat amestec de perplexitate şi spaimă, ca şi cum abia i-ar fi trecut prin faţa ochilor o neliniştitoare fantasmă, o imagine de coşmar.

Ochii fetei cutreierau încăperea, căutând parcă un reper, un punct de sprijin, nici Teofil nu sesiza ce anume, în orice caz ceva ce ar fi trebuit să fie foarte la vedere. După un timp, Ştefania păru să se calmeze şi se îndreptă spre un dulap înalt cu cărţi, din lemn de stejar masiv, care ocupa jumătate dintr-un perete. Smulse cu un gest repezit scaunul cu spetează de piele din spatele unui birou şi îl aşeză lângă dulap. Se căţără apoi sprintenă pe cele două braţe ale scaunului şi pipăi cu mâinile febril îndărătul unui ornament floral ce împodobea marginea de sus a

dulapului bibliotecă. Cu un oarecare efort scoase de acolo un bătrânesc lanţ de chei ce zornăiră cu zgomot de clopot dogit.

— E bine că măcar astea... începu ea cu un oftat de uşurare, dar, văzând privirea scormonitoare cu care Teofil investiga fiecare cotlon al odăii, se opri şi sări de pe braţele scaunului drept în mijlocul încăperii.

Fără s-o întrebe nimic despre motivul care o îndemnase să-l strige adineauri, Teofil o urmă din nou la mansardă. După câteva încercări, una dintre chei se potrivi la ivărul principal al masivei uşi metalice, declanşând o reacţie în lanţ ce duse, până la urmă, la desferecarea acestei nebănuite tainiţe.

Greu şi cu un scârţâit de fiare ruginite, uşa se dădu încet în lături. Ştefania rămase în prag încercând să se orienteze în acest loc unde era vizibil că nu mai fusese de mult. După un scurt răstimp îndreptă mâna spre peretele din dreapta, unde răsuci un comutator. Se aprinse undeva, pe tavanul foarte înalt, un bec chior ce împrăştia o lumină difuză, scoțând din întunericul dens, enigmatic, doar anumite cotloane ale mansardei. În fundul vastei încăperi se mai zărea o lucire slabă, dar Teofil îşi dădu repede seama că venea de la un geamlâc, un soi de luminator, care lăsa să pătrundă lumina cerului înstelat şi pur, spălat de ploaia ce căzuse tot timpul zilei.

Nimic din mansardă nu evoca acel bric-à-brac de lucruri în dezordine pe care Teofil şi-l imagina ca fiind propriu oricărui loc unde se adună vechituri.
De altminteri, nicio urmă obişnuită în asemenea locuri — praf gros de un cot, păianjeni lăbărţaţi în voie — nu apărea, cel puţin în acele puţine unghere pe care le scotea la vedere lumina becului chior din tavan. Totul părea aranjat chiar cu oarecare pedanterie, ca şi cum ar fi fost o încăpere unde în mod normal se lucra, nu se azvârleau lucrurile fără

folos. Un colţ era amenajat ca un cabinet de studiu, cu o masă mică de scris, un scrin înalt stil „renaissance“ şi un dulap înţesat de cărţi.

Poate însă mai interesant decât acest cabinet — căruia nimic nu-i sublinia caracterul insolit, în afară de locul cam bizar unde se afla — era un ungher scăldat în penumbră, din care se distingea configuraţia cu sclipiri vitroase a unei instalaţii ce părea, la o primă ochire, un soi de alambic primitiv. Când Teofil vru să se apropie de aparatul straniu cu contururile estompate de întuneric, Ştefania îl opri brusc, cu un gest imperativ;

— Te rog, Teofile, lasă colţul acela în pace, o să ne ocupăm de el când vom avea mai multă lumină… Apoi, după o scurtă ezitare, cu vocea aceea surescitată cu care îl strigase în urmă cu câteva minute: Mi-e teamă, înţelege-mă, niciodată tata nu mi-a spus ce meştereşte acolo.

În alte împrejurări temerile fetei i s-ar fi părut stupide, dar acum ceva îi spunea că nu are niciun rost să se încăpăţâneze şi, cu oarecare regret, renunţă să cotrobăiască prin acel straniu ungher care îi ademenise curiozitatea. O ajută, deci, pe Ştefania să caute printre chei pe aceea care se potrivea la scrinul înalt stil „renaissance“.

Era cea mai mică, aproape o cheiţă, mai curând pentru deschizătoarea unei serviete sau unui geamantan decât a unui coşcogeamite scrin. Un declic cristalin declanşă o adevărată cascadă de sunete mici, rostogolite, ca şi cum în interiorul scrinului s-ar fi deschis o întreagă serie de cutiuţe îmbucate una într-alta.

Când Ştefania înălţă cu zeci de precauţii capacul împodobit cu frunze metalice de acantă, Teofil se aştepta să răsară dinăuntru cine ştie ce mecanism complicat, asemeni celor pe care le văzuse ivindu-se din „cutiile-minune“ ale unor iluzionişti celebri. Nu ieşi însă la iveală decât un enorm teanc de dosare, orânduite cu aceeaşi

pedantă grijă ce domnea pretutindeni unde îşi lăsase amprenta personalităţii sale bătrânul clovn Ieronim Hamza.

Făcându-i semn să se apropie, Ştefania ridică în lumina chioară a becului din tavan — cu un aer de triumf pe care rareori i-l remarcase — un dosar subţire, de culoare neagră. Pe coperta dosarului era scris, cu litere mari, roşii, un titlu ce se descifra lesne; „Scenariul gheţii de foc“.

– Asta-i povestea la care făcea aluzie unchiul Pamfil. În prima clipă nu mi-am dat seama, dar mi-am adus aminte după ce am plecat din restaurant, în drum spre casă…

Nedumerit de starea de euforie în care se transformase subit surescitarea de adineauri a Ştefaniei, Teofil o urmărea cum desface cu gesturi febrile panglica roşie cu care era legat dosarul. Aşteptă răbdător până se termină operaţia, apoi… Apoi se grăbi s-o sprijine pe fată, care era cât pe ce să se prăbuşească; în dosar nu se găsea absolut nimic.

O vreme rămaseră amuţiţi. Pe chipul Ştefaniei se aşternuse din nou paloarea aceea sidefie ce îl frapase şi în momentul când o zărise la cimitir.

– Eşti sigură — vorbi după un timp Teofil, străduindu-se să dea glasului o tonalitate cât mai dezinvoltă — că în dosarul ăla se afla ceva care să merite toată neliniştea asta a ta?

Întorcând privirea spre el, Ştefania îl măsură de parcă acum l-ar fi văzut întâia oară. Încetul cu încetul îşi reveni, dar nu-i răspunse. Se îndreptă iar spre scrin şi începu să cotrobăiască în el cu gesturi febrile, aruncând pe podea dosar după dosar, ba chiar şi câteva hârtii disparate, afişe şi programe ale unor spectacole ce avuseseră loc cu zeci de ani în urmă. Dacă i-ar fi ars de aşa ceva, Teofil ar fi putut reconstitui, din crâmpeiele acestea împrăştiate în jurul său, o întreagă istorie a circului bucureştean din ultimele decenii, cu succese răsunătoare şi eşecuri trecute sub tăcere, cu reprezentaţii ce făcuseră vâlvă la vremea

respectivă şi cu unele înecate în anonimat. Dar numai la asta nu-i era gândul. O urmărea pe Ştefania încercând să înţeleagă de ce se încăpăţâna fata asta, altminteri atât de raţională şi lucidă, să scoată la iveală un dosar pierdut al unui spectacol care, după toate semnele, nici măcar nu fusese vreodată realizat.

La un moment dat privirea îi căzu, fără voie, pe o foaie îngălbenită, un vechi program de sală, care nu se deosebea de toate celelalte decât prin titlul caligrafiat cu litere baroce de o mână ce voise cu tot dinadinsul să confere cuvintelor un tâlc mai ieşit din comun: „Carnaval la Polul Nord, cu urşi polari, dansatoare pe patine, morse autentice şi un senzaţional număr de iluzionism comic cu faimosul clovn Ieronim Hamza“. Fireşte, legătura dintre titlul acesta inofensiv şi scenariul pe care îl căuta cu atâta buimăcitoare deznădejde Ştefania nu i se impusese dintr-o dată, dar ceva, nici el nu ştia prea bine ce, îl fascinase în peticul acela de hârtie, îl făcuse să nu-şi desprindă ochii de pe literele contorsionate şi împodobite cu desene ce ar fi vrut, fără îndoială, să sugereze nişte fantastice steluţe de gheaţă.

Ridică încet dreptunghiul pergamentos de pe podea fără ca Ştefania să-i acorde vreo atenţie: ea era atât de absorbită în căutarea aceea disperată, încât nu mai era capabilă să sesizeze absolut nimic din ce se întâmpla în jur. Teofil contemplă îndelung programul încercând să descifreze, dincolo de cuvintele învăluite în nimbul de senzaţional obişnuit la asemenea tipărituri, un tâlc anume, un oarecare substrat ascuns. Totul i se părea însă de un firesc, de un banal aproape scandalos. În definitiv, ce legătură putea fi între enigmaticele întrebări puse de „unchiul“ Pamfil şi acest petic de hârtie difuzat, probabil, spectatorilor la un preţ derizoriu?

– Poate îţi spune ceva programul ăsta de sală? întrebă,

totuşi, într-o doară.

– Nu mă interesează niciun program de sală — murmură Ştefania iritată, continuându-şi febrila căutare. În clipa următoare însă tresări: Arată-mi hârtia aia !

Cu un gest brusc, îi smulse din mână programul şi începu să-l parcurgă cu privirea aceea de scamă pe care o au oamenii când întâlnesc o nălucă vie, chipul aievea al unei halucinaţii.

– Bine, dar… dar spectacolul ăsta nici n-a avut loc — spuse fata împotmolindu-se în cuvinte ca în nişte obstacole neaşteptate.

Zgârie apoi cu unghia un colţ al hârtiei, ca şi cum ar fi făcut o subliniere. I-o întinse după aceea lui Teofil, care cercetă curios colţul zgâriat: acolo era înscrisă data spectacolului. O dată stranie: reprezentaţia ar fi trebuit să aibă loc exact peste şase luni şi zece zile.

Spectacolul, deci, fusese proiectat, poate chiar pregătit, premiera însă nu avusese loc… încă. Teofil se surprinse gândindu-l pe acest „încă“ atât de simplu şi firesc, cu atâta certitudine temporală, încât acele şase luni şi zece zile, cât trebuia să mai dureze până la proiectata premieră, i se părură o derizorie fărâmă din curgerea vremii, o cantitate neglijabilă de zile, ore, secunde.

– Înseamnă, prin urmare — auzi vocea uşor voalată a Ştefaniei — că şi în ultimele zile ale vieţii tata se pregătea pentru acest spectacol. Şi în nici un caz singur! Trebuie să mai existe măcar un om-doi cărora să le fi destăinuit ceva din ceea ce avea de gând să prezinte spectatorilor, poate chiar să le fi încredinţat vreun crâmpei din scenariul numărului acela de iluzionism anunţat în program…

Logica fetei era greu de contrazis. Şi, de altminteri, Teofil nu avea poftă, la ora asta, să contrazică pe nimeni: i se făcuse somn, toată derularea, un pic haotică, a acestei zile, începută cu o şedinţă plicticoasă de consiliu ştiinţific şi

încheiată aici,printre hârţoage circăreşti, i se părea brusc străină, îndepărtată, ca aventura unor cosmonauţi rătăciţi, undeva, printre galaxii.

– Nu, nu mai are niciun rost — murmură Ştefania într-un târziu, sprijinindu-se de scrinul înalt.

Din privirea vlăguită a ochilor ei altădată luminoşi, iradiind o energie contaminantă, înţelese că fata îşi pierduse orice speranţă de a mai găsi aici, în mansardă, răspuns la o întrebare care, spre nedumerirea lui, o răscolise atât de mult.

– Ei bine, draga mea, poate ar fi cazul, după o zi atât de istovitoare, să te odihneşti — spuse Teofil, cu oarecari remuşcări că îndemnul acesta îi venise în gând abia atunci când osteneala îl răzbise pe el însuşi.

Fără o vorbă, lăsând mormanele de dosare şi hârtii vraişte pe podea, Ştefania ieşi din ciudata mansardă şi începu să coboare lent treptele. Teofil se gândi o clipă să-i ceară cheia cu care mai înainte deschisese masiva uşă de metal, dar renunţă; în definitiv, cine ar fi avut interes, acum, în miez de noapte, să pătrundă în sanctuarul răposatului clovn Ieronim Hamza? Şi chiar dacă ar fi avut un asemenea interes, ce-ar fi putut găsi altceva decât nişte mormane de hârţoage răvăşite?

Ştefania se opri la etajul întâi, în pragul camerei de lucru a tatălui ei, şi spuse cu simplitate, fără cea mai mică urmă de emoţie: „Bună seara, tovarăşe colonel!“

Cel căruia i se adresase pe tonul acesta firesc, ca şi cum ar fi fost un oaspete aşteptat la o oră atât de târzie, şedea răsturnat într-un fotoliu; spre marea surpriză a lui Teofil, nu era altul decât individul slăbănog şi chel care, după ce rostise discursul acela de un patetism enigmatic la mormântul lui Ieronim Hamza. Urmărise cu atenţie, schiţând un gest nedefinit, desprinderea de sol a elicopterului lui Pamfil Orleanu.

– Îmi permiteţi şi mă recomand, tovarăşe Dumitraşcu — spuse bărbatul apărut intempestiv în această încăpere, ridicându-se din fotoliu. Sunt colonelul Mihai Necşulea. Un vechi prieten al familiei Hamza. Nu — adăugă el văzând privirea mirată a lui Teofil — n-am pătruns prin pereţi şi nici prin vreo uşă secretă, a fost cu mult mai simplu: uşa de jos era larg deschisă, putea să intre oricine.

Poate că în alte împrejurări explicaţia lui Necşulea i s-ar fi părut lui Teofil ironică ori condescendentă, însă în contextul acestei zile şi acestei nopţi, când întâmplările luau întorsături atât de neaşteptate, până şi o lămurire cu privire la o uşă deschisă era, în ochii lui, pe deplin justificată. Nici măcar faptul că bărbatul acesta, pe care nu avusese plăcerea să-l cunoască şi pe care nici măcar nu-l văzuse până în după-amiaza acestei zile, îi ştia numele nu i se păru nefiresc: la urma urmelor, dacă era prieten al familiei Hamza, de ce să nu fi aflat că Ştefania are un logodnic şi că pe logodnic îl cheamă Dumitraşcu?

– Eu am să plec… începu Teofil, dar se opri deoarece Necşulea îi azvârlise brusc o privire care ar fi pironit până şi un alergător în plin elan.

– De ce vă grăbiţi? întrebă colonelul, ca şi cum nimic pe lume nu i se părea mai nefiresc decât dorinţa unui om de a se odihni la ceasul acela târziu de noapte.

Teofil se aşeză pe un scaun ca să arate că, în definitiv, nici pentru el două-trei ore după miezul nopţii nu mai aveau cine ştie ce importanţă.

– La urma-urmelor, ce-a vrut domnul ăsta Orleanu, care mai are şi pretenţia că ţi-e unchi? se întoarse Necşulea, cu aceeaşi bruscă mişcare a capului, spre Ştefania, încercând să-i surprindă privirea ceţoasă şi împrăştiată.

– Nu pretinde, ci chiar este… într-un anume fel — murmură fata, plimbându-se cu paşi mici prin încăpere de parcă ar fi căutat un punct de sprijin în spaţiul acesta

familiar. E văr de-al doilea al mamei mele, numai că… şi lăsă fraza neterminată.

– Bine, bine, să zicem că-ţi este unchi cu adevărat — se strădui Necşulea să aplaneze un conflict aparent fără nicio noimă şi cu totul în afara a ceea ce îl interesa pe el — dar ce-i veni să se reîntoarcă în ţară la aproape douăzeci de ani după
ce a părăsit-o şi după ce a vagabondat pe toate meridianele planetei?

– Zicea că a aflat de moartea tatălui meu şi că a venit să ia parte la înmormântare — explică Ştefania pe acelaşi ton stins.

Pentru Teofil tâlcul acestui schimb, altminteri anodin, de replici rămânea învăluit în neguri impenetrabile. Şi apoi nu înţelegea de ce trebuiau lămurite aceste treburi neapărat în miez de noapte.

Curios era însă faptul că Ştefaniei acest interogatoriu abia voalat — deşi purtat pe un ton vădit prietenos — nu i se părea deloc nefiresc, dimpotrivă, căuta în el parcă un reazem pentru destrămarea unor nedumeriri care-i umbreau tot mai mult privirea.

— Formidabil — exclamă Necşulea, ridicându-se iar din fotoliul în care zăcea răsturnat, de data asta însă cu o sprinteneală pe care Teofil nu i-ar fi bănuit-o în ruptul capului, la o vârstă vizibil înaintată. Vasăzică domnul Pamfil Orleanu afirmă că a venit în ţară ca să ia parte la ceremonia înhumării bunului meu prieten Ieronim Hamza. Cum se face atunci că era în Bucureşti cu cinci zile înainte ca bietul Ieronim să-şi dea duhul?

Mai întâi Ştefania nu realiză integral sensul revelaţiei cuprinse în cuvintele colonelului. Continua să se plimbe prin încăpere cu aceiaşi paşi mărunţi, ca în transă. Deodată se opri şi-l fulgeră pe Necşulea cu o privire în care se concentrase parcă înţelegerea unor substraturi mult mai

adânci decât cele ce ieşeau aparent la suprafaţă din spusele de adineauri.

– Aşadar — murmură ea cu un efort vădit de a încorpora într-o frază coerentă un tumult de gânduri ce i se zbăteau violent sub tâmple — cu el se întâlnise taică-meu în chip atât de misterios, ascunzându-se de mine, în zilele dinainte de a muri…

Lui Teofil îi pierise oboseala. Din martor absent şi somnoros devenise participant febril la o scenă care, cu numai o zi înainte, i s-ar fi părut desprinsă din elucubraţiile unei imaginaţii tulburate de coşmaruri. Încetul cu încetul începeau să se încropească nişte legături neaşteptate între discursurile emfatice ale lui Orleanu, întrebările lui ce păreau deplasate şi căutarea disperată a Ştefaniei în enigmatica mansardă.

– E posibil — interveni el pentru întâia oară — ca acest unchi apărut atât de intempestiv să fi încercat în vreun fel să obţină de la tatăl tău niscaiva amănunte despre numărul acela de iluzionism care îl preocupa atât de mult… Şi e aproape sigur — adăugă după câteva clipe de reflecţie — că nu le-a aflat, altminteri ar fi de neînţeles de ce a depus atâtea sforţări, în seara asta, ca să le smulgă de la tine…

– De la tine? se miră sincer Necşulea. Nici nu ştiam că taică-tău te iniţia în proiectele lui de circ…

– Nu, nu mă iniţia — murmură Ştefania cu o abia disimulată amărăciune — întotdeauna m-a ţinut departe, ştii şi dumneata prea bine, de tot ce era în legătură cu profesia lui. Nu ştiu de ce proceda în felul ăsta, niciodată nu m-am întrebat. Abia acum… şi se întrerupse subit, cu vocea înecată.

Slăbănogul colonel începu să se plimbe cu paşi mari prin încăpere şi Teofil observă că târa, aproape imperceptibil, un picior încălţat cu o gheată ortopedică. După o vreme Necşulea se opri în faţa Ştefaniei, o contemplă îndelung cu

o privire în care compasiunea cea mai omenească se amesteca vizibil cu un soi de nedumerire aspră şi vorbi limpede, răspicat, ca şi cum ar fi vrut cu tot dinadinsul ca tâlcul fiecărui cuvânt să ajungă neapărat la înţelegerea fetei:

– Trebuie să-ţi fie clar, draga mea Ştefania că e vorba de ceva mult mai complicat şi mai important decât un simplu număr de iluzionism pentru o reprezentaţie de circ! Altfel nu m-aş găsi aici, la ora asta… ţinu să precizeze, cu adresă vădită spre Teofil, care urmărea dialogul cu o tot mai evidentă participare.

– Poate aţi putea să-mi daţi şi mie o explicaţie, tovarăşe colonel — interveni tânărul în discuţie, aţintindu-şi privirea în ochii mari, albaştri, de o neverosimilă candoare, ai lui Necşulea. De parcă ar fi aşteptat răspunsul încă înainte de a fi rostit întrebarea. Vă mărturisesc că domnul Orleanu m-a pus astăzi într-o mare încurcătură interesându-se dacă nu cumva Ieronim Hamza a pregătit acel senzaţional număr de iluzionism cu ajutorul meu… sau pe baza unor lucrări ale mele…

– Mult ţi-a mai trebuit, tinere, până ţi-a ieşit vorba asta pe gură — exclamă colonelul, părăsind brusc tonul politicos, uşor distant, cu care i se adresase până atunci. Păi ăsta nu e un simplu amănunt de duzină, aici e, poate, însăşi cheia problemei…

– Cheia cărei probleme?! îşi continuă Teofil netulburat interogaţia. Fiindcă tocmai asta mă preocupă: în ce ar fi trebuit să constea numărul acela de iluzionism ca să fi fost nevoie de luminile ştiinţei mele?

Necşulea se sprijini, vizibil ostenit, de dulapul înalt cu cărţi, din stejar masiv, care ocupa jumătate din perete. O privi un timp pe Ştefania, care rămăsese în picioare lângă fereastră, rătăcind cu o uitătură absentă pe strada pustie, scufundată în lumina lăptoasă a lămpilor fluorescente. Apoi

se îndreptă, târând de data asta mai greoi piciorul cu gheata ortopedică, spre fata care părea să fi uitat de sine şi de cei din jur, o luă pe după umeri cu un gest părintesc şi o conduse spre scaunul de lângă birou, ajutând-o să se aşeze.

– Am să vă citesc acum — vorbi după ce se cufundă el însuşi, cu voluptate, în fotoliu şi după ce scoase din buzunarul de la piept o hârtie dactilografiată — relatarea a ceea ce s-a întâmplat în seara aceea, în urmă cu trei ani, când bunul meu prieten Ieronim Hamza a renunţat, aparent fără niciun motiv, să prezinte senzaţionalul său număr de „iluzionism polar“, cum fusese anunţat în programul circului şi în afişele răspândite în întreg oraşul...

– Bine, dar tot despre o poveste d-asta polară, e vorba şi în acest program, care se referă la un spectacol ce ar fi urmat să aibă loc peste şase luni şi zece zile — şi Teofil îi întinse colonelului hârtia cu înfăţişare pergamentoasă pe care o găsise sus, în bizara mansardă a clovnului.

– E adevărat — murmură Necşulea după ce o cercetă cu o privire fugară — ştiam şi eu că Ieronim Hamza nu renunţase de tot la numărul acela, pe care îl socotea un fel de moment culminant al artei circului, dar nu-mi pomenise niciodată de intenţia asta de a reapărea în arenă după spectacolul de adio... Sau poate că, din cauza celor întâmplate atunci, nu l-a considerat un spectacol de adio... Poate că mai avea ceva de apus spectatorilor săi... un gând sau, cine ştie, un avertisment... O să lămurim noi şi asta, sunt convins, şi ajutorul dumitale, tovarăşe Dumitraşcu — ochii lui albaştri îl fixară, obosiţi, pe Teofil — ne va fi de mare folos... Ascultaţi însă relatarea de care vă vorbeam adineauri şi o să vă frapeze, fără îndoială, unele lucruri pe care, altminteri, le-aţi fi lăsat neobservate. E vorba, vreau să precizez, de o hârtie oficială, mai exact, de un raport şi, dacă m-am decis să vi-l fac cunoscut, e pentru că, de pe

acum, sunteţi prea implicaţi în toată ţesătura asta de întâmplări ca să nu vă iniţiez şi în unele aspecte, să zicem, mai puţin publice…

„În seara zilei de 15 februarie, la orele opt, a început, sub cupola Circului Mare din Bucureşti, reprezentaţia de adio a cunoscutului artist Ieronim Hamza, care îşi sărbătorea, cu acest prilej, patruzeci de ani de carieră în arenă. În sală erau prezente personalităţi din viaţa cultural-artistică a Capitalei, care au ţinut să onoreze acest spectacol festiv. Peste zece mii de spectatori ţinuseră, de asemenea, să participe la această manifestare cu caracter omagial. După o scurtă, dar emoţionantă festivitate introductivă, în cadrul căreia directorul circului, Alfons Miclăuşan, i-a înmânat lui Ieronim Hamza diploma de „societar pe viaţă al Circului Mare“, a urmat reprezentaţia propriu-zisă. Totul se desfăşura potrivit programului, numerele succedându-se în ordinea stabilită, cu intermedii comice de efect, în care Ieronim Hamza se întrecea pe sine, smulgând hohotele de râs şi tunetele de aplauze ale unui amfiteatru entuziasmat adesea până la delir. A urmat pauza. După pauză, programul prevedea cele două „clou“-uri ale spectacolului: reprezentaţia de dresaj a cunoscutei îmblânzitoare de lei şi tigri bengalezi Lia Boriga şi numărul de „iluzionism polar” îndelung pregătit de Ieronim Hamza. La un moment dat, în timpul pauzei, directorul circului, Miclăuşan, a năvălit surescitat în cabina unde se odihnea Hamza şi i-a comunicat că Lia Boriga, vrând să verifice starea animalelor înaintea intrării în arenă, a fost muşcată mortal de tigroaica Nancy, până atunci cea mai docilă dintre făpturile dresate de Lia Boriga.

Îmblânzitoarea a fost transportată urgent la spital unde, în pofida intervenţiei celor mai de seamă specialişti, şi-a dat obştescul sfârşit. Între timp însă Ieronim Hamza, alb ca varul, se învârtea prin culise, căutând să afle amănunte

despre tragica întâmplare. Cineva i-a comunicat că, dintr-o neatenţie, în ciuda precauţiilor pe care le ceruse el însuşi, cuşca animalelor fusese mutată, în cursul după-amiezii, lângă aparatura complicată cu care sărbătoritul urma să-şi execute îndelung aşteptatul număr. La puţin timp după această mutare, animalele începuseră să dea dovadă de o ciudată stare de nelinişte, fapt care o şi făcuse pe Lia Boriga să intre în cuşca lor pentru a încerca să le calmeze. De aici şi accidentul fatal. Când pauza era aproape de sfârşit, Ieronim

Hamza l-a anunţat pe director că renunţă la numărul de iluzionism. Zadarnice au fost strădaniile lui Miclăuşan de a-l convinge să revină asupra acestei hotărâri, Hamza a rămas neînduplecat. Atunci directorul circului a convocat repede întreg ansamblul şi a cerut artiştilor prezenţi să improvizeze un final apoteotic de o jumătate de oră cu care să se încheie spectacolul. Ceea ce s-a şi întâmplat. Nu s-a dat nicio explicaţie, iar pururi entuziastul public al circului, doritor să-şi admire pentru ultima oară idolul, a fost pus în situaţia să fluiere un final din care lipsea însuși sărbătoritul..."

Întrerupând lectura, Necşulea îi aruncă o privire Ștefaniei; era vădit că exact în clipa aceea realizase că pasajul respectiv ar fi putut provoca fetei un flux de amintiri menite să adâncească starea de tristă perplexitate în care o cufundaseră evenimentele acestei zile. Într-adevăr, cu ochii închişi şi cu trăsăturile obrazului schimonosite de grimasa unei proaspăt retrăite suferinţe, Ştefania părea cotropită de imaginile acelea pe care ar fi vrut, neîndoielnic, să le uite şi care o invadaseră nemilos dintr-un timp ale cărui semnificaţii de abia acum încerca să le înţeleagă.

Pentru Teofil întâmplările evocate în relatarea comunicată de Necşulea nu aveau deloc o rezonanţă

personală, deoarece în perioada când se petrecuseră nici măcar nu-şi imagina că, într-o bună zi, o va cunoaşte şi, mai ales, se va îndrăgosti de fiica faimosului clovn Ieronim Hamza. De altminteri, niciodată — nici în copilărie — nu fusese un pasionat al circului, iar evenimentele din lumea arenei îl lăsaseră întotdeauna indiferent.

Se simţea jenat — mai ales văzând ecoul dureros pe care raportul citit de colonel îl trezise în sufletul, şi aşa torturat, al Ştefaniei — de participarea oarecum exterioară cu care urmărise, până atunci, povestirea ciudatelor întâmplări din seara acelui spectacol de adio. A mima trăirea intensă i se părea nu numai deplasat, dar şi peste puterile sale. Îşi contempla logodnica îngândurat, întrebându-se cum ar putea s-o ajute să se descurce din tot mai complicatul păienjeniş în care moartea tatălui ei o împotmolise. La un moment dat îşi aminti încă un fapt pe care Ştefania — desigur, fără voie — omisese, atunci când coborâseră de la mansardă, să-l aducă la cunoştinţa colonelului: dispariţia din dosarul negru a „Scenariului gheţii de foc“. Îi povesti lui Necşulea despre surprinzătoarea descoperire şi imediat îşi dădu seama că nimerise în plin.

— Dragii mei — izbucni colonelul — dar ăsta e un element de o importanţă covârşitoare. De ce nu mi-aţi spus până acum? şi în voce îi răzbătu o notă de satisfacţie, ca şi cum i s-ar fi dăruit, neaşteptat, o piesă ce-i lipsea pe tainicul său eşichier.

Un ţârâit prelung îi făcu pe toţi să tresară; suna telefonul. Teofil aruncă, involuntar, o privire pe fereastra aburită de umezeala nopţii ploioase: afară lucea acum lumina spălăcită a zorilor. În timp ce Necşulea ridica receptorul, tânărul se gândi că oboseala îi pierise cu totul: la urma urmelor, ar fi putut să se ducă de aici direct la institut.

– E cineva care te caută pe dumneata — îi ajunse la urechi glasul uşor intrigat al colonelului.

La început nu realiză că-i vorba de el. Apoi, schiţând un gest de nedumerire, îi luă receptorul din mână. Văzând că Necşulea şi Ştefania îl urmăreau cu un soi de încordare confuză, Teofil încercă să zâmbească. Pe măsură însă ce vocea de la celălalt capăt al firului îi făcea, pe un ton surescitat, o comunicare alarmată, chipul i se albea şi pe frunte îi curgeau broboane de sudoare rece.

– O spargere… a avut loc… azi-noapte… în laboratorul meu — izbuti să îngaime, cu un glas abia auzit, simţind brusc că pe umeri îl apasă o greutate uriaşă, de nesuportat.

III.

CĂLARE PE UN TIGRU BINE DRESAT

Gazetele nu publicară nimic despre spargerea de la Institutul de cercetări pentru fizica temperaturilor înalte; colonelul Necşulea se îngrijise să nu se facă vâlvă în jurul acestui fapt şi Teofil îi rămase profund recunoscător.

Prima lui preocupare a fost, desigur, să afle ce îi interesase cu deosebire pe autorii spargerii; spre marea lui surpriză — dar nu şi a colonelului — descoperi că seiful cu documente secrete nu fusese nici măcar atins, necum

deteriorat. Ce urmăriseră atunci cei care, anihilând sistemul de alarmă şi forţând o uşă lăturalnică, pătrunseseră în laborator?

— Aparatura cu care lucrezi, asta i-a interesat — observase Necşulea cu un ochi de expert.

Într-adevăr, în jurul aparatelor complicate din vastul laborator se zăreau urme de paşi, dar la o examinare minuţioasă, centimetru cu centimetru, a reieşit că nu lipsea nicio piesă, niciun element.

– Nici n-ar fi avut nevoie să fure ceva, a fost de-ajuns să fotografieze…

Cel care făcuse această remarcă era un tânăr brunet şi spătos, cu o carură de campion la greco-romane, pe care Necşulea îl recomandase simplu, neprotocolar: locotenentul Horia Bog. De altminteri, colonelul venise însoţit de doi colaboratori, ambii locotenenţi, ba chiar semănând uimitor la chip şi la statură, numai cu deosebirea că al doilea, pe care îl prezentase la fel de direct şi firesc: locotenentul Ambrozie Jercan, avea o cicatrice destul de vizibilă pe obrazul drept.

– E în afară de orice îndoială — vorbi cu rigoare profesională tânărul ofiţer cu cicatrice, care tocmai se înapoiase în laborator după o cercetare amănunţită a împrejurimilor — că indivizii care au intrat aici azi noapte investigaseră mai înainte „terenul”. Prea ştiau bine fisurile sistemului de semnalizare, ca să nu mai amintesc de faptul că au forţat singura uşă care, părând inaccesibilă unor răufăcători, deoarece se găsea la ultimul etaj şi nu dădea spre un balcon, fusese mai puţin asigurată cu încuietori solide… Doar dacă nu…

– Ştiu la ce te gândeşti — îl întrerupse tăios colonelul — dar problema unor complici din interior nu se poate pune: aici lucrează oameni de absolută încredere!

Tonul categoric cu care Necşulea pronunţase această

frază îi remontă întrucâtva moralul lui Teofil: dincolo de ţesătura bizară a evenimentelor din ultimele douăzeci şi patru de ore, care culminaseră cu această spargere aparent inexplicabilă, el se simţea copleşit de o vină al cărei substrat nu-i era încă nici lui prea limpede, dar oare stăruia undeva, în adâncul conştiinţei, ca o povară tulbure şi crispantă.

Mai înainte de orice, se zbuciumau în el tot felul de întrebări nedesluşite, unele abia cristalizate dintr-un noian de neguri care, pe măsură ce te afundai în întortocheata lor învolburare, deveneau şi mai încâlcite. În orice caz, un lucru îi era din ce în ce mai clar şi i se impunea cu acea tărie a evidenţei care, cel mai adesea, doar din coşmaruri se poate înfiripa: între dispariţia dintre cei vii a tatălui Ştefaniei şi pătrunderea misterioşilor furi în sanctuarul ştiinţei sale nu se putea să nu fie o legătură, şi încă una gravă, altminteri de ce s-ar fi succedat atât de rapid una după cealaltă?!

– Domnul Pamfil Orleanu mai e încă în Bucureşti şi în noaptea trecută n-a ieşit din hotel — relată, pe acelaşi ton cu desăvârşire firesc, ca de proces-verbal, locotenentul Horia Bog, care vorbise câteva clipe la telefon.

Informaţia nu păru să-l uimească pe colonelul Necşulea; ba dimpotrivă, ai fi zis că răspundea pe deplin aşteptărilor sale.

– Faptul că n-a ieşit din hotel nu înseamnă că a şi rămas în hotel — observă Ambrozie Jercan, examinând a nu ştiu câta oară, cu ajutorul unui detector ultrasensibil, dotat cu celulă fotoelectrică, spaţiul dintre aparate.

Remarca locotenentului cu cicatrice rămase în aer, fără răspuns. În timp ce lui Teofil i se păru revelatoare şi de mare fineţe, era vădit că Necşulea — mai ales după zâmbetul uşor condescendent care-i fluturase o clipă pe buze — o considerase o simplă banalitate ce putea să-i vină în minte oricui.

De altminteri, nici cel care o lansase nu părea să-i dea prea mare importanţă. Tot ritualul comportărilor celor trei ofiţeri avea, in ochii lui Teofil, ceva de ceremonial familiar, tocmai prin aceste fulgerătoare schimburi de replici şi grimase, urmate apoi de lungi tăceri. Îl stingherea, desigur, sentimentul straniu că e ţinut în anticamera acestui ritual, interzis celui ce nu era iniţiat, dar începuse să se obişnuiască.

Una dintre colaboratoarele sale apropiate — o fiziciană cu o figură bătrânicioasă, căruntă şi ridată de când o ştia, pe nume Xenia Tomoioagă — intră ca o furtună în laborator, gesticulând şi vorbind cu o voce sugrumată de o emoţie încă neîmpărtăşită:

– A sosit profesorul Zamfir Ghervase de la congresul acela care a avut loc săptămâna trecută la Sydney. Când a auzit de spargerea din noaptea trecută, şi-a clătinat doar câteva clipe barba lui roşcovană, pe urmă a zis nici mai mult, nici mai puţin că el personal se aşteptase la povestea asta...

Nici nu apucă să-şi termine relatarea că însuşi directorul Institutului de cercetări pentru fizica temperaturilor înalte, celebrul savant Zamfir Ghervase, cu care Teofil Dumitraşcu nu se afla în cele mai amicale relaţii, năvăli în această zonă a institutului, pe care altădată o evita, nevrând să se certe încă şi încă o dată cu, "tânărul acela infatuat, care crede că stăpâneşte întreaga ştiinţă a Universului", cum îl caracteriza pe şeful laboratorului.

– Era mai mult decât firesc, stimate tovarăşe — bodogăni el, trăgând furios dintr-o pipă enormă, fără a-i lua în seamă pe colonelul Necşulea şi pe cei doi tineri locotenenţi — să se întâmple ce s-a întâmplat dacă ai bătut darabana, la simpozionul de la Buenos Aires de acum trei luni, despre nişte lucrări care ar fi trebuit să rămână, deocamdată, închise între aceşti patru pereţi. La Sydney

am fost pur şi simplu asaltat de întrebări cu privire la senzaţionala descoperire la care lucrează domnul Teofil Dumitrașcu…

Dincolo de accentul mult prea personal al învinuirii, nu încăpea nicio îndoială că numai ceva foarte serios ar fi putut să-l scoată în halul acesta din sărite pe directorul institutului, care se bucura de reputaţia unei teribile stăpâniri de sine. Teofil rememora febril momentele acelui simpozion la care participase cam fără voia sa — căutase să nu-l contrarieze pe profesorul Ghervase, care stăruise să facă acea călătorie, deşi el nu avea nicio poftă, fiind pe deasupra presat de nişte treburi urgente — şi nu izbutea să înţeleagă în ce a constat greşeala pentru care era învinuit acum. Prezentase o comunicare destul de succintă cu privire la anumite idei pe care încerca să le realizeze la scara redusă a laboratorului şi care vizau posibilităţile încă neexplorate ale temperaturilor înalte de a influenţa stările de agregare ale corpurilor. La început comunicarea nu păruse să stârnească prea mare interes în rândurile participanţilor, dar mai târziu, potrivit unor ecouri ce răzbătuseră în presă, lucrurile căpătaseră, mai ales în minţile înfierbântate ale anumitor gazetari în goană după senzaţii, proporţii pe care el nici nu le bănuia.

Şi iată că acum intervenise şi povestea asta de la Sydney.. De unde până unde interesul acesta subit pentru nişte investigaţii aflate abia într-un stadiu incipient şi care încă nu luaseră forma cât de cât coerentă a unei autentice descoperiri ştiinţifice?

În clipa aceea dintr-un ungher tăinuit al memoriei îi răsări în faţa privirii bărbatul de statură impozantă, între două vârste, cu o mustăcioară căruntă deasupra buzelor cărnoase, pe care-l cunoscuse abia cu douăzeci şi patru de ore în urmă, la înmormântarea lui Ieronim Hamza.

— Oare n-a participat la congresul de la Sydney şi un

anume domn Budd Fitzwright? auzi vocea uşor voalată a colonelului, care rămăsese până atunci calm şi neobservat, într-un colţ al încăperii.

Profesorul Zamfir Ghervase întoarse nervos capul către personajul acela necunoscut, care intervenise cu atât aplomb în discuţie. Ezită o clipă dacă să-l ia sau nu în seamă, dar, văzând că e înconjurat de cei doi tineri locotenenţi în uniformă, pricepu rostul şi semnificaţia acestei prezenţe şi a întrebării rostite cu un ton egal şi o evidentă siguranţă de sine.

– Nu ştiu, stimate tovarăşe, de unde v-aţi cules informaţia, dar aflaţi că acel domn Fitzwright a luat, într-adevăr, parte la congres — vorbi, în cele din urmă, profesorul. Nu numai atât — se simţi obligat să adauge — dar s-a numărat şi printre cei care s-au interesat cel mai insistent de descoperirea colegului nostru Dumitraşcu… Aş putea să vă mai dau un amănunt — continuă după câteva momente de reflecţie — şi anume că, spre surprinderea nu numai a mea, ci şi a altor congresişti, domnul Fitzwright, care s-a dovedit că nu reprezenta nicio instituţie ştiinţifică, fiind înscris ca „participant individual“, a dispărut după numai două zile de la începutul congresului, luând avionul spre o destinaţie necunoscută…

Colonelul surâse şi, în clipa aceea, Teofil, care începuse să-i cunoască reacţiile, înţelese că faptele relatate de directorul institutului se rânduiau foarte bine într-unul din acele tainice sertăraşe atât de specifice modului de a gândi al lui Necşulea.

– Era şi firesc să dispară — se adresă colonelul mai curând lui Teofil decât profesorului — iar destinaţia e cât se poate de cunoscută: Bucureştiul. Căci domnul acela Budd Fitzwright — adăugă după o scurtă pauză — nu e altul, dragul meu tovarăş Dumitraşcu, decât acel personaj care a apărut cu atâta dezinvoltură la înmormântarea lui Ieronim

Hamza şi care, într-o anume împrejurare, s-a prezentat ca unchi al Ştefaniei… Adică Pamfil Orleanu…

Toată această istorie cu un personaj care apare sub un nume la Sydney ca, peste câteva zile, să se ivească sub alt nume la Bucureşti — istorie care o lăsase pe Xenia Tomoioagă literalmente cu gura căscată — i se păru profesorului Ghervase o lovitură de teatru cam fantezistă, rodul imaginaţiei dezlănţuite a cuiva obişnuit cu un fel de a concepe lumea şi viaţa care lui îi era complet străin. La început zâmbi superior, dar apoi, văzând impresia pe care cuvintele colonelului i-o provocase lui Teofil Dumitraşcu, pe care-l ştia mai curând predispus spre ironie brutală faţă de plăsmuirile necontrolate ale închipuirii, îşi dădu seama că la mijloc trebuie să fie ceva serios, în orice caz vrednic de luat în consideraţie. Încetă brusc să zâmbească, privindu-şi întrebător interlocutorii.

– Dacă socotiţi că acest domn Orleanu, alias Fitzwright, e autorul spargerii de azi-noapte — îşi exprimă, la un moment dat, sincera nedumerire — de ce nu luaţi măsurile de rigoare? Adică, mai precis, de ce nu-l arestaţi?

Întrebarea aceasta firească şi de bun simţ îi făcu să hohotească pe cei trei ofiţeri cu o voioşie cuviincioasă, ca şi cum ar fi fost o glumă bună lansată anume ca să le descreţească frunţile. În schimb profesorul Ghervase, fără să se simtă jignit, părea contrariat.

– Păi bine, tovarăşe profesor — exclamă jovial Necşulea — credeţi că, dacă ar fi fost atât de simplu, l-am fi lăsat până acum să se plimbe liber? E ceva mai complicat decât pare la prima vedere. În primul rând, deocamdată, are un alibi pe care nu-l putem nega fără o cercetare atentă: n-a părăsit, în noaptea asta, hotelul unde a tras. În al doilea rând, individul posedă, cu adevărat, un paşaport care atestă că e cetăţean neozeelandez. Deci, până la proba contrară sau până când vom fi în posesia unor dovezi

temeinice şi fără putinţă de tăgadă că a încălcat legile ţării, o arestare ne-ar putea crea dificultăţi nedorite…

Cu tot acest lux de argumente, profesorul Ghervase nu părea convins. Şi, la drept vorbind, nici Teofil nu era prea înclinat să admită o asemenea prudentă expectativă.

– Spuneţi-mi, vă rog, tovarăşe Dumitraşcu — i se adresă pentru întâia oară lui Teofil locotenentul Bog — clovnul Ieronim Hamza era la curent cu investigaţiile şi experimentele dumneavoastră pe tărâmul schimbării stărilor de agregare cu ajutorul temperaturilor foarte înalte?

Asemănarea frapantă dintre această întrebare şi cele pe care, o seară înainte, cu prilejul cinei ciudate de la „Superorion”, i le pusese acel Orleanu - Fitzwright, îi creă lui Teofil o stare „de agregare“ incertă, la graniţa dintre uimire şi furie. Îi aruncă brunetului şi vânjosului ofiţer o privire nimicitoare care nu trecu, fireşte, neobservată.

— Mă mir, stimaţi tovarăşi — îl scoase, fără voie, din încurcătură profesorul Ghervase — că vă puteţi pierde vremea cu astfel de supoziţii, iertaţi-mă, stupide. Ce legătură poate fi între giumbuşlucurile unui clovn şi cercetările din institutul nostru?

Nedumerita şi, evident, oţărâta apostrofă a profesorului îi făcu din nou să zâmbească pe cei trei ofiţeri. Numai lui Teofil nu-i ardea deloc de zâmbet, căci întrebarea lui Horia Bog îl cufundase iarăşi în vălmăşagul de enigme, care de care mai năucitoare, în care se zbătea de o zi încoace. De altfel, îşi pusese de nenumărate ori el însuşi întrebarea dacă nu cumva, în destul de rarele întâlniri cu viitorul său socru, pomenise în treacăt despre preocupările sale ştiinţifice, mai mult ca să-şi dea aere sau, poate, vrând să se prezinte într-o lumină favorabilă şi să-l asigure că n-are de ce să se îngrijoreze cu privire la destinul conjugal al unicei fiice. O făcuse uneori, pe cât îşi amintea, nu pentru că Ieronim Hamza ar fi manifestat cine ştie ce nelinişti

părinteşti în această privinţă, ci pur şi simplu ca să evite frământările sterile pe care le-ar fi putut genera o stare de incertitudine, capabilă să le altereze raporturile fireşti.

Dar chiar dacă i-o fi scăpat vreun cuvânt sau vreun capăt de frază despre aceste preocupări, nu-şi aducea aminte, în ruptul capului, să-i fi destăinuit ceva cât de cât substanţial. Nici măcar nu-şi amintea ca bătrânul clovn să fi arătat vreun interes deosebit pentru preocupările sale de laborator. Ba da, acum revedea cu uluitoare precizie scena, o dată îl întrebase dacă un anume aparat se găsea în ţară sau trebuia comandat din străinătate: despre ce aparat fusese însă vorba? Amănuntul acesta îl uitase.

Tocmai se pregătea să-l ia de-o parte pe colonelul Necşulea ca să-i comunice povestea cu aparatul — nu ştia dacă amănuntul are vreo importanţă şi, de aceea, nu vroia să-l împărtăşească faţă de toţi ceilalţi, mai ales faţă de cei doi tineri locotenenţi, bănuindu-i mereu de o anume ironie secretă şi muşcătoare — când, spre stupefacţia tuturor celor prezenţi, Xenia Tomoioagă, care, de la vestea pe care o adusese în urmă cu jumătate de oră, rămăsese tăcută şi oarecum speriată lângă fereastra laboratorului, exclamă cu o voce vădit surescitată:

– Eu ştiu — şovăi o clipă, apoi reluă apăsat — da, cred că ştiu ce au căutat indivizii ăia de azi-noapte. Au vrut să afle — şi filă cuvintele ca un jucător versat — nu ce se găseşte în laborator, ci *ce nu se găseşte...*

Ultimele cuvinte le rostise pe un ton atât de triumfal, încât cei de faţă — cu excepţia lui Teofil, care-i cunoştea ciudăţeniile de femeie singuratică şi fără vârstă, dăruită până la uitare de sine muncii ştiinţifice — au crezut, câteva clipe, că emoţiile acestei zile o făcuseră s-o ia razna.

– Ce tot vorbeşti acolo, tovarăşă Xenia? îşi exprimă profesorul Ghervase, cu brutalitate, credinţa că această colaboratoare cam zurlie a lui Teofil Dumitraşcu călca în

străchini sau voia cu tot dinadinsul să facă pe interesanta. Nu-ţi dai seama că te lansezi în presupuneri cel puţin aberante?

– Mie personal — se hotărî Teofil să vorbească — presupunerea tovarăşei Xenia Tomoioagă nu mi se pare deloc aberantă. Şi asta deoarece instalaţiei noastre de solidificare a anumitor substanţe cu ajutorul temperaturilor înalte îi lipseşte, într-adevăr, un agregat…

În laborator domni o vreme tăcerea. Profesorul o contempla pe Xenia Tomoioagă cu ochi cercetători şi severi, de parcă acum ar fi văzut-o întâia oară.
Horia Bog şi Ambrozie Jercan schimbau între ei priviri încărcate de tainice semnificaţii. Doar Necşulea surâdea senin, dându-i iarăşi lui Teofil sentimentul că revelaţia pe care tocmai le-o adusese la cunoştinţă femeia aceasta aparent ştearsă nu era deloc de natură să-i contrazică anumite ipoteze, ba dimpotrivă, pe undeva încăpea perfect într-unul din secretele sale sertăraşe.

– Şi care e stadiul actual al agregatului de care aţi amintit adineauri, tovarăşe Dumitraşcu? rupse tăcerea colonelul.

– Peste câteva zile va fi gata, se lucrează intens la uzina… — şi Teofil pomeni numele unei cunoscute întreprinderi pentru utilaje de laborator din centrul ţării.

– Haideţi, băieţi, aici nu mai avem ce face — îşi zori colonelul colaboratorii, adăugind imediat:
V-am ruga foarte mult, tovarăşe Dumitraşcu, dacă nu aveţi cumva o altă treabă urgentă, să ne însoţiţi pentru unele formalităţi plicticoase, dar necesare. În orice caz, nu vă vom reţine mult timp — mai consideră util să adauge, cu adresă precisă către profesorul Ghervase.

– Oricât va fi nevoie e la dispoziţia dumneavoastră — se grăbi profesorul să-l asigure de concursul total al oamenilor din institut în elucidarea problemelor bizare şi grave legate

de strania vizită nocturnă.

Abia când se aflară în interiorul încăpătorului şi ultrarapidului vehicul pe pernă de aer, care îi aştepta pe cei trei ofiţeri la poarta institutului, Teofil îi povesti lui Necşulea despre acea conversaţie cu Ieronim Hamza în cursul căreia tatăl Ştefaniei se interesase, aparent fără nicio noimă, dacă un anume aparat legat de experienţele laboratorului se putea fabrica în ţară sau trebuia adus cumva din străinătate. Iar aparatul acela — acum îşi amintea cu precizie — nu era altul decât agregatul care urma, peste câteva zile, să fie încorporat instalaţiei din laborator.

Mare îi fu surpriza când văzu că, de astă dată colonelul nu mai surâde superior, cu aerul celui pentru care totul se înscrie într-o zonă firească a previzibilului. Părea adânc preocupat să descopere acea verigă care ar fi putut să lege raţionamentul său de până atunci cu acest fapt, ivit subit în câmpul vizual. Efortul era atât de vădit încât, printr-un consens tacit, nimeni nu îndrăzni să-l tulbure. Toţi tăcură până când vehiculul ajunse la destinaţie. Iar destinaţia nu era alta decât vila de la marginea oraşului a familiei Hamza.

Teofil coborî în urma celorlalţi, cu sentimentul ciudat că de aici pornesc şi aici se întorc iţele ascunse ale complicatelor întâmplări cărora le devenise, pe negândite, părtaş. Era un sentiment pe undeva apăsător, şi poate nu atât din pricina întâmplărilor propriu-zise, cât a rolului încă nedesluşit ce-i fusese rezervat în înneguratul lor labirint.

Ștefania era acasă şi, după toate aparenţele, îi aştepta. Cu toate că era înveşmântată în acelaşi taior închis, de doliu, şi în pofida marilor cearcăne ce-i umbreau ochii, avea un aer mai proaspăt, mai odihnit, care îi redase moliciunea suavă a trăsăturilor.
O găsiră la biroul tatălui ei din încăperea de la etajul întâi. Tolănită pe o canapea, cu picioarele adunate sub poalele

largi ale unei rochii multicolore de casă, îi ţinea compania o femeie mică de statură, plinuţă, cam butucănoasă, cu o faţă roză şi netedă, încadrată de şuviţe de păr alb, care îi trădau vârsta, trecută binişor de cincizeci de ani. Ştefania o recomandă simplu: „mătuşa mea, Rozalia Pancu“, fără să dea alte explicaţii cu privire la această rudă nouă, pe care Teofil nu avusese ocazia s-o cunoască până atunci.

În mai mare măsură chiar decât pe el, prezenţa acestei mătuşi, apărute pe nepusă masă în preajma Ştefaniei, păru să-l contrarieze pe Necşulea. Fără a-şi arăta deschis nemulţumirea, îi adresă scurt o invitaţie fiicei lui Ieronim Hamza:

– Dacă n-ai nimic împotrivă, te-am ruga, dragă Ştefania, să ne însoţeşti până la mansardă…

Propulsată parcă de un resort, mătuşa Rozalia sări cu sprinteneală de pe canapea, ca şi cum nu punea în niciun fel la îndoială că invitaţia îi era adresată, în egală măsură, şi ei.

– E vorba de o treabă care te priveşte exclusiv pe tine, dragă Ştefania — ţinu să precizeze colonelul, cu riscul de a părea doamnei Rozalia Pancu lipsit de maniere.

Nou ivita mătuşă a Ştefaniei nu-şi ascunse sentimentul de ofensă dureroasă pe care i-l pricinuise remarca brutală a lui Necşulea. Cu un ostentativ gest de lehamite se tolăni iar pe canapea.

– Cum se vede — îşi exprimă indignarea mocnită cu un glas uşor piţigăiat, care se vroia însă grav şi patetic — domnii aceştia nu mă consideră demnă să te secondez în marea ta durere. Şi, cine ştie — adăugă pe un ton de răsfăţ — poate chiar tu nu simţi, în asemenea momente, nevoia prezenţei mele…

Îngrijorată, Ştefania o asigură că prezenţa ei reprezintă o alinare în vârtejul acestor zile de coşmar şi că nu trebuie deloc să-şi pună la inimă anumite comportări ale unor

tovarăşi care nu ştiu să menajeze simţămintele oamenilor din jur.

Fără să se sinchisească de observaţia caustică a feţei, Necşulea o rugă să nu uite cheile de la mansardă şi, mai ales, de la feluritele dulapuri, scrinuri, cufere care se găsesc acolo.

Urmând-o pe Ştefania, Teofil avu senzaţia că retrăieşte, clipă cu clipă, noaptea anterioară. Treptele scârţâitoare ale scării, masiva uşă metalică dându-se în lături cu un zgomot de fiare ruginite, becul chior din tavan care împrăștia aceeaşi lumină difuză, totul era la fel, numai că... Numai că instalaţia aceea cu sclipiri vitroase, pe care o zărise într-un ungher şi de care Ştefania îl conjurase ca nu cumva să se atingă, nu mai era. Pur şi simplu dispăruse, iar pe locul ei se clătina un balansoar vechi şi hodorogit, mişcat de curentul de aer stârnit de deschiderea uşii masive de metal. Ca să se convingă pe deplin de realitatea acestei dispariţii, străbătu mansarda de la un capăt la altul, cercetând cu priviri scormonitoare fiecare cotlon, dar nici urmă de alambicul acela ciudat ale cărui contururi îl frapaseră în urmă cu nici douăzeci şi patru de ore.

Lui Necşulea nu-i scăpase zbuciumul iritat al tânărului, dar nu voi să-l întrerupă din căutarea aceea febrilă şi aşteptă ca Teofil să-i destăinuie singur pricina tulburării.

– Mi s-a părut mie azi-noapte — îşi îndreptă tânărul privirea spre Ştefania — sau chiar se găsea aievea, pe locul ăsta, un soi de instalaţie bizară, asemănătoare cu un alambic? Nu, nu cred să fi avut halucinaţii, îmi aduc aminte foarte bine că tu mi-ai interzis să mă apropii de ea...

O secundă Ştefania îl contemplă cu ochii micşoraţi, ca şi cum întrebarea s-ar fi referit la lucruri de demult, care cereau o temeinică scrutare a memoriei. Apoi, muşcată brusc de dinţii unei spaime de neînţeles, alergă spre colţul mansardei unde ar fi trebuit să se găsească instalaţia. Pipăi

balansoarul de parc-ar fi vrut să-şi dea neapărat seama că nu e rodul unei tulburări subite a văzului, pe urmă îi opri pripit pendularea monotonă şi absurdă.

– Încă în dimineaţa aceasta — murmură fata cu vocea pierdută — instalaţia mai era aici...

Horia Bog şi Ambrozie Jercan, după un ordin scurt al colonelului, scoaseră din trusele pe care le purtau mereu asupra lor câteva aparate minuscule cu ajutorul cărora începură să examineze amănunţit colţul respectiv.

– Ce reprezenta instalaţia aceea? o întrebă Necşulea direct şi fără menajamente pe Ştefania.

Fata încerca, vădit, să se elibereze din mrejele acelei spaime dureroase ce pusese stăpânire pe ea în urmă cu câteva minute. Teofil îi prinse mâinile, într-un gest de o tandreţe sobră, străduindu-se să-i risipească, prin acest impuls spontan, umbrele înfricoşătoare ce se năpustiseră din senin asupra ei a nu ştiu câta oară în ultimele douăzeci şi patru de ore.

—Nu ştiu... ce reprezenta... izbuti Ştefania să îngaime după un lung răstimp de tăcere. Apoi, smulgându-se din mâinile lui Teofil, ţipă ca scoasă din minţi; Mai lăsaţi-mă-n pace cu întrebările astea ale voastre neghioabe, nu mai pot să suport toată tevatura pe care o faceţi de la moartea tatii, aveţi barem puţină milă omenească de nervii mei, că sunt la pământ!

Şi, în clipa următoare, smucindu-se din locul unde mai înainte părea înţepenită, o porni la fugă pe scări.

Desigur, prima mişcare a lui Teofil a fost s-o urmeze, să încerce s-o linişească. Dar colonelul îl prinse cu un gest decis de mână, oprindu-l. Nu era un gest brutal, ci mai curând o invitaţie părintească la o comportare raţională.

– Las-o — îi vorbi cu un glas voit alb, căutând parcă să ascundă o undă subterană de emoţie — în momente ca acestea omul are nevoie, mai mult ca orice, de

singurătate…

– Exact aceleaşi urme de paşi ca în laborator — se auzi, din colţul unde lucrase până atunci în tăcere, vocea locotenentului Ambrozie Jercan. Şi, după toate aparenţele, au fost tot doi indivizi, încălţaţi ambii cu pantofi uşori, cu talpă de cauciuc, fireşte, cu intenţia de a nu lăsa urme prea vizibile…

– Iar la toate acestea s-ar mai putea adăuga — interveni Horia Bog — certitudinea că au purtat încălţăminte cu mult mai mare decât aceea pe care o poartă în mod obişnuit. Altfel nu s-ar putea explica dimensiunile pantofilor, care depăşesc cu mult dimensiunile omeneşti, fiind mai curând ale unor picioare de giganţi…

– Trucul e vechi — colonelul râse sec, fără prea mare veselie — dar dovedeşte încă o dată, dacă mai era nevoie, că e vorba de nişte răufăcători versaţi, nu de simpli amatori.

Apoi, făcându-le colaboratorilor săi un semn elocvent, precum că nu aveau timp de pierdut, luă lanţul de chei pe care Ştefania îl adusese cu ea şi se porni să deschidă, pe rând, cele două dulapuri şi cinci cufere, care se dovediră goale. Ajunse până la urmă în faţa scrinului. Aici Teofil, care îşi aminti brusc scena din noaptea precedentă, îl ajută să descopere cheiţa insignifiantă cu care logodnica sa îl deschisese.

Neputându-şi stăpâni stupefacţia, Teofil scoase un soi de şuierat înăbuşit: în clipa când colonelul înălţă capacul împodobit cu frunze metalice de acantă, tânărul observă, dintr-o fulgerare, că pierise fără urmă întreg teancul de dosare, hârtii şi hârtiuţe care îl izbiseră, în noaptea dinainte, cu mirosul lor de hârtie veştedă. Văzând figura intrigată a lui Necşulea, se simţi dator cu o explicaţie:

– Să ştiţi că aici erau azi-noapte o mulţime de documente prin care a scotocit Ştefania în căutarea

dosarului aceluia negru unde ar fi trebuit să se găsească „Scenariul gheţii de foc“. De aici am luat, de altminteri, şi programul acelui spectacol care ar fi urmat să aibă loc peste şase luni şi zece zile…

Colonelul nu-i răspunse: era din nou angrenat în acel dialog mutesc, de priviri cu semnificaţii tainice, de la care Teofil se simțea, în mod neplăcut, exclus. După câteva clipe, cei doi locotenenţi îşi scoaseră din nou bizarele instrumente şi aparate, apucându-se, fără o vorbă, să investigheze minuţios spaţiul din jurul scrinului.

– E sigur că hoţii au luat de aici tot ce prezenta pentru ei oarecare interes — bombăni Necşulea, de data asta scos din fire şi înciudat pe toţi şi pe toate, dar mai mult pe sine însuşi, deoarece nu fusese în stare să prevadă şi, mai ales, să prevină aceste incursiuni tâlhăreşti. Spune-mi, te rog, tovarăşe Dumitraşcu — adăugă după o scurtă pauză — oare cum ar fi putut bandiţii să transporte instalaţia aceea, plus hârțoagele din scrin?

– Le-a fost dificil, dar nu imposibil — răspunse prompt Teofil, care îşi pusese şi el, între timp, aceeaşi întrebare. Instalaţia cred că au demontat-o, nu era prea mare, după câte mi-am dat seama la lumina acestui bec, iar părţile ei componente, împreună cu hârţoagele, cred că au încăput într-o valiză ceva mai mare…

Puţin nedumerit, tânărul sesiză, la un moment dat că Necşulea priveşte dincolo de el, spre uşa metalică prin care intraseră în mansardă. Întoarse şi el capul şi o zări în prag pe micuţa şi multicolora Rozalia Pancu: părea nu atât curioasă, cât adânc doritoare să se arate utilă acestor domni care o ignorau atât de dezinvolt.

– Domnule Dumitraşcu — se adresă tânărului cu un soi de şireată complicitate — vă caută la telefon o voce feminină, dar Ştefaniei să ştiţi că nu i-am spus că e vorba de o femeie, ci de un bărbat, ca să nu sufere săraca…

Ţinându-se cu greu în frâu — îi venea să râdă de aceste precauţii hrănite din vaste lecturi de romane sentimentale, iar râsul său ironic n-ar fi putut decât să-i înăsprească relaţiile cu această rudă neaşteptată a Ştefaniei — Teofil coborî în încăperea de la etajul întâi unde se găsea telefonul. Logodnica sa nu era acolo: se retrăsese, probabil, în camera ei de la parter pentru a nu-i stânjeni convorbirea.

– Mi-a venit, de când aţi plecat de aici, o idee extraordinară — răcni de la celălalt capăt al firului cât o ţineau puterile Xenia Tomoioagă, pradă unei agitaţii detectivistice ce ameninţa să ia proporţii.
Apoi, cu o tranziţie subită spre şoapta confidenţială a posesorului unui teribil secret: Cei care ne-au vizitat în noaptea trecută n-au fost oameni, ci — şi aici îşi ţinu răsuflarea, pentru ca să izbucnească apoi cu o dogoare interioară ce răzbătea de la distanţă — *roboţi!*

Spus mai puţin patetic, cuvântul i-ar fi trezit lui Teofil cel mult un zâmbet, dacă nu chiar o invitaţie mai dură adresată harnicei sale colaboratoare de a-şi vedea de lucrările neterminate din laborator. Dar aşa cum fusese rostit, cu o încrâncenare ce depăşea chiar şi cota cea mai înaltă de incandescenţă pe care o atinsese până în prezent modul de a se exprima al Xeniei Tomoioagă, îl puse, fără să vrea, în situația de a o lua în serios.

– Ce v-a făcut să ajungeţi la această concluzie? o întrebă, după un scurt răstimp de gândire, dorind parcă s-o ajute pe ea însăşi să cugete mai adânc la ipoteza lansată.

– La început a fost o simplă, nedesluşită intuiţie — vorbi Xenia Tomoioagă pe nerăsuflate, ca şi cum îşi pregătise cu grijă riposta la orice obiecţie care s-ar fi putut aduce supoziţiei sale. Pe urmă am găsit şi un element tranzistorizat, rătăcit în aparatura noastră, dar care, fără doar şi poate, nu ne aparţine. M-am dus repede la Zărnescu, ştiţi, cel cu cercetările de cibernetizare a

reacţiilor fizice, şi i-am pus pe masă piesa. A luat-o, a întors-o pe toate feţele, pe urmă şi-a dat verdictul: e un element care asigură, în cadrul unui întreg ansamblu, desigur, buna funcţionare a legăturilor „sistemului nervos” cu musculatura metalică a robotului…

Nu atât interminabila logoree a colaboratoarei sale, cât numele marelui cibernetician Zărnescu, incontestabilă autoritate pe acest tărâm, îl convinse pe Teofil că descoperirea Xeniei Tomoioagă merita să fie adusă la cunoştinţa colonelului Mihai Necşulea şi celor doi tineri locotenenţi.

Îi găsi pe cei trei într-o amabilă discuţie cu plinuţa mătuşă a Ştefaniei, care adusese, între timp, ceşti cu cafea aburindă, obligându-i să ia loc pe cele câteva taburete şubrede răspândite prin mansardă. Necşulea se lăfăia chiar în balansoarul din colţul de unde dispăruse instalaţia lui Ieronim Hamza. Toţi păreau destinşi, lipsiţi de griji, ca şi cum ar fi uitat brusc, sub înrâurirea graţiilor cam fade ale doamnei Rozalia Pancu, de neîntârziatele treburi care îi aduseseră aici.

— Da, domnii mei — continuă, fără să se tulbure, mătuşa, sorbind tacticos din cafea şi trăgând, din când în când, câte un fum dintr-o ţigară roză, cu un delicat parfum mentolat — pe vremea când eu îndeplineam rolul de asistentă a fratelui meu Ieronim în numerele sale de iluzionism comic, cu care şi-a început, de altminteri, cariera, circul era altceva decât a ajuns în ziua de azi: pe atunci nu existau atâtea aparate complicate ca în prezent, artistul trebuia să fie înzestrat şi cu talentul de a se face crezut de un public, credeţi-mă, mult mai pretenţios decât cel de acum. La un spectacol din zilele noastre până şi copiii aşteaptă să le dăruieşti nu harul tău de artist veritabil, nu aptitudinea ta de a da iluzia că sfidezi legile naturii, ci însăşi această sfidare în forma ei cea mai pură şi,

iertaţi-mi expresia, cea mai grosolană…

— Poţi să vorbeşti de faţă cu doamna Rozalia Pancu, tovarăşe Dumitraşcu — o întrerupse, cu un gest politicos de regret, colonelul, care abia acum îl zărise pe Teofil în pragul uşii metalice. Şi, ca să-şi accentueze şi mai puternic deplina încredere pe care o nutrea acum faţă de multicolora şi volubila persoană, sublinie cu o anume apăsare a cuvintelor, lesne de sesizat: Hai, spune!

Jenat vizibil de prezenţa acestei mătuși indiscrete — care se dovedea, totuşi, a fi o rudă autentică, sora lui Ieronim Hamza, în pofida faptului că nu arborase doliul cuvenit, în asemenea ocazii, la acest grad de rudenie — Teofil relată, cu oarecare strângere de inimă, convorbirea pe care tocmai o avusese cu colaboratoarea sa Xenia Tomoioagă. În clipa când tânărul rosti cuvântul cu rezonanţe magice: *robot,* colonelul sări în picioare de pe balansoar şi începu să umble nervos prin mansardă, târând tot mai greoi piciorul încălţat cu gheata ortopedică, de parcă abia acum, după o zi întreagă de alergătură, i-ar fi simţit din nou povara.

– Asta explică şi urma aceea de încălţăminte gigantică — constată sec Ambrozie Jercan, atrăgându-și brusc o privire furioasă din partea lui Necşulea.

– Mă bucură, dragul meu, perspicacitatea ta la spartul târgului, cum s-ar spune — îl apostrofă colonelul cu acea ironie usturătoare la care ştia să recurgă în clipele, rare ce-i drept, când vreo împrejurare deosebită izbutea să-l scoată din sărite. Transmite-i, te rog, sincere felicitări tovarăşei Tomoioagă — se întoarse către Teofil. E a doua oară în cuprinsul unei singure zile că ne dă adevărate lecţii de deducţie ingenioasă…

– Xenia Tomoioagă, ziceţi? interveni în discuţie şi mătuşa Rozalia, adresându-i o privire întrebătoare lui Teofil. Nu e cumva o domnişoară bătrână, cu o figură… aşa… cum

să zic… de copil mereu posac şi bătrânicios?! O savantă din cap până-n picioare, fără feminitate, fără vârstă?

La confirmarea oarecum mirată a lui Teofil, doamna Pancu izbucni cu surescitarea unei grozave revelații, capabile cel puţin să modifice structura Universului:

– Păi asta e tocmai femeia cu care frate-meu Ieronim, acum cincisprezece ani, după moartea năprasnică a bietei Felicia, mama Ştefaniei, intenţiona să se însoare. Şi dacă nu s-a însurat cu ea — reluă, după câteva clipe, pe un ton triumfător — e din cauza mea, că am insistat pe lângă el să-şi vâre minţile-n cap, să nu uite că are o fată de crescut şi că nimeni nu o va putea înlocui pe Felicia în inima Ştefaniei…

În dezlănţuita şi emfatica sa euforie — de scut inalienabil al familiei Hamza — plinuţa doamnă furnizase atâtea informaţii preţioase, încât Necşulea se văzu nevoit s-o potolească un pic pentru a pune un dram de ordine în ele:

– Staţi, vă rog, opriţi-vă, aş vrea să vă cer o lămurire: vorbeaţi de moartea năprasnică a soţiei lui Ieronim Hamza. Vă mărturisesc că, deşi ne împrietenisem destul de bine în ultimii ani, mai ales după ce mi-a dat ajutor într-o anume problemă, Ieronim a ocolit întotdeauna orice discuţii în jurul căsniciei sale. E drept, nici eu n-am insistat, vă daţi seama…

– Fireşte, doar sunteţi un domn — zâmbii suav Rozalia Pancu. Ei bine — adăugă ea ritos — o să vă spun eu ce a fost. La un moment dat în căsnicia lor a intervenit un moment de criză. Felicia, poate ştiţi acest lucru, era şi ea artistă de circ, dresoare de jaguari, tigri, lei, leoparzi, mă rog, tot felul de jivine adunate de prin junglele ţărilor îndepărtate…

– Dresoare spuneaţi? îi stopă din nou Necşulea frenezia destăinuirilor. Bine, dar după câte cunosc eu istoria circului bucureştean, şi o cunosc destul de bine pentru că asta a

fost una dintre marile mele pasiuni, n-a existat niciodată o dresoare cu un asemenea nume…

– N-a existat, aveţi dreptate — zâmbi superior mătuşa Ştefaniei — şi asta pentru simplul motiv că Ieronim n-a admis niciodată ca soţia să-i poarte numele pe arenă. De aceea sărmana Felicia şi-a luat pseudonimul Golconda Sindbad, pseudonim cam exotic după gustul meu, dar, mă rog, în această privinţă fiecare procedează după cum crede de cuviinţă…

– Golconda Sindibad! exclamă colonelul. De această dresoare am auzit, ştiu că m-a frapat întotdeauna numele acesta, care aminteşte de leagănul legendar al diamantelor din străvechea Indie şi de nu mai puţin celebrul căutător de diamante de odinioară!

– Personal, habar n-am ce a îndemnat-o să-şi ia un astfel de pseudonim, tot ce ştiu e că avea în ea ceva de orientală, ochii mici, migdalaţi, o paloare continuă a tenului, de altminteri unele trăsături le-a moştenit şi Ştefania… Dar nu despre asta era vorba, ci despre criza care intervenise în mariajul lor. Ca să fiu sinceră, nici despre asta nu cunosc prea multe amănunte, deoarece eu mă retrăsesem de câţiva ani din circ: mă măritasem între timp cu Dumitru Pancu, răposatul meu soţ, fie-i ţărâna uşoară, că a fost un suflet mare şi generos. El căpătase o slujbă bună în provincie — era contabil de meserie — şi m-a luat cu dânsul, fiindcă nu suporta să-i lipsesc din preajmă…

– Bine, dar ce s-a întâmplat în căsnicia soţilor Hamza? o întrerupse iar Necşulea, uitându-se ostentativ la ceasul de mână ca s-o facă să priceapă că n-au mult timp de irosit.

– Tocmai vroiam să vă spun — îl privi, de data asta, cu o figură jignită, femeia. Lăsaţi-mă însă să-mi depăn gândurile, că, ştiţi şi dumneavoastră, amintirile nu se declanşează aşa, la comandă. Cum spuneam — reluă, brusc calmată, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic — multe

amănunte nu ştiu, dar ceea ce am aflat — de la alţii, nu de la Ieronim, care era un tip închis, incapabil să se spovedească nici măcar propriei sale surori — e că frate-meu a început, la un moment dat, să o bănuiască pe Felicia de infidelitate conjugală. Eu nu cred că bănuiala era întemeiată, o cunoşteam prea bine pe Felicia şi vă pot spune cu mâna pe inimă că nu era în stare de aşa ceva: îşi iubea prea mult soţul şi fetiţa — între timp se născuse Ştefania — şi n-ar fi fost capabilă să-şi sacrifice căsnicia de dragul nimănui. Dar ştiţi cum sunt bărbaţii — şi clipi complice către Necşulea, faţă de care era vizibil că, în pofida purtării lui cam nemanierate, prinsese o mare simpatie — sunt în stare să aprindă o vâlvătaie dintr-o nimica toată. Aşa se şi petrecuseră lucrurile; în circ îşi făcuse apariţia, pe vremea aceea, un alt iluzionist, un fel de şmecher, care nu ştia meserie, dar se ţinea de tot felul de coţcării. Altfel, era bărbat bine, nimic de zis, l-am văzut şi eu o dată sau de două ori…

– Oare nu vă amintiţi şi cum îl chema? o întrerupse iar colonelul, cu riscul de a-şi atrage o nouă porţie de fulgere.

— Ei, cum să nu-mi amintesc! — zise Rozalia Pancu. Îi zicea, de fapt, Jenică Ţamblac, dar îşi luase un pseudonim „artistic”, Emanuel Perez. Şi, precum vă spuneam, Ieronim credea că…

– N-aţi putea să ne spuneţi şi cum arăta acest Perez, Ţamblac sau cum i-o fi zicând? îi reteză iar Necşulea dezlănţuirea.

Acum plinuţa mătuşă a Ştefaniei rămase pe gânduri: făcea eforturi vădite să reconstituie din memorie un portret în linii cât mai exacte. După câteva secunde vorbi cu vocea uşor voalată:

– Un tip înalt, impozant, musculos, cu o mustăcioară abia iţită deasupra unor buze mari, cărnoase, ce mai, un viril, cum se zice…

– Dar ăsta e… Pamfil Orleanu în persoană! izbucni Teofil, care trăia mai intens decât ceilalţi această revelaţie.

– Pamfil Orleanu?! Cine mai e şi ăsta? se miră sincer Rozalia Pancu, mutându-şi privirea intrigată de la unul la altul, în căutarea unei lămuriri cu privire la acest personaj, al cărui nume fusese atât de neaşteptat adus în discuţie.

– E unchiul meu, văr de-al doilea al mamei mele — răsună din prag vocea fermă a Ştefaniei. Asta a şi fost greşeala tatălui meu, că s-a luat după nişte aparenţe şi n-a cercetat lucrurile mai atent; dacă o făcea, descoperea legătura de rudenie care o unea pe mama de omul cu care bănuia că întreţine relaţii extraconjugale… Şi poate n-ar fi ajuns să-i arunce-n circă învinuiri defăimătoare…

Fata stătea în cadrul uşii, dreaptă şi palidă, cu buzele crispate. Nu părea să privească pe nimeni anume, dar Teofil simţi că, de fapt, tot ce spusese *lui* îi fusese adresat. Nu ca o justificare, involuntară sau premeditată, nici ca o încercare de a-i abate gândul de pe făgaşele acestor vechi drame de familie, ci ca un fel de semnal de alarmă împotriva vălmăşagului de umbre ce se năpusteau, oarbe şi mistuitoare, din toate părţile, asupra lor. După ce-şi rosti lămuririle — care nu păreau s-o fi convins pe mătuşa Rozalia, încremenită într-o postură de neîncredere suverană faţă de toţi şi de toate — Ştefania desfăcu brusc pumnul drept, pe care-l ţinuse strâns, şi lăsă să cadă pe scrinul cu frunze metalice de acantă o măruntă fărâmă de sârmuliţă carbonizată.

– Asta am găsit-o pe pervazul ferestrei de la camera de baie — spuse constatativ şi detaşat.

Horia Bog şi Ambrozie Jercan apropiară imediat de sârmuliţă carbonizată un minuscul aparat detector, cu care o examinară câteva secunde. Toţi îşi aţintiseră privirile spre ei aşteptând răspunsul la întrebarea ce stăruia în aer.

– Nu poate fi altceva — vorbi, în sfârşit, Jercan — decât

o rămăşiţă a unui element tranzistorizat de la un robot.

În încăpere domni câtva timp tăcerea. Numai mătuşa Ştefaniei, nedumerită de cazul care se făcea în jurul acestei sârmuliţe carbonizate, se tot foia voind să-şi continue relatarea.

– Cum a murit Felicia Hamza? întrebă neaşteptat de dur Necşulea, cuprinzându-le într-o privire pe Ştefania şi pe mătuşă.

– Exact ca şi Lia Boriga zece ani mai târziu — reteză fata elanul Rozaliei Pancu. Muşcată mortal de tigrul Prand, pe care, cu jumătate de oră înainte, îl călărise în arenă, prezentând pentru întâia oară un număr de măiestrie ecvestră pe un animal al junglei dresat…

– Şi, cum vă spuneam — îşi reluă volubila mătuşă revărsarea verbală, bucuroasă că, în sfârşit, poate plasa şi ea câteva cuvinte — la puţină vreme după moartea năprasnică a Feliciei, Ieronim a cunoscut-o, nu ştiu în ce împrejurare, pe această doamnă Xenia Tomoioagă, cu care a vrut zor-nevoie să se însoare. Noroc de mine că…

– Mâine-dimineaţă — se ridică brusc colonelul, întrerupând-o pentru ultima oară pe mătuşă şi făcând semn celor doi locotenenţi să-l urmeze — vă rog pe dumneavoastră, tovarăşă Ştefania Hamza, şi pe dumneavoastră, tovarăşe Teofil Dumitraşcu, să fiţi prezenţi în cabinetul meu…

IV.

UN SOARE DE HÂRTIE LA PURTĂTOR

A doua zi, la opt fix, Ştefania şi Teofil intrau în cabinetul colonelului Necşulea, care semăna mai curând cu un ultramodern laborator, înzestrat cu tot felul de aparate, al

căror rost şi a căror întrebuinţare nu puteau fi, desigur, accesibile decât unor specialişti. Îi aştepta locotenentul Ambrozie Jercan, care se grăbi să-l scuze pe colonel pentru o mică întârziere pricinuită de nişte treburi presante ce nu sufereau amânare.

Oferindu-le celor doi tineri cafele şi băuturi răcoritoare, locotenentul încercă să înjghebeze o conversaţie care să ocolească preocupările obsedante ale ultimelor zile. Teofil îi mulţumi în gând pentru această dovadă de tact, cu toate că Ştefania părea absentă cu totul de la ce se petrecea şi se vorbea în jurul ei. Avea privirea pierdută, cufundată undeva în adânc, de unde nu izbutea, în pofida eforturilor pe care le făcea uneori, să iasă la liman.

Necşulea îşi făcu apariţia după o jumătate de oră. Era destins, jovial, aşa cum îl cunoscuse Teofil prima oară. După scuzele de rigoare pentru întârziere, meşteri ceva la un soi de aparat cu un ecran enorm, introducând într-un dispozitiv interior câteva casete de dimensiuni liliputane. Între timp însă vorbi oaspeţilor:

– Înainte de orice, vreau să te informez, dragă Ştefania, că acel văr de-al doilea al mamei tale, care a pretins că a venit la Bucureşti special pentru înmormântarea bunului meu prieten Ieronim, a plecat azi-dimineaţă cu destinaţia Roma. Nu, nu vă îngrijoraţi — spuse mai mult cu adresă spre
Teofil, căci Ştefania rămăsese impasibilă la comunicarea acestei veşti — am fost la curent cu grăbita sa hotărâre de a părăsi ţara. Fiindcă veni vorba, dragă Ştefania, nu ţi-a dat măcar un telefon de rămas bun?

Fata clătină din cap a negaţie, dar Teofil nu era prea convins că auzise întrebarea. De aceea i-o repetă şoptit, atrăgându-şi o privire de reproş din partea logodnicei.

– M-am aşteptat, plecarea sa a fost intempestivă, era să uite să-şi achite şi nota de hotel. Ei bine — şi zâmbi amuzat

la gândul surprizei pe care le-o face celor doi — aflaţi că acest domn îl are, în clipele acestea, pe urmele sale, la Roma sau unde va mai poposi, pe colaboratorul meu Horia Bog, invitat special de Interpol şi de autorităţile italiene… Şi nu numai pe el, ci şi pe câţiva din cei mai buni detectivi ai Interpolului, care sunt şi ei în urmărirea acestui personaj. Am fost invitat şi eu, dar, deocamdată, treburi urgente mă reţin aici…

Brusc Teofil sesiză întreaga proporţie a afacerii: dacă e amestecat şi Interpolul înseamnă că toate evenimentele stranii în care a fost angrenat au implicaţii internaţionale, a căror semnificaţie, fireşte, n-o putea pricepe, dar care îl puneau, neîndoielnic, în situaţia să gândească mai adânc şi mai temeinic la întreaga sa poziţie faţă de problemele, neobişnuite pentru el, cu care era confruntat.

După ce-i dădu câteva scurte indicaţii locotenentului Ambrozie Jercan — indicaţii din care Teofil nu desprinse decât că era vorba de „pregătirea supersonicului special, care să fie permanent la dispoziţia echipei“ — şi după ce tânărul ofiţer se retrase să execute ordinele superiorului, colonelul Necşulea îşi preveni oaspeţii cu acelaşi surâs uşor maliţios fluturându-i pe chip:

— O să vă ofer acum o mică gală de filme din care veţi înţelege, poate, mai bine sensul unora dintre întâmplările la care aţi luat parte sau în care aţi fost antrenaţi în ultimele zile. Iertaţi, vă rog, calitatea imaginii, sunt filme de amatori, unele dintre ele, cum vă veţi da seama, „trase“ cu aparate miniaturizate de luat vederi şi imprimate apoi direct pe casetele de magnetoscop pe care le-aţi văzut.
O să-mi îngădui, de asemenea, să comentez din când în când anumite secvenţe care, altminteri, ar risca să vă pară neinteligibile…

Pe ecranul enorm, care aparţinea unui televizor special, dotat cu puternice lentile măritoare, datorită cărora

anumite detalii apăreau extrem de apropiate, supradimensionate într-atât, încât li se zăreau chiar şi cele mai infinitezimale trăsături, începură să se deruleze, uneori cu încetinitorul, imagini din care se alcătuiau crâmpeie de scene, frânturi de viaţă surprinse fără voia „personajelor”.

Un om sub imensa cupolă a sălii de aşteptare a unui aeroport… De jur împrejurul lui un maldăr de bagaje, unele de forme ciudate… Individul priveşte cu nervozitate la ceas, apoi adresează o întrebare iritată fetei de la ghişeul de informaţii… Ştefania scoase un mic ţipăt, nu atât de surpriză, cât de încordare bruscă a atenţiei… înseamnă că l-a recunoscut şi ea pe „unchiul” Pamfil Orleanu, gândi Teofil… Undeva, departe, în faţa chioşcului de ziare, îl descoperi pe Horia Bog, îmbrăcat într-un raglan impecabil, transparent, prin care se zăreau nuanţele sidefii ale costumului bine mulat pe corp… Părea că răsfoieşte ultimele reviste, însă un ochi prevenit îşi dădea seama că locotenentul nu-l scapă din priviri pe Orleanu… Nu, nu-l privea pe furiş, cu uitături filtrate abil printre genele plecate, ci pur şi simplu îi urmărea fiecare mişcare, fiecare gest cu ajutorul unui periscop minuscul, aşezat la capătul port-ţigaretului, pe care îl ţinea între buze cu o ţigară stinsă înfiptă în el…

— Intenţionat am început cu sfârşitul — se auzi vocea colonelului. Ştiţi, desigur, cine e personajul. A fost surprins pe aeroport, înaintea plecării. Era nervos deoarece simţea că e pus sub o atentă observaţie. Poate că a fost alarmat de vreun complice pe care, eventual, îl are aici, nu excludem nici această posibilitate. În orice caz, contemplaţi-i mutra de fiară fugărită… Da, da, Ştefania, îţi cunosc sentimentele, ştiu că nu suporţi să se vorbească în felul acesta despre un om pe care îl mai consideri încă rudă apropiată. Pe parcurs însă te vei convinge că, deşi legătura de rudenie cu mama ta are o bază întrucâtva reală, nu

merită să suferi din pricina unui om care nu e nici pe departe vrednic de încrederea ta... Poate vă întrebaţi ce conţin geamantanele acelea mari, de o formă ciudată...
Au fost studiate amănunţit chiar acolo, pe aeroport, cu un fascicul de laser... În ele se află cei doi roboţi cu care a acţionat...

La un moment dat ecranul se întunecă, fiind acoperit de cineva care se îndrepta spre Orleanu... Purtătorul aparatului ascuns de luat vederi îşi schimbă, vădit, poziţia pentru a-i putea prinde în câmpul vizual pe amândoi... Cel care îi strângea mâna cu efuziune lui Orleanu era un tip scund şi roşcovan, cu nişte ochelari uriaşi, fumurii, pe un nas lung şi drept şi cu o barbă imensă, înconjurând un chip ascetic, de anahoret.

– Bine, dar pe domnul acesta eu îl cunosc — exclamă Teofil uluit. E Honoré Bresson, cercetător la un institut parizian, lucrează de multă vreme în acelaşi domeniu în care îmi desfăşor şi eu cercetările şi a venit la Bucureşti să se consulte cu mine într-un şir de probleme de interes comun...

– Mă îndoiesc că-l vei mai întâlni la Bucureşti, deoarece acest domn s-a urcat în avionul de Roma împreună cu amicul nostru comun, Pamfil Orleanu! — râse sec Necşulea.

O vreme Teofil nu mai fu în stare să urmărească imaginile ce continuau să se deruleze pe enormul ecran. Cu toate că învălmăşirea de întâmplări ieşite din sfera obişnuitului ar fi trebuit să-l facă imun la tot şi la toate, povestea cu Honoré Bresson, plecat din Bucureşti în compania acestui dubios Orleanu, îi depăşea capacitatea de înţelegere. Îl cunoştea prea bine pe acest parizian din tată-n fiu — crescut, cum spunea el, „o dată cu sălciile bătrâne de pe malurile Senei“ — fusese nu o dată şi în laboratorul lui, şi la el acasă, în rue Fénelon, în luminosul apartament unde locuia împreună cu graţioasa sa soţie,

una dintre marile creatoare de mode ale Parisului, şi cu cei doi băieţi ai lor, elevi de liceu.

Ce-l putuse îndemna pe, altminteri, rezervatul şi cam taciturnul Honoré să ajungă a-i strânge mâna cu atâta efuziune lui Orleanu şi, mai ales, de unde până unde asemenea relaţii între ei, încât Honoré Bresson să renunţe la întrevederile cu Teofil de dragul acestei mult prea grăbite decolări spre Roma?

Ecranul fusese inundat, chiar în clipa aceea, de un flux de raze orbitoare: un soare arzător calcina peisajul arid al unei insule ce părea nelocuită. De-abia după un lung răstimp se zăriră zidurile masive de fortăreaţă ale unei închisori: în curtea interioară, printre deţinuţii adunaţi în careu — probabil la apel sau la o inspecţie — Teofil îl recunoscu pe Pamfil Orleanu: deşi nu mai avea mustăcioară şi era ras în cap, statura impozantă şi uitătura scormonitoare, de parcă-ar fi scotocit omul până în fundul sufletului, rămăseseră aceleaşi.

— Aceste imagini — răsună din nou glasul lui Necşulea — reflectă un capitol din biografia domnului Orleanu pe care are tot interesul să-l tăinuiască: mai ales că anii de temniţă grea i-a ispăşit sub numele de Emanuel Perez. Totul s-a petrecut într-un mic stat sud-american, unde amicul nostru comun a intrat într-o combinaţie cam urâtă cu un grup de aventurieri, care furaseră nişte planuri ale unei mari societăţi şi înfiinţaseră într-un colţ îndepărtat de junglă o adevărată uzină clandestină pentru fabricarea diamantelor artificiale. Totul li s-a înfundat într-o bună zi când unul dintre escroci, se pare chiar Ţamblac-Perez-Orleanu al nostru, a încercat să plaseze unul dintre diamantele produse de ei drept faimosul „Goias“, o piatră de 600 de carate descoperită cândva în minele diamantifere din Brazilia. Până la un punct planul le reuşise — mai ales datorită forţei reale de fascinaţie a acestui

Orleanu şi trucurilor hipnotice pe care le deprinsese în cariera sa de iluzionist — dar a intervenit pe fir Interpolul, care era de mult pe urmele acestei bande. Toţi au fost prinşi şi întemniţaţi, cu o singură excepţie, acest domn, pe care îl puteţi vedea, câţiva ani mai târziu, cu înfăţişarea oarecum schimbată, datorită unei operaţii estetice, în frumoasa sa reşedinţă situată chiar în centrul uneia din metropolele europene…

Şi pe ecran Teofil văzu, nevenindu-i a-şi crede ochilor, însuşi apartamentul lui Honoré Bresson, cu stăpânul casei tronând, ca un autentic „pater familias", în mijlocul clanului său, atât de bine cunoscut tânărului cercetător bucureştean.

– De ce nu l-au arestat dacă l-au descoperit? puse el, cu vocea sufocată de emoţie, prima întrebare care îi veni pe buze, aşteptându-se la o ripostă sarcastică din partea colonelului.

Însă riposta aşteptată nu veni. Dimpotrivă, întrebarea îi provocase lui Necşulea un soi de apatie îngândurată; rămăsese cufundat în reflecţii numai de el ştiute în timp ce pe ecran apăruseră imagini prezentându-l pe Bresson în laboratorul său parizian, în mijlocul colaboratorilor, agitându-se, dând tot felul de indicaţii, cum se întâmplă, de obicei, în toiul activităţii cotidiene a unui mare centru modem de cercetări.

– Priveşte acum cu atenţie, tovarăşe Dumitraşcu — vorbi, în sfârşit, colonelul, ca şi cum ar fi uitat întrebarea ce i se pusese. Îl recunoşti cumva pe domnul acela, înveşmântat aproape ca un cosmonaut, din dreapta lui Honoré Bresson?

Zadarnice fură eforturile lui Teofil, nu putu ghici în trăsăturile respectivului pe nimeni cunoscut lui. Şi îl putea vedea foarte bine, deoarece vestimentaţia asupra căreia atrăsese atenţia colonelul — un costum obişnuit de

protecţie pentru cei ce lucrează la temperaturi şi presiuni înalte — nu avea, în clipa aceea, cască, iar figura celui ce-l purta, un tip cărunt, cu faţa ciupită de vărsat, cu ochii umbriţi de sprâncene mari, stufoase, se putea distinge destul de clar în lumina abundentă a laboratorului.

– Nu-l cunosc, nu l-am întâlnit niciodată… cel puţin, având în vedere surprizele de până acum, nu sub această înfăţişare — murmură tânărul.

Colonelul râse jovial, amuzat de inutilele precauţii pe care începuse să şi le ia Teofil.

– Ţie nu-ţi spune nimic această figură, dragă Ştefania? se adresă colonelul, de astă dată, fetei care urmărise până atunci în tăcere şi cu ostentativă nepăsare derularea imaginilor.

– Mi-e foarte bine cunoscută — răspunse fata ferm, ba chiar cu o oarecare îndârjire sfidătoare în voce. E un italian, Ottavio Ermani, care l-a vizitat pe tata de vreo două ori în ultimii ani…

Răspunsul Ştefaniei avu darul să-l satisfacă deplin pe Necşulea, în vreme ce Teofil îşi privi logodnica îndelung, căutând să descopere barem o umbră de batjocură secretă pe chipul ei. Nu găsi însă nimic altceva decât un soi de răceală ce-i îngheţa trăsăturile, conferindu-le o duritate care o înstrăina nu numai de el, ci, concomitent, de tot ce o înconjura.

– De-abia acum — vorbi din nou colonelul, în timp ce ecranul se întunecase pentru câteva clipe, ca să lase apoi să pătrundă un fascicul de lumină slabă, asemenea celei care ajunge de la un luminator situat undeva, foarte sus — vom face cunoştinţă cu activitatea pe care o desfăşoară în prezent aceşti domni…

La început Teofil nu distinse nimic în obscuritatea abia mângâiată de acea undă palidă, fără strălucire. Apoi, pe măsură ce aparatul înainta, parcă bâjbâind, lumina prinse

să se reflecte în anumite contururi de obiecte ce i se păreau cumva familiare. Avea senzaţia că totul se petrecea într-o peşteră, iar primul fascicul de lumină venea de la o intrare săpată în stânga, la un orizont superior.

Acum însă ecranul fu invadat de o lumină puternică, vizibil artificială, izvorâtă din nişte policandre nevăzute, dar intens prezente, ce atârnau de o cupolă foarte înaltă.

Peste câteva clipe tânărul cercetător îşi dădu seama ce erau acele contururi de obiecte ce i se păruseră familiare: nu erau decât reproducerea la scară gigantică a unora dintre instalațiile de mici dimensiuni aflate în laboratorul său. Unele dintre ele se găseau şi în laboratorul lui Honoré Bresson.

Numai unele. Ceea ce îl frapa era că până şi acestea suferiseră modificări şi adaptări care le făceau să semene mai curând cu modelele de la Bucureşti, decât cu omoloagele lor pariziene.

Imaginile începură deodată să se agite febril, apoi reveniră la normal. Se putea lesne ghici că o anume întâmplare neaşteptată îl făcuse pe purtătorul aparatului să-şi schimbe cu multă grabă poziţia de filmare. Ceea ce urmă oferi cheia acelei tulburări subite: în încăperea vastă ce adăpostea acele instalaţii uriaşe îşi făcuseră apariţia câţiva oameni, toţi îmbrăcaţi în costume de protecţie similare celui ce apăruse în imaginile anterioare. Să fi fost opt sau nouă, deşi nu era sigur că alţii nu se aflau, în clipa aceea, în afara câmpului vizual al aparatului. Pe doi dintre ei Teofil îi recunoscu cu uşurinţă: Honoré Bresson şi companionul lui din laboratorul parizian, individul acela cărunt şi ciupit de vărsat. Figurile celorlalţi — toţi îşi scoseseră căştile şi, deci, se dezvăluiseră vederii — îi erau total necunoscute.

Ecranul se înceţoşă brusc, ca şi cum între aparat şi indivizii din încăpere s-ar fi azvârlit un văl cenuşiu. Apoi se

întunecă şi imaginile îşi întrerupseră cursul. Cu nervii încordaţi, Teofil aşteptă continuarea, deoarece de-abia acum simţea că povestea îl priveşte nemijlocit şi înţelegea rostul acestei „gale“. Dar aşteptarea îi fu zadarnică: „gala“ se terminase.

— Unde se găsesc instalaţiile acelea? întrebă, după câteva minute, întorcând capul spre Necşulea.

– Nu numai dumneata îţi pui această întrebare, tovarăşe Dumitraşcu — râse colonelul fără veselie. Dacă am şti, nu ne-am afla, în clipa asta, aici… Da, oricât ţi s-ar părea de bizar — urmă, văzând privirea neîncrezătoare a lui Teofil — colegii noştri de la Interpol au izbutit să pună mâna pe caseta cu filmul, dar nu ştiu încă unde a fost filmat. Şi aceasta dintr-un motiv foarte simplu pentru cei deprinşi cu asemenea istorii: agentul lor care a îndeplinit misiunea respectivă a murit într-un straniu accident de avion. Aţi auzit, poate, de întâmplarea aceea stupidă petrecută tocmai la aterizare, pe pista aeroportului din Bruxelles. Noroc că filmul se găsea într-o casetă etanşă, care a rezistat şocului şi a putut fi recuperată în mormanul de rămăşiţe carbonizate…

– Cum se face că unchiul Pamfil, despre care ne-aţi spus că e în legătură cu domnii aceia, Bresson şi Ermani, nu se afla în încăperea aceea unde s-au desfăşurat ultimele secvenţe? întrebă Ştefania cu aceeaşi voce fermă, rece, detaşată, punând numai un accent mai apăsat pe rostirea gradului de rudenie, ca să sublinieze, probabil, că nu se consideră obligată să renunţe la el.

Privind-o îndelung, Necşulea zâmbi îngăduitor, ca şi cum încăpăţânarea tinerei de a nu renunţa la o rudă doar de dragul unor suspiciuni i se părea pe deplin firească.

– Tocmai asta e, că era de faţă, dar voi n-aţi apucat să-l zăriţi, deoarece agentul, care filma dintr-un ungher ascuns, a fost nevoit să se retragă precipitat — explică el

binevoitor. Probabil, indivizii îi descoperiseră ascunzătoarea şi porniseră pe urmele lui, altfel nu se explică înceţoşarea imaginilor şi, apoi, întreruperea lor bruscă. Domnul Ţamblac-Orleanu- Perez - Fitzwright sau cum i-o mai fi spunând intrase ultimul şi n-a apărut pe ecran decât o frântură de secundă. Uite, o să derulez din nou finalul cu încetinitorul.

Într-adevăr, apăsând pe un buton, colonelul făcu să apară din nou pe ecran ultima secvenţă, de astă dată însă cu viteză redusă, în aşa fel încât fiecare chip putea fi contemplat în voie. Şi, cu adevărat, tipul din dreapta imaginii, care abia intrase în cadru, se dovedi a fi Pamfil Orleanu în persoană. Ba chiar, la un moment dat, Teofil avu senzaţia că Orleanu aruncă o privire bănuitoare în direcţia aparatului de luat vederi şi că, abia după aceea, ecranul se injecta brusc cu ceaţa aceea murdară, urmată imediat de întreruperea la fel de subită a filmului.

– Da, da, ai sesizat bine, tovarăşe Dumitraşcu vorbi colonelul, care urmărea cu atenţie reacţiile celor doi tineri — şi eu sunt de părere că amicul nostru comun este cel care a avut primul bănuiala că sunt urmăriţi şi care a declanşat alarma, punându-şi complicii pe urmele nefericitului agent...

Evidenţa nu făcuse să se clintească niciun muşchi pe obrazul palid al Ştefaniei. Rămăsese cu privirea aţintită pe ecran de parcă ar fi aşteptat să răsară de acolo soluţia problemei ce o frământa în acele clipe. Care era acea problemă şi în ce fel putea fi rezolvată, Teofil nu-şi dădea seama. De altminteri, abia în ultimele două zile avusese revelaţia că, deşi o cunoştea pe Ştefania de mai bine de un an şi deşi de trei luni erau logodiţi, pregătindu-se să întemeieze împreună o căsnicie, nu-şi dăduse, de fapt, osteneala s-o cunoască în adevăratul înţeles al cuvântului. Se mulţumise numai cu ideea că e o fată nostimă,

deşteaptă, poate mai deşteaptă decât media generaţiei din care făcea parte, că e un om îndrăgostit de profesiunea ei de dascăl întru ale filosofiei, şi mai mult nu-l interesase.

– Şi acum — întrebă pe neaşteptate Ștefania poate ne veţi spune, în sfârşit, ce cereţi de la noi?!

Pusă frontal, cu acelaşi glas ferm, oarecum îndârjit, întrebarea avu darul să-l tulbure în primul rând pe Teofil: iată, deci, că făptura aceasta fragilă, faţă de care avusese, mai ales în ultimele zile, un sentiment protector, se dovedea capabilă, dintr-o dată, să spună lucrurilor pe nume.

– Fără îndoială că nu v-am adus aici doar pentru această „gală“ de filme, oricât or fi fost de interesante — vorbi colonelul, puţin contrariat, deoarece se aşteptase ca întrebarea să-i fie adresată mai curând de Teofil. Dar, înainte de toate, nu v-aţi pus oare, tovarăşe Dumitraşcu, în calitatea dumneavoastră de specialist, întrebarea la ce o fi slujind instalaţia aceea uriaşă pe care aţi văzut-o în secvenţele de adineauri?

– Mi-am pus-o — mărturisi jenat Teofil — dar n-am găsit, vă spun drept, niciun răspuns convenabil… Sau, mai bine zis, ar exista unul, însă…mi-e greu să concep…

– Altora însă, dragul meu tovarăş, nu le-a venit greu nu numai să-l conceapă, dar şi să treacă la punerea lui în aplicare — ridică brusc tonul Necşulea, începând să meargă nervos prin încăpere, cu piciorul încălţat în gheata ortopedică târât anevoie, mai mult smuls în urma lui. Da, da, tovarăşe Dumitraşcu, oricât nu te-ai simţi îndemnat să crezi, s-au găsit indivizi capabili să preia acea parte a descoperirii dumitale care ar putea aduce daune incomensurabile omenirii şi tocmai pe ea mizează în prezent — poate chiar în momentul acesta, când noi discutăm academic şi paşnic — ca să-şi urzească planurile lor scelerate…

– Nu vă permit — se ridică Teofil în picioare, simţind că tot sângele i se urcă în obraji — să vorbiţi în modul acesta despre munca mea ştiinţifică şi despre roadele ei, pe care le-am închinat nu gloriei mele personale, de care puţin îmi pasă, ci afirmării în întreaga lume a capacităţii noastre de creaţie!

Ştefania îşi muta privirea de la unul la celălalt, depunând vizibile eforturi de a pricepe substratul acestei subite şi buimăcitoare înfruntări. Nemaiputând rezista să vadă aceste furii dezlănţuite, după părerea ei fără motiv real, interveni calm şi apăsat:

– Explicaţi-mi şi mie în ce constă primejdia aceea de moarte, altminteri socot prezenţa mea inutilă şi plec…

Intervenţia ei avu efectul unui duş rece: cei doi se priviră o clipă în ochi, apoi Necşulea îşi destinse, primul, chipul încordat într-un zâmbet larg, prinzându-l pe Teofil după umeri.

– Grozav îţi mai sare ţandăra, dragul meu, când îndrăzneşte cineva să se atingă de domeniul sacrosanct al ştiinţei dumitale — şi îl strânse, cu un neaşteptat gest de tandreţe părintească, lângă el.Fii însă convins că tot ce am spus…

– Porneşte, ştiu, din cele mai bune intenţii — îl întrerupse Teofil calmat. Fii însă şi dumneata convins, tovarăşe colonel Necşulea, că tot ceea ce s-a întâmplat în ultimele patruzeci şi opt de ore a lăsat urme adânci şi în mine. Nu ştiu încă unde am greşit…

– Acum nu asta e important — se auzi din nou vocea lucidă şi moderatoare a Ştefaniei. Mai bine spuneţi-ne cu ce vă putem fi de folos. Greşelile o să le judecăm mai târziu. Poate la judecata din urmă, dac-o fi existând aşa ceva…

Un neaşteptat hohot de râs îl zgudui pe Necşulea, îndemnându-i pe cei doi tineri să se întrebe dacă nu cumva i-or fi cedat din nou nervii. Calmându-se însă, colonelul

spuse:

– Fiindcă veni vorba de judecata din urmă, nu v-ar surâde s-o contemplaţi la ea acasă?

O vreme, cei doi tineri tăcură, neştiind ce să creadă. Prima care sesiză semnificaţia întrebării fu Ştefania, care îl privi îndelung pe colonel, căutând să descifreze vreo urmă de ironie pe figură sau în colţul ochilor abia mijiţi de oboseală.

– Cum s-ar zice — vorbi încet şi limpede fata — ne propuneţi să admirăm „Judecata din urmă“ a lui Michelangelo la ea acasă, în Capela Sixtină?

– Întocmai! exclamă Necşulea. Să faceţi împreună o călătorie la Roma. Fireşte, cu ştirea şi asentimentul forurilor italiene de resort...

Ştefania îşi privi logodnicul întrebător. Teofil era rătăcit undeva, într-un pustiu prin care căuta cu sforţări vădite un reper oarecare, un punct cardinal, ceva care să-l ajute să se orienteze în furtuna de nisip care îl asedia din toate părţile, umplându-i ochii şi nările, blocându-i căile respiratorii, dându-i senzaţia acută de sufocare.

Cu toate că încă nu se putea deprinde cu ideea că tatăl său venise în contact cu nişte inşi mai mult sau mai puţin dubioşi — de altminteri, nici nu înţelegea rostul, semnificaţia acestor contacte — şi cu toate că nu era capabilă încă să accepte nici măcar povestea, ce i se părea cam abracadabrantă, a unchiului Pamfil, „omul cu multiple identităţi”, Ştefania ajunsese la concluzia că n-avea niciun sens să rămână în afara cursului evenimentelor, să dezerteze din faţa eventualelor responsabilităţi cu care ar fi fost confruntată.

– Eu sunt gata să pornesc de îndată în călătoria pe care mi-o propuneţi, dar cu o singură condiţie. Ştefania îl privi drept în ochi pe colonel: O condiţie, aş spune, elementară — să mă faceţi şi pe mine să înţeleg în ce constă pericolul

acela teribil de care aţi amintit adineauri şi, poate, să-mi explicaţi şi rostul călătoriei.

– Un singur om poate să te lămurească aici, cu toată competenţa, asupra pericolului de care vorbeam şi, poate, n-ar strica s-o facă — se întoarse Necşulea spre Teofil.

Posomorit şi absent, tânărul tăcea. Părea că nici n-a auzit îndemnul colonelului. Într-un târziu ridică privirea, întrucâtva limpezită, spre Ştefania căutând pe chipul ei ceva, poate o încurajare. Fata îi zâmbi. Primul zâmbet după atâta timp.

– Totul e prea complicat ca să poţi pricepe aşa, dintr-o dată — vorbi el rar, măsurat, căutându-şi cuvintele. Vezi tu, Ştefania, nu e prima oară când se întâmplă ca un om, preocupându-se exclusiv de ştiinţa lui, de domeniul adorat şi hulit al pasiunilor şi insomniilor sale, să uite că din orice descoperire, din orice pas, cât de mărunt, al cunoaşterii şi al stăpânirii forţelor naturii, se pot trage nu numai foloase pentru om şi omenire, ci şi... da, oricât de greu mi-ar veni să recunosc, şi un potenţial de distrugere, de anihilare a umanităţii. Asta mi s-a întâmplat şi mie, da, nu mă privi atât de ciudat... Pornind de la nişte cercetări mai vechi, care demonstrau că, la temperaturi şi presiuni uriaşe, se petrec anumite schimbări spectaculoase în însăşi structura diferitelor forme ale materiei, am mers mai departe, ajungând la concluzia — în practică, nu în teorie — că, utilizând o corelare a marilor presiuni, de ordinul zecilor şi sutelor de mii de atmosfere, cu temperaturi foarte înalte, pot realiza o nouă organizare a cristalelor în interiorul anumitor elemente sau, ca să-ţi fie mai clar, pot obţine gheaţă din... foc...

– Bine, dar asta dorea să obţină şi tatăl meu în scenariul acelui număr de circ! nu se putu reţine să nu exclame Ştefania.

– Ştiu — murmură îngândurat tânărul — şi tocmai asta

mă tulbură mai mult ca orice. De unde i-a putut veni tatălui tău ideea asta extraordinară şi mai ales, cum s-a putut gândi s-o realizeze cu mijloacele acelea rudimentare, când mie mi-a fost necesar un laborator ultramodern şi a trebuit să investesc, împreună cu colaboratori de înaltă calificare, ani întregi de investigaţii, adesea fără rezultate sau cu rezultate minore, incomparabile cu eforturile cheltuite?! Dar ăsta-i alt capitol şi o să-şi găsească, neîndoielnic, rezolvarea la vremea cuvenită. Acum e vorba de altceva: de modul cum vor unii să folosească descoperirea noastră. Mi-a trecut uneori prin gând şi mie, de ce să mint, că şi acestei descoperiri unii descreieraţi, dacă ar încăpea pe mina lor, ar fi în stare să-i dea o utilizare haotică, absurdă, dementială…

– În ce scop? întrebă Ștefania, cu o asemenea sinceră perplexitate, încât colonelul izbucni într-un râs nervos.

– Multe sunt scopurile pe care le-ar putea urmări — interveni el în discuție — dar mai presus de toate e un mobil covârşitor: setea de putere, de dominaţie!

– Da, Ştefania — reluă cu vădită amărăciune în glas Teofil — şi eu m-am amăgit multă vreme cu ideea că anumite treburi, care nouă ni se par de neconceput, sunt privite din acelaşi unghi de vedere, firesc, omenesc, şi în alte părţi ale planetei. Uite, însă, că viaţa s-a însărcinat să-mi destrame aceste mult prea naive, neiertat de naive iluzii.

Acum îmi dau seama că indivizii aceia, care au transpus la proporţii gigantice descoperirea mea, ameninţă însăşi soarta populaţiei Pământului. Da, oricât am căutat să fug din faţa evidenţei, acum sunt nevoit s-o admit: cu instalaţia aceea uriaşă, dacă reuşesc s-o pună la punct, ei ar putea să obţină acoperirea unor mari porţiuni din oceanul planetar cu un strat de gheaţă, care ar periclita însăşi viaţa pe glob…

– E o nebunie! strigă fata, plimbându-şi privirea îngrozită de la colonel la Teofil. Dar de ce ar face-o? Oare pe ei nu i-ar aştepta aceeaşi soartă?

– Părerea mea — privi Necşulea spre un punct îndepărtat, ca şi cum ar fi aşteptat de acolo o confirmare — e că nu urmăresc, de fapt, altceva decât un imens şantaj gangsteresc, cum s-ar zice, la scară planetară… Iar de voi doi, dragii mei — continuă coborându-și privirea spre ei — depinde acum, într-o măsură mai însemnată decât vă daţi seama, contracararea acestor planuri. Cutez să afirm că paşaportul vostru pentru Roma este un soare de hârtie, da, un soare de hârtie la purtător. Cu el aveţi datoria să nimiciţi, încă în stare incipientă, gheţurile care ameninţă planeta. Iar în călătoria voastră veţi fi însoţiţi de doi oameni foarte simpatici…

Spuse două vorbe la telefon şi în încăpere apăru Ambrozie Jercan, însoţit de un tip mic şi bondoc, cu nişte ochelari uriaşi pe un nias turtit, ca de boxer, care imediat se recomandă într-o engleză impecabilă: Henryk Soerensen, de la Interpol.

V.

NUCLEUL CICLONULUI RĂTĂCITOR

Întâiul incident avu loc chiar la Stazione Termini, gara principală a Romei. Sosiseră cu modernul monorai ca nişte turişti veniţi să-şi petreacă vacanţa de primăvară sub soarele blajin al Cetăţii Eterne. Evitaseră avionul tocmai pentru a nu da impresia unei călătorii precipitate, dictată de ţeluri alarmante.

La coborâre, Ştefania şi Teofil, care voiajaseră în alt

vagon decât simpaticii lor însoţitori, îi căutară din priviri, străduindu-se să nu se observe că urmăresc să descopere pe cineva anume. Cei doi, însă, dispăruseră. Neliniştiţi, tinerii îşi încărcară bagajele pe banda rulantă care îi întovărăşea pe călători până la ieşirea din gară. La capătul benzii se iscă o mică aglomeraţie, fiecare încercând să-şi recupereze cât mai repede valizele ca să prindă unul dintre taxiurile aeriene ce-şi luau zborul de pe platforma situată în preajma gării. Copleşiţi de vălmăşagul acelei lumi febrile, Teofil şi Ştefania găsiră doar două din cele trei valize cu care veniseră. La un moment dat, Teofil se simţi înghiontit pieziş, mai mult ca un semnal. În clipa următoare zări şi a treia valiză aşezată lângă celelalte, iar la câţiva metri în faţa lor îi văzu pe Jercan şi Soerensen fugind pe urmele unei namile buhăite şi rase în cap care încerca să se strecoare prin mulţime.

După câteva minute — fâcându-se că nu acordă nicio importanţă incidentului, așa cum li se recomandase de la Bucureşti — se urcară în taxiul aerian care mergea spre marile hoteluri de pe faimoasa via Veneto. Aici aveau reţinute camere la hotelul „Regina“, în timp ce Soerensen şi Jercan urmau să locuiască nu departe, la pensiunea „Pinciana“ de pe aceeaşi stradă.

Holul vast al hotelului „Regina“ era plin de o lume multinaţională şi pestriţă — specialişti sosiţi la congrese, oameni de afaceri gata să trateze orice fel de vânzări-cumpărări, artişti angajaţi pentru roluri în ample coproducţii, turişti de toate vârstele şi, bineînţeles, tot felul de „fluturi“ de zi şi de noapte, ale căror „aripi” se rotesc agitate la lumina fascinantă a unor asemenea stabilimente. Funcţionarul de la recepţie — un tânăr deşirat şi prăzuliu — le înmână celor doi bucureşteni, cu un zâmbet complice, cheile unor camere învecinate.

Tocmai se pregăteau să se urce în lift — camerele se

găseau la etajul patru — când Teofil avu senzaţia subită că buzunarul din dreapta al hainei e mai plin ca de obicei. Vârî mâna repede în buzunar şi descoperi un plic voluminos, pe care nu se grăbi să-l scoată, dimpotrivă, îl îndesă cât mai la fund. Exact în clipa când uşa liftului se închidea, îl zări, într-o fulgerare, pe Horia Bog care ieşea, cu un mers nonşalant, pe uşa turnantă.

Odată ajunşi la etajul patru, Teofil intră, împreună cu Ştefania, într-una din camerele ce le fuseseră destinate. Fata îl privi mirată, dar nu zise nimic, amintindu-şi de hotărârea pe care o luase de a nu-şi mai exprima uimirea, orice i s-ar mai întâmpla de acum înainte. Trăgând perdelele groase de catifea care drapau marile ferestre, Teofil aruncă o ochire cercetătoare spre curtea interioară. Nesesizând nimic suspect, scoase din buzunar plicul voluminos. Până atunci, mişcările şi gesturile sale precaute de detectiv amator i se păruseră Ştefaniei uşor ridicole, dar când văzu plicul în mina lui îşi dădu seama că precauţiile nu erau deloc gratuite.

— Nu l-ai văzut pe Horia Bog? o întrebă Teofil, după ce dăduse drumul la maximum minusculului radio cu tranzistori încastrat în acul de cravată. A trecut pe lângă noi când am intrat în lift şi mi-a strecurat în buzunar acest plic…

Îl deschise nerăbdător. Din el căzu mai întâi un bilet pe care scria: „După-amiază, la ora cinci, ne întâlnim dincolo de Tibru, în Trastevere, la intrarea catacombelor Sfântului Pancraţiu. Şi ceilalţi sunt înştiinţaţi. Până atunci, respectaţi programul stabilit. Hârtiile alăturate introduceţi-le în alt plic pe care, după ce-l sigilaţi, închideţi-l în seiful hotelului. Declaraţi direcţiei că aveţi în plic valori, eventual cecuri sau rente, pe care nu vreţi să riscaţi a le purta cu voi. Această notiţă, după lectură, ardeţi-o!“

Ceea ce Teofil şi făcu. După ce arse biletul, adună

scrumul într-un cornet de hârtie pe care îl vârî în buzunar. Când coborî la parter ca să se intereseze de seif, avu grijă să risipească rămăşiţele mesajului lui Bog prin colţurile vastului hol. Apoi, cu cel mai firesc aer din lume, depuse plicul în seif, subliniind, poate puţin prea ostentativ, că e vorba de unele acte de familie cărora le poartă o grijă deosebită. De altminteri, dacă l-ar fi întrebat cineva ce cuprind acele hârtii, i-ar fi fost greu să răspundă: şi asta din simplul motiv că erau de fapt... albe. Sau — iar această probabilitate i se păru cea mai firească — erau scrise cu o cerneală simpatică menită *să se dezvăluie* şi *să dezvăluie* numai la momentul oportun.

Peste o oră, după un duş bun şi un scurt răgaz de odihnă, cei doi tineri ieşiră din hotel proaspeţi şi veseli, ca nişte autentici turişti dornici să se bucure de incandescenţa superb reverberată a soarelui primăvăratic, care aprindea candelabre de o magică splendoare pe coroanele arborilor înfloriţi sau cu mugurii plesnind de sevă de pe via Veneto şi din grădinile ce se întrezăreau în spatele palatelor şi vilelor somptuoase.

De altfel, „programul stabilit“, la care făcuse aluzie Horia Borg în biletul său, tocmai în asta consta: să se plimbe cât mai mult, să hoinărească pe străzile centrale ale Romei, să fie văzuţi în locuri cât mai frecventate, pentru a atrage atenţia asupra lor. Pe Teofil acest program îl irită la început — fusese la Roma de câteva ori, socotea că o cunoaşte destul de bine — iar sentimentul că e o simplă nadă nu era dintre cele mai reconfortante. Pe urmă însă, preocuparea de a o călăuzi pe Ştefania — care se afla întâia oară în această parte a lumii — îl distrase din mreaja gândurilor sumbre şi îi dădu, chiar, o anume euforie, o stare de exaltată trăire a ipostazei inedite de ghid. O conduse prin piaţa Venezia, ocoliră apoi monumentalul şi recele Altar al Patriei, dominat de statuia ecvestră a lui Vittorio

Emmanuele al II-lea, spre a ajunge la emoţionanta Columnă a lui Traian, înfăşurată, ca de un sul de pergament glorios, de secvenţele crâncenelor bătălii ale războaielor dacice — imagini atât de tulburătoare pentru orice călător venit de pe plaiurile româneşti. Străbătură, după aceea, celebra via dei Fori Imperiali spre a pătrunde în incinta Forumului Roman. Împreună cu Ştefania, care păşea ca într-o ireală plutire prin acest univers de ruine patetice, din care reînviau pagini impresionante de istorie, Teofil redescoperea cu uimire acel extaz primordial pe care îl simţise atunci când se aflase întâia oară în faţa acestor minuni ale lumii antice.

Se făcuse ora trei când foamea îi birui. Teofil îi propuse Ştefaniei ca, în pofida oboselii, să mai meargă pe jos încă o jumătate de oră până la restaurantul unde vor dejuna. Cu un zâmbet istovit, fata declară că e de acord să mai meargă ore şi ore prin oraşul acesta în care miracolele se înlănţuiau ca în vis.

Restaurantul unde poposiră — o mică locandă din Piazza di Trevi — răsplăti din plin osteneala drumului. Nu numai prin excelentul meniu, alcătuit din mâncăruri specific „romagnole", dar şi prin priveliştea vestitei fântâni care a împrumutat numele pieţei. Susurul delicat al apei ce se prăvălea în mici cascade cristaline din faimosul izvor al Verginei, străjuit de bărbosul Neptun şi de cei doi tritoni adăpostiţi în nişa magnificului palat al ducilor Poli, o fascina într-atâta pe Ştefania, încât i se întâmplă să uite mâncarea aburindă în farfurie şi să rămâie minute întregi cu ochii aţintiţi spre multicolorele irizări ale soarelui în oglinzile lichide.

La sfârşitul îmbelşugatului dejun, tinerii o porniră, în aceeaşi flanare aparent fără ţintă, prin străduţele pitoreşti, cu nume sonore — via della Stamperia, via del Tritone, via del Nazareno, via di Propaganda Fide — şi ajunseră în nu

mai puţin pitoreasca şi celebra Piaţă a Spaniei, cu povârnişul ei de scări, ca un decor de teatru, urcând spre biserica della Trinita dei Monti, înecată, sub lumina soarelui primăvăratic, într-un ocean de azalee, magnolii, cipreşi şi oleandri. Ca de fiecare dată când poposise pe treptele acestei scări, şi acum Teofil îşi aminti zâmbind de nostalgia cu care îi povestea maică-sa, în urmă cu ani, despre un film ce rulase în adolescenţa ei, „Fetele din piaţa Spaniei”, film care îi rămăsese neobişnuit de puternic întipărit în memorie.

Nu avu însă prea mult timp de nostalgii surâzătoare, căci sus, în capul scărilor, îi zări pe Soerensen şi Jercan, care priveau cu atâta încordare un punct anume din spatele său, încât şi el întoarse instinctiv ochii, smulgând-o, prin acest gest brusc, pe Ştefania din reveria în care era cufundată. Amândoi cercetară îndelung întinsul însorit al pieţei, dar nu remarcară altceva decât zumzăitoarea forfotă a turiştilor care, la acea oră de după-amiază, făceau obligatoriul „tur al siestei“, recomandat în toate prospectele turistice ca „un antidot sigur împotriva sedentarismului obez“.

Când ridică din nou privirea, Teofil nu-i mai zări nici pe cei doi „îngeri păzitori“: dispăruseră undeva, în spatele îmbelşugatelor boschete de flori sudice cu miresme tari, care îmbălsămau împrejurimile vastei pieţe.

În clipa următoare, ochii îi căzură pe cadranul orologiului ce împodobea clopotniţa maiestuoasei biserici a Trinităţii: era patru şi jumătate. Furaţi de vraja hoinărelii printr-o Romă primăvăratică şi atotîmbietoare, uitaseră pur şi simplu că la cinci trebuiau să fie prezenţi într-un anume loc.

Pentru a nu întârzia la întâlnire, Teofil o trase pe Ştefania după el, într-o grabă nebună, până la cea mai apropiată staţie de biomobile automate, un soi de taxiuri

terestre fără şoferi, la care „achitarea” taxei, după încheierea cursei, într-o „puşculiţă” situată lângă tabloul de comandă, asigura deschiderea automată a uşilor: altminteri riscai să rămâi „prizonierul” vehiculului. Trecură în viteză podul Garibaldi, care leagă cartierele centrale de Trastevere, şi, după ce traversară piaţa Sonnino şi via della Lungara, ajunseră la poalele unei coline înverzite, faimosul Gianicolo, consacrat odinioară cultului lui Ianus.

Aici, după ce opriră biomobilul şi „achitară” taxa marcată pe contor, coborâră spre a face restul drumului pe jos: Teofil îi explicase Ştefaniei că, în preajma locului de întâlnire, trebuie să fie foarte atenţi, să examineze cu ochii în patru împrejurimile. Arborând, deci, din nou aerul uşor distrat al turiştilor doritori numai să-şi piardă timpul cât mai agreabil, urcară colina, înconjurară admirativ intrarea vilei Doria, poposiră câteva clipe în faţa marii biserici a Sfântului Pancraţiu, construită iniţial în secolul al V-lea, în stilul primelor basilici creştine, şi refăcută apoi, în secolul al XVIII-lea, după gustul altei epoci. În timp ce Teofil, folosind din plin informaţiile culese cu prilejul precedentelor sale vizite prin aceste locuri, poza în cunoscător, alunecând pe panta unei cozerii uşor teatrale, menite, în închipuirea sa, să înlăture orice bănuieli referitoare la scopul acestui itinerar mai puţin obişnuit pentru vizitatorii de toate zilele ai cetăţii eterne, Ştefania îşi rătăcea din când în când privirea spre un portic apropiat pe al cărui frontispiciu sclipea inscripţia: „Catacombele Sfântului Pancraţiu”.

La un moment dat îl văzură pe Horia Bog. Înveşmântat într-un costum extravagant şi pestriţ, de Don Juan solitar în căutare de aventuri facile, spătosul locotenent rotea un baston fantezist de bambus cu aerul cuiva contrariat că, prin aceste locuri sacre, nu i se iveşte nicio posibilitate de a-şi pune în valoare darurile de seducător inveterat. După câteva clipe, plictisit parcă de această atmosferă prea

solemnă, se îndreaptă cu paşi leneşi spre porticul cu frontispiciu intrând agale în catacombe.

Fără să mai aştepte alt semnal, cei doi tineri se îndreptară şi ei către acelaşi portic. Afişând o vie curiozitate faţă de acest loc straniu, intrară şi ei pe sub bolţi. În momentul următor, o uşă grea de stejar se închise în urma lor şi, câteva clipe, rămaseră într-un întuneric atât de dens, încât Ştefania scăpă un mic ţipăt înfiorat.

Dură numai o secundă până când se aprinse un soi de lampadar fluorescent, care smulse îngheţatul coridor al catacombelor din bezna de adineauri. Şi, spre marea surpriză a Ştefaniei şi a lui Teofil, îi văzură aşezaţi pe nişte bănci noduroase — puse, probabil, pentru vizitatorii osteniţi — pe Bog, Soerensen şi Jercan, însoţiţi de o femeie înaltă şi suplă, cu un ten brunet, de meridională, cu ochii mari, smaraldii, îmbrăcată în haine de… călugăriţă. De-abia acum tinerii îşi dădură seama că o mai văzuseră, cu câteva minute înainte, pe această călugăriţă în jurul bisericii Sfântului Pancraţiu, prezenţa ei considerând-o pe deplin firească într-un asemenea loc consacrat celor sfinte.

– E Linda Ferrari, reprezentantă a poliţiei italiene la Interpol — o recomandă Ambrozie Jercan fără nicio altă introducere. A fost împuternicită să ne ajute pe tot timpul cât vom avea de-a face cu amicii noştri pe teritoriul italian…

Scoţându-şi camilafca greoaie şi lăsând să i se reverse pe umeri un păr frumos, negru ca abanosul, Linda Ferrari le zâmbi, dezvăluindu-şi dantura albă şi perfectă. Avea un zâmbet senin şi cald, fără nimic provocator sau senzual.

– Acum, după ce prezentările au fost făcute — vorbi ea într-o românească desăvârşită, cu un uşor accent care-i îndulcea, abia resimţit, pronunţarea — e cazul să trecem la treburile pe care avem să le rezolvăm. Nu vă miraţi că vorbesc româneşte — surise din nou celor doi tineri, văzând

mirarea ivită pe chipurile lor — specialitatea mea e filologia romanică, am făcut chiar şi un mic stagiu la universitatea bucureşteană, acum câţiva ani…

– Precum cred că aţi observat — reluă Jercan, adresându-se direct tinerilor — apariţia voastră la Roma n-a trecut neremarcată, chiar de la sosirea la Stazione Termini. Individul care a vrut să subtilizeze valiza s-a urcat în monorai de la Trieste şi avem toate motivele să credem că nu era un borfaş ordinar, deşi vroia să pară ca atare. Faptul că dădea mereu târcoale compartimentului în care călătoreaţi ni l-a făcut de îndată, suspect. În piaţa Spaniei, l-am zărit din nou pe urma voastră…

Teofil o privi pe Ştefania şi fu frapat de calmul angelic cu care logodnica sa primise această veste: părea că s-a împăcat definitiv cu ideea acestei existenţe aventuroase, supuse tuturor primejdiilor, unele pe care nici măcar nu le putea realiza, chiar de şi-ar fi pus din plin imaginaţia la contribuţie. Era o schimbare de 180 de grade în modul de a fi şi de a gândi al acestei, altădată, atât de sfioase şi temătoare profesoare de filosofie, pentru care păreau să fie de neconceput alte aventuri decât cele ale gândirii.

– Important este însă să ştim — vorbi Ştefania apăsat — unde se găseşte Pamfil Orleanu şi de ce nu şi-a făcut el însuşi până în prezent apariţia. Căci, după câte îmi dau seama, rostul prezenţei noastre aici acesta este: să-l facem să iasă din bârlog şi să ne apară eventual în întâmpinare…

Observând că, pentru întâia oară, Ştefania nu-l mai numise pe respectivul „unchiul Pamfil“ — de unde era lesne de dedus că începuse să pună la îndoială rudenia la care păruse să ţină atât de mult — Teofil continua să-şi privească logodnica de parcă s-ar fi aşteptat la noi şi noi surprize. Fata însă nu dădea nicio importanţă acestor priviri uimite, interesată doar să primească un răspuns la întrebare.

– De domnul Pamfil Orleanu — interveni Horia Bog în discuţie — n-am izbucnit să dau nici eu, deşi mă aflu de o săptămână în Peninsulă şi, deşi, cu sprijinul amabil al bunei noastre colege Linda Ferrari — şi îi zâmbi „călugăriţei“ curtenitor, vrând parcă să-şi adeverească travestiul de seducător în vacanţă — am cotrobăit prin toate cotloanele pe unde asemenea indivizi obişnuiesc să se ascundă de ochii indiscreţi…

– L-am găsit în schimb — îi răspunse „călugăriţa“ cu un surâs la fel de drăgălaş — pe acel domn Ottavio Ermani care, se pare, lucrează mână-n mână cu numitul Orleanu. Acest Ermani locuieşte cea mai mare parte din an într-o vilă somptuoasă la Anacapri, justificând traiul mai mult decât opulent pe care-l duce printr-o extrem de suspectă moştenire picată de la un văr din America…

– N-ar strica, poate, să adaugi, dragă Linda — îi zâmbi Horia Bog cu acelaşi aer cuceritor — că domnul Ottavio Ermani lipseşte lungi perioade din an, chipurile, pentru a vizita, cu iahtul său personal, propulsat de un mic motoraş cu energie nucleară, nişte plantaţii pe care zice că le stăpâneşte undeva, în emisfera australă…

Un timp domni tăcerea în acest colţ ferit al catacombelor Sfântului Pancraţiu, în care câţiva oameni păreau să poarte o convorbire academică despre martiriul primilor creştini, a căror cutremurătoare mărturii se aflau la câţiva paşi de ei. Părea că, odată deşertat sacul amănuntelor culese până atunci, ajunseseră, de fapt, la un impas. Folosindu-se de împrejurarea că nu vorbise până în clipa aceea, micul şi bondocul Henryk Soerensen îşi tot ştergea ochelarii enormi, cu o osârdie care vădea ceva mai mult decât simpla nevoie de a elimina impurităţile de pe lentile.

– Aţi auzit, domnii mei — vorbi, în sfârşit, în engleza sa impecabilă, atrăgând imediat privirile tuturor asupra sa —

de ceea ce se numeşte „cryptocraţie“? Nu mă îndoiesc — adăugă, după câteva clipe de gândire — că, măcar ca rezonanţă, noţiunea aceasta v-a trecut pe la urechi: nu ştiu dacă aţi reflectat îndeajuns la semnificaţiile şi, mai ales, la consecinţele ei…

– Bine, dar ce legătură poate fi — se făcu, pentru prima dată, auzit şi glasul lui Teofil — între intenţia de a utiliza în scop criminal o descoperire şi „cryptocraţia“ aceea a dumitale?

Soerensen îşi puse ochelarii şi îl contemplă îndelung pe Teofil, de parcă i s-ar fi ivit în faţă o făptură stranie. Apoi se ridică şi începu să vorbească metodic, ca de la catedră:

– Tocmai de aici începe şi aici sfârşeşte orice autentică cryptocraţie: de la aspiraţia de a guverna în secret destinele altora, poate chiar ale întregii umanităţi, bazându-te pe forţa de fascinaţie şi, eventual, de teroare a unei descoperiri ale cărei aplicaţii sunt încă necunoscute în toate urmările lor posibile. Şi dacă vreţi să ştiţi — reluă după o scurtă pauză — opinia mea e că tocmai un asemenea ţel urmăresc cei care vor acum să folosească descoperirea dumneavoastră, domnule Dumitraşcu!

– E mai mult decât un grăunte de adevăr în spusele colegului nostru Soerensen — îşi potrivi Linda Ferrari o şuviţă de păr negru şi cârlionţat peste sutana cenuşie de călugăriţă. Nu ar fi, de altfel, primul caz în istorie: tentaţia de a mânui din umbră sforile tainice ale destinului mulţimilor, de a le dirija mişcările după propria voinţă, ca într-un sinistru teatru de marionete în care se joacă, de fapt, drama supravieţuirii lor ca speţă, a mai orbit nu o dată nişte minţi răvăşite de mania grandorii.

Lui Teofil i se păru că discuţia alunecă pe o pantă care nu mai avea nimic comun cu ceea ce îi adusese aici: se mira numai de faptul că oameni atât de serioşi şi sobri — cel puţin din câte îi cunoscuse la Bucureşti — ca aceşti

tineri locotenenţi Horia Bog şi Ambrozie Jercan se lasă antrenaţi în asemenea speculaţii.

În definitiv — se întreba el — ce însemnătate are ţelul — declarat sau nu — al utilizării pe care voiau s-o dea indivizii aceia descoperirii sale? Principalul era că nu avea nici în clin, nici în mânecă cu mobilurile ştiinţifice care îl mânaseră pe el şi de la care nu înţelegea să abdice nici o iotă.

— Acuma — dovedi, încă o dată, Ştefania realismul deconcertant cu care îl surprindea mereu pe Teofil — nu cred că avem altceva de făcut decât să ne apropiem şi mai mult de „gura lupului“ pentru a încerca să-l ispitim…

– Să ne deplasăm, adică, pe insula Capri, poate chiar la Anacapri, în vecinătatea vilei domnului Ottavio Ermani — îi descifră Linda Ferrari, cu un zâmbet, gândul.

– De ce nu? reluă ideea Jercan. Poate că, în felul acesta, o să-i obligăm să iasă din expectativă?!

Henryk Soerensen nu părea a fi nici de data asta de acord. Îşi scosese din nou ochelarii imenşi, pe care îi tot curăţa, cu un petic din piele de căprioară, de parcă s-ar fi adunat iar toată murdăria catacombelor între ramele groase de baga.

– Cred că nu trebuie să scoatem lucrurile din făgaşurile lor fireşti. Şi nici să le grăbim dincolo de viteza lor normală pentru a nu risca un accident, poate, ireparabil. Căci orice mişcare greşită, în acest moment, pare-se, hotărâtor nu numai pentru noi, dar şi pentru cei urmăriţi de noi, poate să-i influenţeze nu în a renunţa la obiectivele enigmatice pe care le vizează, ci în a se grăbi să le pună, la modul disperat, în aplicare…

Logica de fier a acestui avertisment nu putea fi neglijată: la urma urmelor, gândi Teofil, ce era mai important pentru ei toţi, să-i atragă pe membrii acestui ciudat şi încă nedovedit complot într-o cursă, spre a se

demasca, sau să-i împiedice să-şi traducă în fapt eventualele planuri? Ce valoare putea avea chiar şi cea mai teribilă, mai irefutabilă demascare dacă „recompensa” ei ar fi trebuit să fie declanşarea unei maşinării cu urmări implacabile? Dilema nu mai era de ordin pur etic, deoarece atingea, în fond, însăşi chestiunea esenţială a supravieţuirii speţei umane.

– Poate că n-ar strica să acţionăm în aşa fel încât să le forţăm cu bună ştiinţă mâna acestor domni…

Teofil întoarse privirea: da, cu toate că nu-i venea încă să creadă, cea care făcuse propunerea era însăşi Ştefania. O lansase pe cel mai firesc şi mai nonşalant ton cu putinţă, cu un desăvârşit sânge rece, ca şi cum ar fi fost vorba de o plimbare de agrement şi nu de o provocare, în deplină cunoştinţă de cauză, a unui pericol mortal. Totul căpăta aspectul unui badinaj monden, al unui joc cu hazardul, al unui duel ingenuu şi gratuit cu un destin ale cărui contururi erau, probabil, pentru ea, învăluite în cele mai dense neguri.

Bondocul Soerensen sărise din nou de la locul său şi începuse să străbată cu paşi mici şi repezi spaţiul strâmt smuls de lampadarul fluorescent din bezna grea a catacombelor. Era într-o stare de surescitare cum nu-l mai văzuseră până atunci: îşi aprinsese, pentru întâia oară de când se aflau împreună, un trabuc uriaş şi se pornise să pufăie ca o locomotivă veche cu aburi aflată sub presiune. Din când în când îşi ridica pe nasul bont ochelarii imenşi care cădeau mereu, dându-i de furcă.

– Mi se pare, domnii mei — vorbi, în sfârşit, cu vocea uşor piţigăiată de emoţie — că nu avem voie să tratăm în joacă lucruri de care poate depinde viaţa sau moartea a milioane de oameni. Ar fi, din partea noastră, o probă de superficialitate nepermisă dacă am transforma această misiune într-o simplă vânătoare detectivistică.

Într-adevăr — îşi zise Teofil, contemplându-şi mai departe logodnica, mânat de dorinţa de a descoperi resorturile acelor schimbări care îl făceau s-o vadă într-altă lumină decât până atunci — Ştefania cea de acum creează adesea impresia, poate chiar fără să-şi dea seama, a unui vânător pus cu tot dinadinsul pe urma prăzii, fără să se gândească la altceva decât la plăcerea neînfrânată a actului în sine al vânătorii. Deşi se simţea intens şi straniu privită, fata nu se sinchisea, fiind absorbită de dialogul în care se implicase total şi fără rezerve.

– Opinia mea — interveni Linda Ferrari cu glasul ei cald, liniştitor — concordă întrucâtva cu cea a bunului meu prieten Henryk Soerensen. E adevărat, n-avem voie să întreprindem nimic fără un examen temeinic şi aprofundat al tuturor consecinţelor posibile. Dar aceasta nu înseamnă — şi îi surise fermecător lui Soerensen — în niciun caz să rămânem cu braţele încrucişate de teama provocării unui deznodământ ireversibil. Cred că nici Henryk nu gândeşte în felul acesta…

– Atunci ce propui, dragă Linda? o întrerupse bondocul, trăgând şi mai vârtos din trabuc şi mutându-şi cu şi mai multă nervozitate ochelarii spre vârful nasului.

– Fii liniştit — îi răspunse „călugăriţa”, luându-l cu un gest mângâietor de mână şi aşezându-l la locul lui, pe una din băncile acelea nodurosoase — am şi o propunere concretă. Anume ca prietenii noştri români să plece chiar mâine la Napoli, tot ca nişte turişti în căutare de privelişti noi, cum au apărut şi până acum. Şi, în acelaşi timp, să ne mutăm şi noi cartierul general pe lângă craterul Vezuviului. De ce? Pur şi simplu, ca să fim mai aproape de Anacapri, locul unde presupunem că se află, la ora asta, domnii pe care-i urmărim…

… Era ora zece, a doua zi, când unul din „taxiurile

aeriene”, care făceau, la fiecare zece minute, cursa Roma - Napoli, îi depuse pe cei doi tineri români aproape de faimosul port Santa Lucia, cântat de celebri rapsozi ai bel-canto-ului napolitan. Hotelul unde îşi reţinuseră camerele, încă de la Roma, era luxosul „Excelsior”, situat pe via Partenope, chiar pe malul mării. Teofil mai locuise, cu doi ani în urmă, în acest hotel, cu prilejul unei consfătuiri privind metodele moderne de organizare a laboratoarelor ştiinţifice, una din primele manifestări internaţionale la care îl trimisese, la începuturile colaborării lor, profesorul Zamfir Ghervase. Se întorsese de la acea consfătuire cu anumite idei înnoitoare pe care, cu fervoarea bătăioasă a tinereţii, le-ar fi vrut de îndată aplicate. De aici, de altminteri, izbucnise şi primul său conflict cu directorul institutului care, fără a fi neapărat un retrograd, nu agrea modificările spectaculoase, introduse aşa, din senin.

La prima încercare de a-i împărtăşi Ştefaniei amintirile sale legate de acest hotel, fu din nou frapat de indiferenţa aproape ostentativă cu care lua cunoştinţă logodnica sa de tot ce nu era în nemijlocite raporturi cu „vânatul” pe care-l urmăreau. Fata ieşise în balconul apartamentului pe care-l ocupa şi scruta cu atenţie încordată marea, scăldată în aurul distilat al fantasticei revărsări solare. Orizontul era înecat în lumină, totul sclipea sub fluxul torenţial al luminii.

– Unde se găseşte Capri? întrebă brusc, nu cu fireasca, pe deplin explicabila curiozitate a omului poposit pentru întâia oară într-un atât de celebru loc de atracţie turistică, ci cu un soi de încrâncenare tulbure, de obsedată.

O privi câteva clipe tăcut — nu se putea încă obişnui cu această stare a Ştefaniei de continuă tensiune interioară — apoi îi răspunse cu o voită detaşare:

– Nu se zăreşte de aici, e prea departe, până acolo sunt câteva ore cu hidroglisorul. Şi, de altfel, nu cred că e vreo grabă să te preocupe într-atât această insulă…

Fata se mulţumi să zâmbească bizar, probabil unui gând lăuntric, apoi declară că-i este o foame de lup.

În clipa când se pregăteau să părăsească balconul, Ştefania îl apucă strâns de mână şi îi făcu semn să întoarcă privirea spre cheiul ce se desfăşura în toată lungimea esplanadei. Căutând să pară cât mal natural, Teofil se aşeză, cu un aer de osteneală, în şezlongul din balcon şi contemplă, cu o supremă delectare, peisajul de la ţărm. La început nu i se păru nimic vrednic de atenţie: obişnuitele iole brăzdau întinsul verzui al golfului cu pânzele lor multicolore înfruntând briza uşoară a amiezii. Fu izbit însă, la un moment dat, de o anume scânteiere ciudată care venea din direcţia unui iaht ancorat la chei. La o privire mai atentă, îşi dădu seama că nu putea fi vorba decât de un binoclu sau un aparat de fotografiat foarte puternic, care era aţintit, fără putinţă de tăgadă, spre balconul lor. Cine se afla în iaht nu putea distinge, distanţa era prea mare, dar era limpede că, şi de data asta, sosirea lor stârnise curiozitatea cuiva, dornic să fie la curent cu felul cum îşi petrec timpul.

— E cazul să nu-şi mai obosească atâta ochii aceşti domni, dacă vor neapărat să ne vadă — vorbi Ştefania, cu un soi de aţâţare întreţinută de aceeaşi tensiune interioară. Te rog, deci, iubitul meu Teofil, să mă duci la cel mai elegant şi mai frecventat restaurant napolitan, vreau să văd în jurul meu lume, cât mai multă şi cât mai felurită lume…

Dorinţa şi-o exprimase nu cu răsfăţul detaşat şi frivol al femeii ahtiate să se afişeze, ci cu acea voinţă dură de înfruntare a primejdiei ce devenise laitmotivul atitudinilor sale.

La ora prânzului, când parcă întregul Napoli se adunase pe chei — îndeosebi turiştii, o mulţime de gură-cască desfătându-şi privirile cu enorma diademă lichidă a mării — Teofil şi Ştefania coborâră din camere, îndreptându-se către

ieşirea din hotel. Căldura zăpuşitoare — în pofida aerului condiţionat şi a micilor instalaţii individuale, ataşate de buzunarele hainelor şi bluzelor, pentru oxigenare — alungase, în general, lumea din interioare către malul mării, unde briza făcea aerul cât de cât respirabil.
Contrastul dintre ploile abundente, care transformaseră primăvara bucureşteană într-o toamnă prematură, şi acest zăduf cvasiestival îi accentua lui Teofil senzaţia de nefiresc.

Nu apucaseră încă să facă doi paşi pe stradă, când în faţa lor se proţăpi, cu o umbreluţă de soare îndreptată spre Ştefania, o femeie cu un chip de broscoi bulbucat, cu părul colorat într-un violet închis, cu un costum-pijama pe care se aglomerase un întreg parc ornitologic.

– Golconda! Golconda Sindbad în persoană — exclamă în cea mai pură românească această bizară făptură, repezindu-se s-o îmbrăţişeze pe fată.

– Cred că faceţi o extraordinară confuzie — reuşi Ştefania să se debaraseze de exaltata efuziune a necunoscutei. Mă confundaţi, stimată doamnă, cu mama mea…

O clipă descumpănită, femeia cu mutră de broască se retrase câţiva paşi, ca pentru a sesiza mai bine în ce constă confuzia. Abia în clipa aceea păru să-şi dea seama că fiinţa din faţa ei n-ar fi putut avea, în niciun caz, vârsta Golcondei Sindbad.

– Da, ştiu că avea o fiică — murmură după un scurt răstimp — dar în ruptul capului n-aş fi bănuit că poate exista o asemănare atât de formidabilă!

Într-o clipită, lui Teofil i se păru că-i zăreşte, la oarecare distanţă în spatele necunoscutei, pe Henryk Soerensen şi Linda Ferrari, flanând la braţ pe chei, cu un aer jovial şi dezinvolt. Se pierdură apoi în mulţimea de plimbăreţi atât de rapid, încât tânărul se întrebă dacă n-a avut cumva o halucinaţie.

– Mi-au mai spus şi alţii, doamnă, că semăn mult cu mama, în orice caz, eu vă mulţumesc pentru amabilitate — vorbi Ştefania, vizibil enervată şi dorind să scape cât mai repede de această persoană, a cărei apariţie le strica planurile.

– Fără îndoială că mergeaţi la un restaurant să prânziţi — exclamă chipul de broască. Sunteţi invitaţii mei la una din cele mai elegante locande napolitane, „Ciro“, de pe Borgo Marinaro, unde sunt coproprietară de câţiva ani…

– Tocmai spre zona aceea ne îndreptam şi noi — se grăbi Teofil să curme ezitarea Ştefaniei. Ştii, draga mea — se adresă el fetei — e un local cu muzică napolitană, foarte frecventat, deoarece se găseşte în cel mai pitoresc loc al oraşului, în faimosul golf Santa Lucia. Şi, apoi, nici nu e departe de aici…

Argumentele părură s-o convingă pe fată, care îi surise cald intrusei, mulţumindu-i pentru invitaţie.

Pe drum, doamna atât de viu împopoţonată şi care, la o privire mai atentă, arăta a fi trecută multişor de cincizeci de ani, le relată într-un ritm de mitralieră dezlănţuită că o cheamă Natalia Ursuleac, că a fost şi ea, în urmă cu, mă rog, un anume răstimp, artistă de circ, acrobată la trapez, că a plecat de o bună bucată de vreme din ţară şi că, în timpul unui turneu, s-a îndrăgostit de ea un restaurator italian, un anume Bruno Ingrao, care nu i-a mai îngăduit să apară în arenă. Acest domn Ingrao, care era un crai fără pereche, i-a transformat viaţa într-un calvar, dar într-o bună zi a binevoit să dea ortul popii, lăsând-o cu un restaurant, pe care nu l-a putut administra singură, ceea ce a îndemnat-o să-şi ia un asociat. Odată cu decesul soţului şi-a reluat numele de fată, aşa că azi îi zice tot Natalia Ursuleac.

Cu toate că locanda „Ciro“ era, la ora aceea, destul de aglomerată, li se găsi imediat o masă, la care fură instalaţi cu multă curtoazie, ca nişte oaspeţi de onoare ai

„patroanei”. Bulbucându-şi şi mai mult ochii exoftalmici, „patroana” dădu câteva ordine scurte şi în jurul lor începură să roiască tot felul de chelneri şi picoli, prefăcându-le masa într-o autentică expoziţie gastronomică. Îmbiaţi şi de muzica orchestrei de mandoline, care interpreta un repertoriu napolitan cântat după toate regulile stilului languros, ca şi de un Chianti rosso menit să dea frâu liber chiar şi apetitului unor inveteraţi anahoreţi, tinerii nu se lăsară prea mult rugaţi ca să se înfrupte cu poftă, spre neascunsa satisfacţie a „patroanei”, din bunătăţile cu atâta graţie oferite.

– Neîndoielnic — vorbi Natalia Ursuleac, care se mulţumea doar „să ciugulească” din bucatele pe care chelnerii le succedau cu repeziciune uimitoare, schimbând mereu farfuriile — eu ştiam că buna mea prietenă Golconda Sindbad a murit în acel groaznic accident, care m-a urmărit luni de-a rândul ca un coşmar. Dar asemănarea era atât de frapantă, scumpa mea fetiţă, încât, un moment, am avut halucinaţia că biata Golconda a reînviat. Iartă-mă, te rog, poate şi dumitale ţi s-a întâmplat aşa ceva, dar am trăit, în momentul acela, sentimentul unei enigmatice întoarceri de-a lungul acestui fluviu ireversibil care e timpul…

Uşoara preţiozitate a vorbirii, presărate pe alocuri cu ingrediente provenite dintr-o anume beletristică cu iz filozofard, i se păru cumva cunoscută lui Teofil, dar îşi zise că, în fond, aceleaşi modalităţi de exprimare se pot întâlni la oameni dintre cei mai diverşi, de altminteri fără nicio semnificaţie aparte.

Un singur gând nu-i dădea pace: oare întâlnirea din pragul hotelului „Excelsior” să fi fost chiar atât de întâmplătoare cum părea la întâia vedere? Fireşte, ştia din matematici şi din fizica teoretică, poate mai bine decât alţii, că există un grad anumit de probabilitate chiar şi a celor mai ciudate coincidenţe. Numai că în ce măsură putea fi vorba de

coincidenţe în vârtejul încâlcit al întâmplărilor acestora în care erau ei implicaţi? Aici începea şi tot aici sfârşea orice întrebare care era în legătură cu misiunea lor.

– Spune-mi acum — se interesă, în continuare, „signora Natalia” — ce mai face bătrânul lup de mare Ieronim Hamza, acest inegalabil as al navigaţiei pe oceanele învolburate ale circului?

Teofil se aştepta ca această întrebare, pusă atât de frontal, s-o zguduie pe Ştefania, plonjând-o din nou în negura de amintiri din care tocmai reuşise să evadeze.

— Acum cinci zile l-am înmormântat — răspunse însă fata pe un ton strict informativ, fără nicio undă de participare emoţională, de parcă ar fi fost vorba de un străin.

O clipă Teofil avu impresia că femeia în pijama ornitologică se va prăbuşi într-un leşin de efect, dar, în momentul următor, ochii aproape ieşiţi din orbite şi culoarea cenuşiu-verzuie pe care o căpătaseră obrajii îl făcură să înţeleagă proporţia reală a surprizei, tulburarea buimacă în care o azvârlise vestea.

– Da, da — murmură ea, după o lungă pauză, cu vocea înecată — nici tu nu l-ai iubit pe bietul Ieronim… cum nu l-a iubit, dacă vrei să ştii, nici maică-ta… Altfel nu vorbeai cu atâta nepăsare de moartea lui…

Remarca Nataliei Ursuleac avu darul s-o trezească, un crâmpei de secundă, pe Ştefania, care se îmbujoră, schiţând o grimasă vinovată. Îşi face acum învinuiri, gândi înciudat Teofil, nu pentru sloiul acela de indiferenţă care-i îngheţase glasul în clipa când amintise de dispariţia lui Ieronim Hamza, ci pentru că nu fusese suficient de abilă să-l mascheze.

– Să ştiţi că a fost o lovitură grea pentru mine. În primele zile, martor mi-e logodnicul meu, aici de faţă, n-am fost în stare de nimic — încercă Ştefania s-o repare. De altfel, el a avut ideea acestei călătorii, ca să mai uit de

durerea unei pierderi pe care nimic şi nimeni n-o va putea înlocui…

– E adevărat, doamnă Ursuleac — îi sări Teofil în ajutor — în primele ceasuri am crezut că o s-o pierd şi pe Ştefania, atât de adânc fusese afectată…

Femeia cu ochi bulbucaţi şi cu pijama multicoloră continua să clatine trist din cap, ca şi cum ar fi fost subit potopită de o avalanşă de gânduri amare cu privire la întreaga mizerie a fiinţei umane. După câteva clipe însă îi reveniră culorile în obraji şi izbucni indignată: Bine, dar e de necrezut, bunul meu prieten Emanuel Perez de-abia s-a întors din România şi nu mi-a povestit absolut nimic despre moartea lui Ieronim Hamza! Cine ştie, poate pentru că între ei a fost cândva un conflict legat tocmai de Golconda…

La auzul numelui respectiv, Teofil trebui să-şi muşte adânc buzele ca să nu se dea de gol prin vreo exclamaţie nepotrivită. Doar Ştefania, cu un sânge rece de care Teofil nu contenea să se tot minuneze, afişa o totală indiferenţă, ca şi cum ar fi fost rostit numele vreunui locuitor al altei planete.

– Cine e acest domn? întrebă ea cu ingenuitate, privind-o drept în ochi pe Natalia Ursuleac.

– Un fost artist de circ — întoarse privirea „signora Natalia“, chipurile pentru a comanda o nouă butelcă de Chianti rosso.

O secundă mai târziu, Teofil îl observă pe Horia Bog, în aceeaşi vestimentaţie năstruşnică pe care o arborase la catacombele Sfântului Pancraţiu, intrând în locandă cu aerul cuiva care caută, fără prea mulţi sorţi de izbândă, o masă liberă şi, eventual, o companie plăcută. Negăsind niciuna, nici cealaltă, ieşi cu o mină profund plictisită, dar, din prag, făcu un semn uşor cu bastonul spre strada năpădită de arşiţa amiezii, ca un fel de invitaţie.

Pus pe frigare de acest gest expresiv, Teofil îşi

scormonea febril mintea să găsească un motiv cât de cât plauzibil pentru a da curs invitaţiei atât de elocvente a lui Bog. Se temea mai ales de vreo gafă involuntară a Ştefaniei care — angrenată în convorbirea cu Natalia Ursuleac — ar fi fost în stare să riposteze încercării sale de a o scoate din locandă prin cine ştie ce întrebare cu un anume sens.

– Ne-a făcut o deosebită plăcere să vă cunoaştem şi vă mulţumim din adâncul inimii pentru această atât de românească ospitalitate — îl scoase, neaşteptat, din încurcătură însăşi fata — dar avem programată o vizită, împreună cu nişte amici italieni, specialişti în capodoperele Renaşterii, la muzeul Capodimonte…

Gesticulând cu vioiciune şi rătăcind mereu, cu ochii ei de broască, de la unul la altul, „signora Natalia“ declară că n-a mai avut de multă vreme o asemenea bucurie ca aceea de a-i întâlni pe aceşti „compatrioţi atât de simpatici” şi îi invită ca, ori de câte ori n-au altceva mai bun de făcut, s-o viziteze, fie aici, la „Ciro“, fie la ea acasă, pe Corso Umberto.

– Şi acum, unde o fi Bog? întrebă deodată Ştefania, după ce se îndepărtaseră vreo sută de metri de restaurant.

Întrebarea dovedea că, deşi păruse atât de absorbită de conversaţia cu femeia în pijama ornitologică, fata urmărise cu atenţie şi ce se petrecea în jur.

Bog le apăru în faţă la o cotitură a falezei ce ducea spre promontoriul unde se înălţau zidurile masive, de fortăreaţă medievală, ale celebrului castel Dell’Ovo. Se îndrepta cu paşi agale spre acea viguroasă construcţie sortită odinioară apărării regatului napolitan dinspre mare. Îl urmară.

La ora aceea de după-amiază toridă mulţimea de gură-cască se împuţinase. Doar câţiva pescari încăpăţânaţi rămăseseră pe ţărm să-şi mai încerce norocul cu undiţa. Printre ruinele vechiului bastion nu zăriră, la început, pe nimeni în afară de Bog. Abia după câteva clipe de aşteptare

se iviră, de după un colţ al fortăreţei, ca nişte curioşi care nu se mai puteau despărţi de aceste locuri pasionante, Henryk
Soerensen şi Linda Ferrari.

– Jercan supraveghează, în clipa asta, iahtul acela de unde aţi fost fotografiaţi sau, poate, chiar filmaţi azi-dimineaţă — se crezu Bog dator să-i informeze. Iar pe voi v-am invitat să veniţi aici pentru că e timpul să acţionaţi. Dar, în privinţa asta, Linda o să vă explice mai exact ce trebuie să faceţi…

– Foarte amabil, ca întotdeauna, amicul Horia Bog îmi supraapreciază capacităţile — zâmbi Linda, care renunţase la vestimentaţia, atât de nefirească, de călugăriţă, fiind îmbrăcată acum cu un costum simplu, din catifea vernil, ce îi punea şi mai sugestiv în relief farmecul de creolă. Voi încerca, totuşi. Planul pe care o să vi-l expun îl priveşte, deocamdată, numai pe amicul nostru Teofil Dumitraşcu, primul ce va intra în acţiune…

Contrariată, Ştefania întoarse brusc privirea spre logodnicul ei, care nu părea deloc să realizeze încă însemnătatea şi, mai ales, semnificaţia reală a cuvintelor brunetei Linda: tânărul zâmbea unui gând tainic, iar în clipa când toţi îşi aţintiră ochii spre el, se simţi parcă jenat, ca şi cum ar fi fost surprins într-un flagrant delict. Delictul era, la drept vorbind, minor: uitase pentru câteva secunde că se găseşte între ruinele acestea napolitane şi se revedea în laboratorul său bucureştean, acolo unde era cu adevărat lumea lui, de aparate şi formule, de strădanii nebuloase şi iluminări neaşteptate, singura urne, de altfel, în care se socotea „acasă”.

– Şi care ar trebui să fie acea acţiune? întrebă el după un oarecare răstimp, începând să-şi dea seama că tăcerea prelungită îl transformase în obiectul atenţiei tuturor.

– A sosit momentul, după părerea noastră, chiar şi a

prietenului Soerensen, să încercăm a forţa, într-un fel, mâna indivizilor cu care avem de-a face - îşi reluă explicaţiile Linda Ferrari. Ocazia pe care o oferă întâlnirea dumneavoastră de azi cu „signora” Natalia Ursuleac — întâmplătoare sau nu, asta n-avem cum s-o ştim, cel puţin deocamdată — trebuie folosită cu multă subtilitate şi tact spre a intra în „bârlogul lupilor”…

– E vorba, deci, să plecăm deîndată la Capri - exclamă nerăbdătoare Ştefania, uitând într-o clipită că Teofil era, de fapt, cel vizat să acţioneze.

– Nu e vorba, în acest moment, de nici un Capri — ripostă Henryk Soerensen, fulgerând-o cu privirea din spatele ochelarilor imenşi, care îi cădeau mereu pe nasul bont.

Iritată, Ștefania se îmbujoră la faţă şi-şi alungă cu un gest enervat un zuluf stacojiu de pe frunte.

— Domnul Teofil Dumitraşcu — continuă, netulburată, Linda Ferrari să expună planul de acţiune — este, neîndoielnic, cel mai potrivit să încerce a lua legătura cu Pamfil Orleanu ori cu Honoré Bresson, în virtutea faptului că, după cum rezultă din toate cele întâmplate până acum, *el* este cel care îi interesează. Şi, probabil, din foarte serioase motive…

Urmă apoi derularea metodică a unui „film“ al evenimentelor previzibile care — povestit cu graţie de fermecătoarea Linda şi completat cu detalii „pedagogice“ de Bog şi Soerensen — părea un joc de copii mari, puşi pe şotii. În realitate, Teofil avea sentimentul că e azvârlit în nucleul unui ciclon care înaintează spre ei cu o viteză colosală şi că i se încredinţează misiunea să oprească sau să direcţioneze clocotul învolburat al acestui vârtej aşa, simplu, cu mâinile goale.

VI.

MIRIAPODUL CU UN PICIOR LIPSĂ

La orele prânzului, a doua zi, îşi făcu apariţia la restaurantul „Ciro“, de pe Borgo Marinaro, Teofil singur, fără Ştefania. Locanda era la fel de aglomerată ca şi în ziua precedentă, dar chelnerii îl recunoscuseră şi îi găsiră imediat o masă. Peste câteva minute, de undeva, din fundul locandei, se ivi şi „patroana“, de astă dată într-o pijama cu motive florale, o adevărată grădină botanică în miniatură, etalată cu dezinvoltura unei adolescente.

– Cine-mi eşti, cine-mi eşti! îi surise ea bulbucându-şi ochii provocator. Ţi-ai lăsat logodnica şi ai plecat de unul singur în crailâc prin acest oraş al pierzaniei…

Neavând, deocamdată, niciun interes s-o dezmintă — sau s-o dezamăgească — Teofil zâmbi şi el complice. O rugă să-i ţină companie în timpul dejunului, mărturisindu-i, pe un ton cât putu mai convingător, că de mult n-a mai întâlnit un interlocutor atât de agreabil. După vreo jumătate de oră de flecăreală, în răstimpul căreia îi povesti tot felul de noutăţi cvasimondene din Bucureşti, o întrebă, coborând brusc glasul: Oare cum aş putea să-l întâlnesc pe domnul Pamfil Orleanu? Sunt sigur că şi dânsul ar fi interesat să mă vadă…

Întrebarea păru s-o lase indiferentă pe „signora“ Natalia: doar o privire strecurată furiş către mesele din jur îl făcu pe Teofil să priceapă că, într-o oarecare măsură, interlocutoarea sa a reacţionat la candidul său interes pentru acel domn.

– Eu nu cunosc niciun Pamfil Orleanu — vorbi femeia în pijama florală, iar glasul ei răsună destul de puternic ca să

fie auzit de eventualele urechi indiscrete din jur. Cum vă place mâncarea de la noi? urmă o întrebare rostită cu inflexiunile unei gazde grijulii de bunul renume al locandei. Poate doriţi încă o porţie din specialitatea casei, „pizza napoletana“, preparată după o reţetă anume, numai de el ştiută, de bucătarul nostru. Să ştiţi că merge de minune cu acel Chianti rosso pe care ieri l-aţi apreciat atât de mult…

Flecăreala aceasta agrementată de detalii culinare nu izbuti să-l înşele pe Teofil: simţea că, pe undeva, întrebarea lui răspunsese unei aşteptări a „patroanei”, dar că persista în tonul ei un soi de neîncredere, destul de abil înfăşurată în politeţuri gastronomice. Nu-şi dădea încă seama dacă neîncrederea era la adresa lui sau a celor de la mesele învecinate. De aceea se hotărî să aştepte cu răbdare, fără să mai stăruie.

– Cunosc în schimb — şi, în clipa aceea, vocea Nataliei Ursuleac se prefăcu într-un susur abia auzit — pe un anume domn Emanuel Perez, care mi-a mărturisit deunăzi că ar fi foarte doritor să continue o conversaţie deosebit de interesantă, începută la Bucureşti. Bineînţeles, dacă și interlocutorul său bucureştean ar fi la fel de doritor…

Teofil nu răspunse imediat: se întreba dacă nu cumva e la mijloc o cursă menită să dezvăluie „signorei“ Natalia în ce măsură cunoaşte el feluritele identităţi ale personajului de care se interesase. Pentru orice eventualitate decise să fie precaut.

– Numele de Emanuel Perez, deşi ieri ne-aţi spus că a trăit cândva în România, mie personal nu-mi spune nimic. Şi vă rog să fiţi convinsă că nu-mi amintesc de nicio conversaţie purtată cu vreun domn având acest nume. În schimb, îmi aduc foarte bine aminte de o pasionantă convorbire cu domnul Pamfil Orleanu, acum câteva zile…

Scrutându-l îndelung cu ochii ei bulbucaţi, femeia părea că reflectează la sinceritatea — sau lipsa de sinceritate — a

acestui tânăr, altminteri cu înfăţişare de om serios şi cam prea naiv ca să se dedea la subterfugii atât de rafinate. După câteva minute de gândire încordată, vorbi cu acelaşi glas susurat;

– Pamfil Orleanu şi Emanuel Perez sunt una şi aceeaşi persoană. Perez e pseudonimul de arenă…

Lui Teofil îi veni destul de greu să arboreze o mină neîncrezătoare: de altfel, niciodată nu încercase să „joace teatru” în relaţiile cu cei din jur. Cu toată lipsa de exerciţiu, judecind după zâmbetul liniştitor al Nataliei Ursuleac, părea că izbutise s-o convingă.

– Îmi dau perfect seama, domnule Dumitraşcu — îi şopti, pe acelaşi ton de mare taină, femeia în pijama florală — că ai de ce să fii suspicios, dar te asigur că nu e cazul. Pe mine nu mă cunoşti decât de o zi, deci e firesc să nu-mi acorzi credit integral, dar despre prietenul nostru comun ţi-ai putut forma, la Bucureşti, o părere care să facă inutilă orice suspiciune. Şi de altminteri — adăugă după o scurtă pauză — dumneata ţi-ai manifestat, adineauri, dorinţa de a-l vedea…

O clipă Teofil se temu că a apăsat prea mult pe pedala neîncrederii, riscând, în felul acesta, să rateze posibilitatea întâlnirii solicitate. Instinctul îi spuse însă că, dacă ar fi procedat altfel, riscul ar fi fost mai mare, căci ar fi dat apă la moară cine ştie căror bănuieli ale Nataliei Ursuleac şi, îndeosebi, ale celor ce o foloseau — acum era cu totul evident — drept emisară, al cărei mandat nici măcar nu era prea limpede.

– Era pe deplin firesc, cred că sunteţi de acord cu mine, să nu fac o legătură momentană între cele două nume — surâse el împăciuitor. Dar dumneavoastră reprezentaţi pentru mine o garanţie sigură. Acum — vorbi cu o oarecare ezitare — poate îmi spuneţi cum şi unde m-aş putea întâlni cu… domnul Perez.

Ca şi cum nu i-ar fi auzit întrebarea, „signora“ Natalia începu să dea felurite dispoziţii chelnerilor ce se foiau în jurul lor: să acorde mai multă atenţie mesei cutare, unde se află un cunoscut om politic cu soţia, să găsească o masă unui grup de americani cheflii abia intraţi în restaurant etc.

– Plimbaţi-vă diseară cu logodnica, în jurul orei zece, lângă debarcaderul Diaz, aproape de via Marinella — îi şopti între două dispoziţii, apoi se ridică de la masa lui.

Nici Teofil nu mai întârzie mult la „Ciro“. După ce bău ultimul pahar de Chianti rosso, chemă chelnerul care-l servise şi, în pofida protestelor acestuia, susţinând sus şi tare că nu are voie să primească nimic de la „oaspeţii de onoare ai casei“, îi achită nota, lăsându-i în plus un bacşiş de natură să-i răsplătească din plin zelul ospitalier.

… La ora zece seara, când vastele esplanade şi faleze se goliseră de mulţimea turiştilor, retraşi care prin baruri şi cabarete, care în hoteluri şi pensiuni să-şi facă somnul, Teofil şi Ştefania se plimbau braţ la braţ pe via Marinella. Păreau cufundaţi într-o acaparantă conversaţie amoroasă şi, din când în când, contemplau cu priviri nostalgice neogoitul freamăt al valurilor care clipoceau sub faleză, la debarcaderul Diaz.

Zece minute mai târziu — tinerii tocmai se întrebau din ochi dacă nu fuseseră victimele unei farse — de cheiul luminat doar de câteva becuri fluorescente se apropie uşor, fără zgomot, o ambarcaţiune ale cărei contururi abia se zăreau. Coborând treptele ce duceau spre debarcader, Teofil îşi dădu seama că e vorba de o obişnuită barcă pescărească la vâslele căreia se aflau doi indivizi cu feţele acoperite de nişte pălării cu boruri largi.

— Signor Teofilio?! întrebă unul dintre ei, stâlcindu-i numele într-o italiană cu puternic accent napolitan şi neacordând nicio atenţie fetei care îl însoţea.

În momentul când „signor Teofilio” îi făcu un semn

afirmativ, individul lipi barca de pontonul din lemn ce dădea spre debarcader şi îi ajută pe cei doi să urce. Apoi, fără alte vorbe, începu să vâslească împreună cu celălalt, căutând amândoi să-şi ţină chipurile în umbră, cu o discreţie ce nu avea, desigur, nicio legătură cu modestia.

Trecu vreo jumătate de oră până ce barca ajunse în apropierea unei mici nave albe, în care cei doi tineri recunoscură, fără niciun dubiu, iahtul de unde fuseseră fotografiaţi sau filmaţi în dimineaţa anterioară. O scară comodă de metal fu coborâtă de îndată şi tinerii urcară pe puntea iahtului care, spre marea lor uimire, nu era cufundată într-un întuneric misterios, cum se aşteptau, ci scăldată într-o autentică baie de lumini. Mai mult chiar: după ritmurile muzicii care se auzea din salonul ce se afla la înălţimea punţii superioare, se părea că nimeriseră în toiul unei vesele petreceri. Când reuşiră să-şi deprindă ochii cu lumina orbitoare revărsată asupra punţii, îl zăriră la câţiva metri în faţa lor pe Orleanu, îmbrăcat într-un elegant smoching verde.

– Fiţi bine veniţi, iubiţii mei copii — izbucni el, cu vocea sa sonoră rostogolind, ca într-o cascadă, consoanele şi vocalele — în această oază a bucuriei din împărăţia lui Neptun!

O oază a bucuriei, într-adevăr, părea prelunga şi supla navă, pe ale cărei punţi şi din ale cărei unghere răzbăteau cadenţe muzicale dezlănţuite, hohote de râs alintate, totul îmbălsămat în vraja unor miresme ce păreau să aducă aici toată bogăţia olfactivă a grădinilor orientului; şi, cu adevărat, dacă te uitai mai bine împrejurul tău, erai frapat de mulţimea ghirlandelor de flori multicolore, ce împrăştiau în jurul lor parfumuri îmbătătoare şi creau senzaţia unei sere plutitoare. O seră care — gândi Teofil — tocmai prin aparenta ei detaşare de tot ce era preocupare şi grijă prea terestră insufla un sentiment tulbure de nelinişte.

– Eraţi de mult aşteptaţi la petrecerea noastră, o mică serată costumată şi dansantă. De altminteri, veşminte de seară sau costume pentru travestiuri amuzante veţi găsi, spre a vă pune în ton cu ceilalţi, în cabinele ce v-au fost rezervate…

Binevoitoarea şi voioasa invitaţie — căci inflexiunile vocii voiau să fie ale unei invitaţii — le fusese lansată de un individ cu chipul ciupit de vărsat, cu ochii umbriţi de sprâncene mari, stufoase, care răsărise, într-un smoching roşu, aproape sângeriu, în conul de umbră pe care-l azvârlea în urma lui masivul Orleanu. Nu putea fi nicio îndoială: era însuşi domnul Ottavio Ermani, proprietarul acestei „oaze“ scăldate în lumini.

Pentru Teofil fu, din nou, un moment greu, trebui să depună eforturi ca să nu se vadă pe chipul lui că figura lui Ermani îi este cunoscută; în schimb, Ştefania îl salută pe căruntul domn în smoching sângeriu cu un zâmbet dezinvolt, ca şi cum abia ieri s-ar fi despărţit de el. Ermani îi răspunse cu o scurtă înclinare a capului.

— Mulţumesc, domnii mei — vorbi ea, cu o voce calin-mondenă, pe care Teofil aproape nu i-o recunoscu — pentru seara asta, pe care cât de mult mi-o doream…

Faptul că le mulţumise în numele ei personal, fără a-l asocia şi pe el, nu-l supără pe Teofil atât cât aluzia la plictiseala din care o smulsese insolita petrecere de pe iaht. Îşi înăbuşi însă mâhnirea, gândindu-se că, în definitiv, Ştefania juca, poate, mai bine teatru decât el şi că o oarecare „răceală”, neostentativ simulată, ca între logodnici care, din prea multă iubire, se mai şi ceartă, nu avea ce să strice impresiei pe care şi-o făceau despre ei cei doi domni.

Conduşi de o matahală bălaie şi puhavă — pe care Ermani le-o prezentase scurt: „valetul meu Ulrich“ — Ştefania şi Teofil intrară în două cabine învecinate unde,

într-adevăr, găsiră tot ce era de trebuinţă pentru o serată costumată. Pe tânăr îl frapă însă, dintr-o privire, rânduiala lucrurilor din cabină, care părea a fi fost pregătită nu numai pentru o singură seară.

Ieşind după o jumătate de oră, Teofil, care îmbrăcase un sobru costum de seară din catifea albastră, întâlni o Ştefanie transformată în… cosmonaut. Nimic de zis, costumul argintiu, mulat pe trupul tânăr şi zvelt, îi punea expresiv în valoare formele feline, chipul de madonă laică înconjurat de zulufii stacojii. O clipă Teofil se întrebă dacă el însuşi n-ar fi trebuit să se înveşmânteze ceva mai excentric, dar Ştefania îl linişti:

– Te-ai orientat excelent, dragul meu — îi şopti ea, după ce îşi rotise, grijulie, privirea în jur — ai ales o ţinută demnă de un tânăr savant. Dacă te-ai fi îmbrăcat altfel, gazdele noastre ar fi intrat la bănuieli dacă nu cumva vrei să pari altceva decât ceea ce eşti în realitate…

O secundă mai târziu îşi făcu apariţia matahala de Ulrich care, după ce o scrută cu ochi pofticioşi pe Ştefania, îi azvârli o privire dispreţuitoare lui Teofil. Apoi, fără niciun cuvânt, îi invită, cu un gest protocolar, să-l urmeze.

După ce urcară câteva scări interioare spiralate, nimeriră într-un salon vast şi… gol. Muzica gălăgioasă, întretăiată cu voci vesele, continua să se audă, dar dintr-un difuzor stereofonic plasat în dreptul ferestrei ce dădea spre punte. După toate probabilităţile, totul — muzică şi voci, laolaltă —
fusese imprimat pe o bandă de magnetofon ce se derula undeva, nevăzută, sugerând însă de minune larma unei petreceri în toi.

La început — Ulrich părăsindu-i chiar de la uşă — cei doi tineri se pomeniră singuri în vastitatea încăperii albe, în fundul căreia străluceau alămurile unui bar. Se priviră unul pe altul în tăcere, căutând să ghicească parcă reacţiile

celuilalt în faţa acestei ciudate împrejurări. Dintre ei, Teofil era cel mai surprins, în timp ce Ştefania zâmbea, ca şi cum ar fi fost martora involuntară a unei farse care n-o privea în mod direct.

Nu trecu niciun minut şi îşi făcură apariţia Orleanu şi Ermani, însoţiţi de un tip scund şi roşcovan, cu o barbă imensă, înconjurând un chip ascetic, de anahoret.

– Precum vezi, dragul meu Teofil — se îndreptă acesta spre tânărul cercetător bucureştean — dacă nu ne-a fost dat să ne întâlnim la Bucureşti, ni s-a ivit ocazia s-o facem aici…

– Honoré! Honoré Bresson în persoană — exclamă Teofil, străduindu-se să joace cât mai credibil rolul omului uluit de o întâlnire realmente surprinzătoare. Bine, dar cum…? — şi se opri.

– Cum am ajuns aici, nu-i aşa, asta vroiai să întrebi? râse roşcovanul, scuturându-și, cu un gest ce ascundea o tensiune abia înăbuşită, barba mare şi răvăşită. Suntem cu toţii invitaţii prea amabilului domn Ottavio Ermani, proprietarul acestei superbe ambarcaţiuni. Toţi, inclusiv drăgălaşa ta logodnică, pe care de mult ai făgăduit să mi-o prezinţi — şi se întoarse, cu o înclinare reverenţios ironică, spre Ştefania. Omagiile mele, domnişoară Hamza, sunteţi chiar mai frumoasă decât imaginea pe care mi-a descris-o Teofil, completată, bineînţeles, cu amănuntele sugestive adăugate de domnii Perez şi Ermani, care v-au cunoscut la Bucureşti…

– Sunt încântată să vă cunosc şi eu, domnule Bresson — îi zâmbi Ştefania, făcând să sclipească şi mai viu argintiul costumului sub lumina torenţială ce se revărsa din tavanul salonului. Teofil mi-a vorbit în atâtea rânduri despre dumneavoastră încât pot spune că vă întâlnesc aici ca pe un vechi prieten…

Dacă n-ar fi fost ciudăţenia împrejurării ce îi strânsese

laolaltă pe iahtul lui Ermani, schimbul de amabilităţi ar fi putut crea impresia că toţi aceşti oameni nu au altă grijă decât aceea de a face tot posibilul să-şi irosească timpul cât mai plăcut împreună.

– Înainte de orice — încercă să surâdă, mai mult schimonosindu-şi chipul ciupit de vărsat, individul în smoching sângeriu — ar fi cazul să bem ceva. Ce preferaţi? întrebă el îndreptându-se spre barul din fundul salonului unde, la o simplă, aproape imperceptibilă apăsare de buton răsăriră rânduri multicolore de sticle de pe toate meridianele globului.

Fiecare îşi declară preferinţa, iar Ottavio Ermani, cu dexteritatea unui barman de meserie, începu să mânuiască „shakerul”, preparând sofisticate cocteiluri, pe care apoi le turna în pahare cu contururi dintre cele mai curioase — unele turtite şi butucănoase, altele alungite şi zvelte ca nişte trupuri diafane.

Teofil se strădui să pară absorbit de deliciile amestecului ciudat, realmente tulburător, de băuturi, un cocteil „Capri“, pe care îl comandase mai mult din auzite decât dintr-o cunoaştere aprofundată a domeniului. În realitate, îi observa pe cei din jur, căutând să se lămurească asupra unei impresii încă difuze, dar care nu-i dădea pace: într-adevăr, de la intrarea celor trei în salon îl obseda ideea - bazată pe anumite nuanţe de comportare care ar fi putut trece şi neremarcate — că, de fapt, Orleanu şi însuşi Ermani (acesta în pofida rolului de gazdă şi proprietar al iahtului ce-i fusese atribuit) se aflau într-un soi de ocultă dependenţă faţă de Honore Bresson. Dacă i-ar fi cerut cineva să explice pe ce îşi întemeiază impresia, n-ar fi fost în stare, era pur şi simplu covârşit de această senzaţie şi atâta tot.

— Mă bucur — îi bubui în ureche vocea de fanfară a lui Pamfil Orleanu — că putem continua aici discuţia începută

acum câteva zile la Bucureşti. De altminteri — se simţi el obligat să adauge - mi se pare că aici avem un cadru mai propice pentru un dialog sincer, deschis, aşa cum îţi place, desigur, şi dumitale.

Sesizând că Bresson şi Ermani — antrenaţi într-o convorbire mondenă cu Ştefania — căutau să pară că nu dau atenţie discuţiei sale cu Orleanu, Teofil îi zâmbi acestuia cu un aer de vagă surpriză, ca şi cum numai la acest lucru nu se aştepta: de unde până unde o asemenea preocupare la nişte turişti aflaţi în vacanţă şi puşi pe irosit timpul cât mai plăcut cu putinţă?!

– E vorba — reluă Orleanu pe un ton ceva mai coborât — de ideea aceea a lui Blaise Pascal despre folosirea răgazului clipei de faţă ca un instrument pentru a atinge scopul superior al zilei de mâine. După câte îmi amintesc, ideea te contrariase într-atât, încât nu m-ai slăbit toată seara, cerându-mi să te lămuresc în legătură cu semnificaţia pe care o atribui eu acestui aforism…

Zâmbind vag, Teofil părea că depune un efort deosebit ca să-şi readucă în memorie conversaţia la care se referea interlocutorul său. Abia după ce termină de degustat, cu înghiţituri mici, conţinutul paharului cu cocteil „Capri“, vorbi uşor tărăgănat, ca şi cum l-ar fi costat enorm să facă saltul acesta înapoi în timp:

– Da, îmi aduc aminte, era în seara aceea de la „Super Orion“, după înmormântarea lui Ieronim Hamza…

– Într-adevăr, aşa e — izbucni din nou, bubuitor, Orleanu, bucuros că amintirea acelei seri mai era încă vie în memoria tânărului. Ei bine, dragul meu domn Dumitraşcu, acum îţi pot spune deschis, fără ocolişuri, la ce m-am gândit. De altminteri, nu e numai un gând al meu, ci şi al prietenilor mei, Bresson şi Ermani…

Cei doi, parcă presimţind că în curând va fi vorba şi despre ei, se apropiaseră, între timp, împreună cu Ştefania,

de colţul unde stăteau de vorbă Orleanu şi Teofil. Nici măcar nu mai încercau să pară indiferenți la convorbirea lor. Dimpotrivă, erau gata să se amestece eventual în discuţie, să intervină cu opinii şi argumente.

– Fireşte — reluă Teofil cu aceleaşi inflexiuni tărăgănate ale glasului — m-ar interesa şi acum să aflu care e oare scopul superior de dragul căruia merită să folosim prezentul ca un simplu instrument?

Aerul reflexiv, aparent detaşat, cu care pusese întrebarea — în atât de puternic contrast cu pasiunea de care dăduse dovadă în seara aceea, la „Super Orion“ — îl descumpăni un pic pe Orleanu.

– Nu mai e vorba acum de o discuţie filozofică, ci de una concretă, practică, tinere — îşi destinse chipul Orleanu într-un surâs ce se voia sincer şi încurajator. Noi, cei de faţă, avem să-ţi facem o propunere directă, care îţi va demonstra pe viu ce sens atribuim noi acestei idei…

– O propunere care îţi va deschide perspective nebănuite asupra propriei tale puteri, de care încă nici nu-ţi dai bine seama, dragă prietene — interveni cu dezinvoltură în discuţie Honoré Bresson, care parcă doar atât aşteptase ca să-şi facă simţită prezenţa. O propunere ale cărei dimensiuni şi rezonanţe vei putea singur să le cântăreşti, cu luciditatea pe care ţi-o cunosc…

Ermani, care încerca și el să schiţeze un zâmbet pe obrajii ciupiţi de vărsat, se îndepărtă de ei, ducându-se către barul din fundul salonului şi luând în mână „shaker“-ul spre a prepara un nou rând de băuturi. Ştefania se îndreptă spre una din ferestrele salonului, cufundându-şi privirea în bezna acelei nopţi fără lună cutreierată de zbuciumul neostoit al valurilor, cu aerul omului căruia conversaţia celorlalţi i se părea plicticoasă şi niţel stupidă.

– Şi în ce ar consta propunerea? ridică Teofil ochii cu candoare spre cei doi bărbaţi de lângă el.

Pamfil Orleanu, alias Emanuel Perez, strivi între buzele cărnoase o frântură de frază enervată: cu toată statura sa impozantă, fusese suficientă o privire tăioasă a lui Bresson ca să-şi înghită vorbele într-o morfoleală de sunete ininteligibile.

– Uite, dragă Dumitraşcule — vorbi calm şi tranşant Bresson — să lăsăm de-o parte ghicitorile şi enigmele, suntem între oameni de meserie, nu-i aşa?! Îţi propunem o ofertă sigură şi avantajoasă: să ne vinzi nouă criotronul…

– Criotronul?! exclamă mult prea repede Teofil, luat prin surprindere. Apoi, încercând să repare greşeala acestei reacţii negândite: Credeţi cumva că o particulă elementară se poate cumpăra şi vinde atât de simplu, ca la talcioc?

Ironia din vocea sa nu scăpă interlocutorilor. Orleanu schiţă din nou un gest iritat, dar Honoré Bresson îl linişti şi de această dată izbucnind într-un râs homeric, care făcea să i se clatine imensa barbă roşcovană ca un tufiş scuturat de vânt.

– Orice se poate cumpăra şi vinde pe lumea asta — îşi curmă bărbosul brusc râsul. Desigur, totul depinde de preţ. Iar noi, trebuie să ştii, oferim un preţ bun. Nu pentru particulă, fireşte, ci pentru formula ei şi metodele de a o obţine…

Teofil afişă din nou aerul acela nedumerit care, în mod evident, îl scotea din sărite pe Orleanu-Perez. Părea pur şi simplu căzut din lună, asemeni unui vilegiaturist pus să rezolve la repezeală o complicată problemă de matematici superioare. Din când în când îşi privea atent unghiile, ca şi cum ar fi aşteptat de la ele un răspuns la avalanşa aceasta de întrebări năpustită pe capul lui din senin.

– E clar, v-am spus eu că nu se poate obţine nimic de la mucosul ăsta încăpăţânat — nu se mai putu reţine Orleanu, spumegând de furie. Face aici cu noi pe mironosiţa şi la el, în laboratorul de la Bucureşti, deţine secrete care…

– Pentru ce aveţi nevoie de criotron, dacă nu sunt indiscret? îl întrerupse Teofil, făcându-se că nu remarcă tonul agresiv şi invectivele lui Orleanu.

Honore Bresson, care întrezărise în această întrebare trezirea unui interes ce se putea, eventual, transforma şi în începutul unei înţelegeri, îşi fulgeră din priviri asociatul.

— Legitimă întrebare, dragă prietene — vorbi el pe acelaşi ton de accentuată bunăvoință, încercând parcă să şteargă impresia ieşirii dezagreabile a lui Orleanu. Legitimă mai ales pentru că vine din partea unui om la care am apreciat întotdeauna grija plină de scrupule pentru buna sa reputaţie de savant. Ei bine, află de la mine că nu trebuie să-ţi faci niciun fel de probleme legate de folosinţa pe care o vom da criotronului. E vorba de o... cum să-ţi explic ca să pricepi mai bine... de o experienţă cu caracter strict ştiinţific menită să ne ajute la soluţionarea, în ultimă instanţă, a unor situaţii foarte grave, ivite, cum prea bine ştii, în marile aglomerări urbane din pricina temperaturilor tot mai înalte cauzate de poluarea atmosferei cu gaze hipertermigene. După cum vezi, e în joc o cauză umanitară...

– Şi de ce n-ai încercat s-o rezolvi prin mijloacele din laboratorul tău? veni prompt o întrebare la fel de ingenuă din partea lui Teofil, care părea sincer mirat de solicitarea ce i se făcuse.

Bresson tăcu câteva clipe, rumegându-şi pe îndelete răspunsul, care trebuia să fie cât se poate de convingător.

– Fireşte, aş putea să-ţi înşir vrute şi nevrute — jucă el, până la urmă, cartea sincerităţii totale. N-am s-o fac, deoarece te preţuiesc mult prea mult. Cunoşti, desigur, şi tu ce înseamnă pentru un om din tagma noastră gustul amar al eşecului: ei bine, despre asta e vorba, un eşec care mă doare cumplit şi pe care, cu binevoitorul tău ajutor, aş vrea să încerc să-l repar...

Toate aceste argumente îl lăsaseră pe Orleanu cu gura căscată. Până şi statura sa părea să-şi fi pierdut din dimensiunile impozante cu care, de obicei, îi impresiona pe cei din jur.

– De ce nu mi-ai solicitat, în cazul acesta, ajutorul pe căile oficiale, utilizate de tine în alte împrejurări? întrebă Teofil nedumerit la culme.

Întrebarea aceasta îl descumpănise chiar şi pe calmul Honore Bresson. Rămase un timp pe gânduri, încercând, vădit, să înţeleagă substratul sau, mai bine-zis, miza reală a ingenuităţii pe care Teofil Dumitraşcu o arbora cu atâta nonşalanţă.

– Să zicem — vorbi el, după câteva minute, pe un ton confidenţial — că ar fi vorba de o comandă specială, din partea unei companii care posedă vaste câmpuri petrolifere şi mari zone de rafinării... Să mai zicem — continuă el, conferind vocii inflexiuni tot mai misterioase — că această companie, ca să-şi reţină personalul în acele aglomerări unde domneşte o căldură infernală din pricina poluării, ar fi gata să cheltuiască o sumă cu multe zerouri la coadă... Şi să mai zicem că şefii acestei companii ar dori, din binecunoscutele considerente de concurenţă, ca invenţia în care vor investi atâta bănet să le aparţină în exclusivitate... E o concepţie cam îngustă şi egoistă, trebuie să recunosc, însă nu putem să nu recunoaştem, de asemenea, şi justificarea ei în anumite condiţii specifice...

Eşafodajul acesta de argumente bine cântărite — şi care nu păreau a fi fost improvizate pe moment — era menit, cel puţin în intenţia lui Bresson, să clatine chiar şi cea mai tenace cerbicie. De aceea, îl privi pe Teofil scrutător, căutând să ghicească, dintr-o grimasă, dintr-un joc al ochilor, impresia pe care o produsese asupra tânărului. Numai că Teofil rămăsese impasibil, cu figura încremenită în aceeaşi nedumerire bizară, de parcă argumentele i-ar fi

trecut pe lângă urechi fără să le audă.

– Asta înseamnă — întrebă tânărul într-un târziu, mijindu-şi privirea ca şi cum ar fi fost brusc izbit de o lumină prea puternică, orbitoare — că de avantajele aplicării criotronului la îndulcirea climatului ţara mea n-ar avea dreptul să beneficieze? Că tocmai acolo unde s-au investit energii materiale şi umane ca să fie descoperit, criotronul ar fi sortit să rămână închis între zidurile unui laborator?

Orleanu-Perez se înroşise din nou de furie, gata să erupă, dar Bresson îi frânse iarăşi elanul dezlănţuindu-se în râsul acela gâlgâit care făcea să i se clatine barba.

– Dragă prietene — vorbi bărbosul, după ce îşi curmase râsul la fel de subit cum îl începuse — te credeam mult mai evoluat, mai lipsit de prejudecăţi decât eşti în realitate! După cum văd, te afli încă în captivitatea unor principii răsuflate, care, iartă-mă că ţi-o spun, n-au nici în clin, nici în mânecă cu peisajul moral pe care ni-l oferă lumea contemporană.

Unde mai vezi, în jurul dumitale, oameni de ştiinţă care să se mai încurce în asemenea baliverne? Haida-de, suntem amândoi oameni serioşi, nu se cade să facem atâta caz de gărgăunii rătăciţi prin nişte minţi incapabile să vadă dincolo de orizontul strâmt al unei fâşii de pământ…

Teofil părăsi, în sfârşit, starea aceea de nedumerire uşor năucă, cu care reuşise să-l scoată din sărite pe Orleanu-Perez. Ochii lui, până acum holbaţi într-un efort de înţelegere care părea să-i depăşească puterile, se limpeziră brusc, ca şi cum ceea ce nu pricepuse toată seara i s-ar fi înfăţişat dintr-o dată cu atâta claritate, încât i-a măturat cu forţa unui torent de nestăvilit negurile ce-i învăluiseră gândirea.

– Îmi oferiţi, deci — îşi destinse el chipul într-un zâmbet sarcastic — formidabilul privilegiu de a deveni un trădător

de cea mai ordinară speţă…

– N-o lua chiar aşa, dragă Dumitraşcule — se grăbi Bresson să repare ceea ce socotea a fi, din partea-i, o inutilă greşeală tactică. Nici prin gând nu ne-a trecut să-ţi facem o propunere dezonorantă. Numai că eu, în calitate de coleg, de om de ştiinţă, care trăiesc aceleaşi frământări, îndoieli, speranţe şi dezamăgiri ca şi tine, mi-am închipuit că şi tu, ca orice savant care se respectă, eşti preocupat, mai presus de orice, de traducerea în viaţă cât mai grabnică şi mai sigură a descoperirii tale…

– Lasă-l în plata domnului, nu-ţi mai bate gura să-l convingi, nu vezi că n-ai cu cine vorbi — mormâi Orleanu-Perez, nemulţumit de eforturile pe care le depunea cu atâta stăruinţă Bresson.

– Are dreptate domnul Orleanu — fu de acord Teofil, păstrându-şi zâmbetul sfidător. Sunt nevoit să mărturisesc, oricât mi-ar fi de dezagreabil să deziluzionez gazde atât de ospitaliere, că îţi pierzi zadarnic timpul cu mine, domnule Honore Bresson! Şi, la urma urmelor, nu-mi imaginez, în pofida marelui meu orgoliu, că eu sunt chiar nădejdea dumitale cea din urmă. Or mai fi şi altele…

Pentru întâia oară de când declanşase această conversaţie, Bresson îşi ieşi din fire. Dar nu la modul întărâtat și vulgar pe care îl afişa cu atâta ostentaţie Orleanu-Perez, ci prin nuanţe infinitesimale de comportament, care, însă, lui Teofil nu-i scăpară. Mai întâi îi apărură pe fruntea înaltă, ce străjuia chipul prelung şi slăbănog de anahoret, nişte vinişoare subţiri care se colorară încetul cu încetul într-un violet bătând spre stacojiu. Apoi barba deasă şi stufoasă, care îi curgea în neorânduială de-a lungul obrajilor, fu cuprinsă de un tremur uşor, abia perceptibil, încleindu-se cu broboanele de transpiraţie ce izvorau de undeva, din răvăşeala aceea păroasă.

– Eu am crezut — vorbi el, după un lung răstimp de tăcere, cu o gravitate încărcată de enigmatice ameninţări — că am de-a face cu un autentic om de ştiinţă, cu un pasionat al sihăstriei noastre comune întru metamorfozarea materiei şi a spiritului. Când colo tu, Dumitrașcule, eşti unul dintre cei mai banali indivizi din câţi mi-au ieşit în cale. Ai capul plin de idei preconcepute şi, mai ales, uite, ţi-o spun cu toată sinceritatea, nu-ţi cunoşti nici cât negrul de sub unghie interesele…

Rămase câteva clipe în contemplarea lui Teofil, ca şi cum ar fi avut în faţă o jivină ciudată, răsărită dintr-o cavernă a mezozoicului. Îi cerceta cu atenție fiecare trăsătură, încercând parcă să înţeleagă, din acest studiu fizionomie, unde se afla şurubul acela deranjat care putea deforma în asemenea hal felul de a gândi al omului ce-i respinsese cu atâta dezinvoltură oferta.

– Fireşte — reluă Bresson cu aceleaşi inflexiuni vag ameninţătoare — refuzul tău îmi provoacă unele dificultăţi. La ora asta sunt ca un miriapod cu un picior lipsă: din pricina acestui unic picior sunt nevoit să bat pasul pe loc. Dar nu pentru multă vreme, te asigur. Treaba pe care ne-am pus-o noi în cap — şi când pronunţă cuvântul „noi“ aruncă o privire uşor dispreţuitoare spre Orleanu şi Ermani — e prea vastă şi vizează prea departe ca să ne împiedicăm de un bolovan, chiar dacă bolovanul ăsta este bunul meu amic şi distinsul om de ştiinţă bucureştean Teofil Dumitraşcu. Miriapodul, dacă e pus pe mers, merge…

– Chiar şi cu un picior lipsă? încercă Teofil să braveze, deşi ultimele cuvinte ale lui Bresson şi, mai ales, privirea satisfăcută cu care le întâmpinase Orleanu-Perez îi strecuraseră sub piele nişte bizare frisoane.

– O să vedem noi cum ne vom descurca în situaţia asta — îl ţintui bărbosul cu privirea.

În clipa următoare, Teofil simţi cum îi vâjâie nemilos

urechile, ca sub o puternică şi neaşteptată presiune. O auzi pe Ştefania exclamând, mai mult cu surescitarea unei curiozităţi exaltate decât cu spaima descoperirii ireversibilului:

– Bine... dar vasul ăsta al nostru a început...da, da, uite, a început să se scufunde...

Ermani şi Orleanu izbucniră subit în hohote de râs batjocoritoare, în timp ce Bresson îşi clătina barba ca un faun stacojiu.

VII.

HAWAIKI, HAWAIKI SAU GROTA STALACTITELOR ALBASTRE

Dacă te-ai fi luat după înfăţişarea străzilor din marile metropole ale globului, după tumultuoasa forfotă din aglomerările urbane, după îmbulzeala din sălile de spectacole şi de pe stadioane, după fluxul consumatorilor din restaurante şi baruri, după o mie de alte amănunte cu care se măsoară, de obicei, pulsul cotidian al mapamondului — inclusiv după titlurile şi fotografiile de pe primele pagini ale noului tip de ziare fosforescente, ce se puteau citi şi noaptea fără ajutorul vreunui corp de iluminat, ori după emisiunile staţiilor de televiziune ce transmiteau în culori naturale — ai fi putut jura că planeta îşi trăieşte viaţa obişnuită, cu suita de evenimente fireşti ce alcătuiau ţesătura stereotipă a actualităţii în acea primăvară a anului 199...

Pentru un observator mai atent însă existau semnele unei febre ciudate, care răzbăteau din detalii aparent insignifiante.

Telefoanele anumitor cancelarii ţiuiau uneori noaptea în chip alarmant şi din spatele uşilor capitonate ieşeau funcţionari cu figuri sumbre… în laboratoarele unor institute se lucra 24 de ore din 24, reunindu-se în jurul anumitor aparate şi instalaţii complexe savanţi veniţi din felurite colţuri ale mapamondului, care până atunci se cunoscuseră doar din auzite… Interpolul şi poliţiile multor state erau în comunicare permanentă… La un moment dat o gazetă din Nagasaki publică, la rubrica de „bizarerii de pe glob“, un „zvon încă neconfirmat“ despre o neaşteptată „alungire către nord a calotei antarctice“…

Fireşte, toate aceste semne — şi altele, pe care nu are rost să le înşirăm aici — puteau fi interpretate (cum o şi făceau unii) la modul liniştitor al unor „activităţi obişnuite”, fără caracter simptomatic sau alarmant.

Ar fi fost însă suficient să zgârii puţin pojghiţa de aparenţe contradictorii şi de interpretări calmante ca să sesizezi că undeva ceva nu era în ordine. Ceea ce şi făcuse, de altminteri, dintr-un greu explicabil impuls interior, domnul Kyohito Takaramura din Nagasaki.

Interesant personaj acest Kyohito Takaramura!

La cei peste şaizeci de ani ai săi se ţinea atât de drept, avea un păr atât de negru, obraji atât de netezi şi întinşi, ochi cenuşii atât de vioi şi scormonitori, încât nu i-ai fi dat nici patruzeci. Practicase în viaţă o mulţime de profesii — fusese constructor şi gazetar, funcţionar vamal şi biochimist — dar marea, autentica sa misiune a fost şi rămăsese aceea de explorator, cu o preocupare specială pentru ţinuturile antarctice. După ce luase parte la o mare expediţie ştiinţifică la Polul Sud, organizată de UNESCO cu savanţi din întreaga lume şi în cadrul căreia el se ocupase de investigaţii biochimice sub calota polară, Takaramura pusese, câţiva ani la rând, de-o parte toate veniturile câştigate din practicarea altor meserii, ca să organizeze, pe

socoteala sa proprie. O expediţie pe un mic iaht în zonele cele mai primejdioase ale continentului gheţurilor veşnice. După un şir de aventuri şi peripeţii care de care mai palpitante, izbutise să demonstreze — acesta fusese, de altfel, şi scopul expediţiei — posibilitatea supravieţuirii unui om singur în acele locuri neospitaliere.

Ce îl neliniştise oare pe domnul Kyohito Takaramura într-atât, încât să capete brusc insomnii şi să se plimbe noaptea îndelung prin casă, stârnind mirarea niţel îngrijorată a vecinului de la etajul inferior al imobilului unde locuia, vecin care, fiind medic psihiatru, era predispus să vadă în orice comportare mai neobişnuită a celor din jur semnul cert al unei boli psihice?

Nu, nu era vorba numai de ştirea aceea rătăcită în coloanele unui ziar avid de senzaţii, dar care, de obicei, informa corect opinia publică, ci şi de altceva. Un nepot de-al său, reprezentant al unei firme de motoare într-un mare oraş din emisfera australă, îi comunicase într-o scrisoare — mai mult ca pe o ciudăţenie, decât ca pe ceva care să merite atenţie — faptul că anumiţi oameni de afaceri din ţara unde îşi desfăşura activitatea începuseră să-şi transforme brusc avuţiile mobile şi imobile în devize şi s-o pornească, împreună cu familiile, spre diferite zone din emisfera boreală. Era o migraţie aparent absurdă, fără nicio explicaţie plauzibilă, deoarece în viaţa economică a ţării respective nu se petrecuseră niciun fel de perturbări îngrijorătoare.

Şi, totuşi, o explicaţie trebuia să existe — gândea domnul Takaramura — că doar nu putea atribui această subită dislocare a unor oameni, altminteri aşezaţi, unui contagios elan spre aventură!?

Fără a voi să dea cu tot dinadinsul dreptate vecinului său psihiatru, într-o bună zi domnul Kyohito Takaramura îl anunţă pe administratorul imobilului că pleacă într-o nouă

expediţie antarctică pe micul său iaht. Mai rămase câteva zile prin oraş ca să-şi rezolve unele probleme legate de această lungă şi aventuroasă călătorie — îndeosebi îngrijindu-se de aprovizionarea iahtului cu tot felul de ustensile necesare, precum şi cu o mare cantitate de alimente — apoi, însoţit de doi specialişti ai şantierelor navale „Mitzubishi“, făcu o revizie generală ambarcaţiunii, pregătind-o spre a rezista tuturor încercărilor posibile într-o asemenea expediţie.

Zorii erau ceţoşi, iar marea era cutreierată de un vântuleţ prevestitor de bună navigaţie, în dimineaţa când, de la cheiul Dejima din Nagasaki, iahtul domnului Kyrohito Takaramura porni către îndepărtatele mări ale sudului. Nimeni nu venise să-l însoţească la plecare şi să fluture vreo batistă de rămas bun, căci domnul Takaramura, ca un inveterat solitar ce era, nu iubea deloc manifestările patetice şi despărţirile lăcrimoase.

În acelaşi timp cu el se îndreptau spre ţinuturile australe — dar cu alte mijloace de transport, mai moderne şi mai rapide, utilizând cele mai avansate tipuri de motoare — Horia Bog, Ambrozie Jercan, Linda Ferrari şi Henryk Soerensen. Se grăbeau căci aveau o întâlnire precisă cu un tânăr gazetar sovietic, Boris Ulianin, care avea să le comunice nişte date deosebit de importante.

Locul întâlnirii era cel mai mare oraş al Noii Zeelande, portul Auckland. De altminteri, Auckland era şi prima escală pe care Takaramura o prevăzuse pentru singuratica sa expediţie.

Astfel se întâmplă că, pe la sfârşitul acelei primăveri, în timp ce iahtul domnului Kyohito Takaramura acosta la cheiul Manukan Harbour, Boris Ulianin — un bărbat de statură uriaşă, blond şi cu ochi albaştri, pe chipul căruia persista o veşnică uimire de copil care mereu descoperă lumea — se întâlnea pe terasa hotelului „Hilton“ cu cei

patru, abia sosiţi, cu câteva ore în urmă, din Europa.

– Parcă mai trebuia să fie cineva aici... îşi exprimă nedumerirea Boris Ulianin chiar din clipa când toţi se aşezară în jurul mesei din vreme comandate.

– Colonelul Mihai Necşulea a primit şi el invitaţia autorităților neozeelandeze, dar a mai fost reţinut pentru unele treburi la Bucureşti — explică scurt Ambrozie Jercan.

Boris Ulianin îşi privi mai întâi invitaţii cu luare aminte, ca şi cum ar fi încercat să-i recunoască după o fotografie interioară. Într-adevăr, până acum nu-i întâlnise niciodată şi, dacă n-ar fi survenit împrejurarea aceasta deosebită, poate că nici nu i-ar fi cunoscut vreodată.

– Suntem convinşi, Boris Grigorievici — vorbi bondocul ochelarist Henryk Soerensen, folosind cu dezinvoltură patronimicul atât de iubit de ruşi — că nu ne-ai fi convocat aici dacă n-ai fi fost în posesia unor informaţii deosebit de utile...

Ulianin zâmbi încântat de modul direct, fără înconjur, în care îl abordase danezul. Adresă acelaşi zâmbet deschis şi celorlalţi interlocutori, oprindu-şi privirea câteva clipe în plus pe chipul brunet, de meridională, luminat de ochi mari, smaraldii, al Lindei Ferrari.

– Desigur — spuse după un scurt răstimp, devenind brusc grav şi preocupat — invitaţia mea a fost dictată de considerente foarte importante. Nu e vorba numai de informaţiile pe care le deţin şi pe care vi le voi împărtăşi imediat, ci şi de situaţia ce se conturează şi care necesită o acţiune convergentă...

– E vorba de doi oameni, doi concetăţeni de-ai noştri, care se găsesc, poate chiar în momentul acesta, în pericol de a fi ucişi — interveni Horia Bog, cu o nuanţă de nelinişte dramatică în glas, care nu scăpă celorlalţi.

– Fireşte, e vorba şi de soarta lui Teofil Dumitraşcu şi a logodnicei sale — murmură Ulianin îngândurat — dar mai e

la mijloc şi altceva, dragii mei…

Neîndoielnic, toţi erau la curent cu şantajul acelor descreieraţi care dăduseră de veste, pe felurite căi secrete, că sunt gata să pună în aplicare — dacă nu li se va plăti o sumă uriaşă, cu multe zerouri la urmă — un plan menit să ducă la dispariţia civilizaţiei terestre.

– Trebuie să acţionăm, deci, urgent şi energic — vorbi Linda pe tonul tranşant care o prindea atât de bine. N-avem voie, în ruptul capului, să lăsăm să se declanşeze panica, deoarece panica e chiar mai primejdioasă decât ireversibilul…

Îndemnul ei, desigur, era ca o bătaie într-o uşă deschisă; nimeni dintre ei nu se îndoia de adevărul celor spuse, dar problema era nu numai de a acţiona „urgent şi energic“, ci şi eficient.

– O singură întrebare aş dori să vă pun — se întoarse Ulianin, cu un aer uşor jenat, spre Horia Bog și Ambrozie Jercan. V-aş ruga să nu atribuiţi acestei întrebări alt sens decât acela pe care îl are: cât timp poate rezista Teofil Dumitraşcu presiunilor la care, poate chiar în clipa aceasta, e supus? Mă gândesc nu atât la cele fizice — presupun, după câte mi s-a comunicat, că e un om rezistent — cât la cele morale… Gândiți-vă, indivizii aceia fără scrupule au la îndemână mijlocul cel mai sigur de a exercita un şantaj teribil: viaţa logodnicei sale…

Horia Bog şi Ambrozie Jercan se priviră încurcaţi: la această întrebare se străduiseră şi ei să găsească un răspuns, dar o mie şi una de necunoscute îi împiedicau să dea o dezlegare precisă şi fermă unei probleme atât de încărcate de neprevăzut.

– De ce ne pierdem timpul încercând să găsim soluţii la nişte şarade? — îi scoase din încurcătură ochelaristul Soerensen. Să pornim de la ideea că puterea de a rezista este fatalmente limitată. Nimic nu ne îndreptăţeşte să

credem că indivizii ar fi în stare să se dea înapoi de la cele mai oribile metode pentru a-şi atinge scopul. Dar mai ştim ceva: nu e suficient să obţină de la Dumitraşcu o simplă formulă, trebuie s-o şi pună în aplicare, iar aceasta cere timp. Trebuie, deci, să le-o luăm înainte...

– Bine — vorbi din nou, după câteva clipe de gândire, Ulianin. Avem, prin urmare, cel puţin câteva zile, dacă nu chiar o săptămână, ca să acţionăm. În cazul acesta — şi scoase din buzunarul hainei o hartă, pe care o despături în faţa comesenilor — trebuie să pregătim o expediţie către această zonă a Pacificului...

Aplecându-şi frunţile asupra hărţii, cei patru zăriră un perimetru bine conturat care înconjura insula Rapa, punctul cel mai sudic, în direcţia sud estică, din ceea ce se cheamă, în limbajul geografilor, subcontinentul polinezian.

– E limpede — murmură, uşor dezamăgită Linda Ferrari. Dacă abia de-acum înainte trebuie să pregătim expediţia, înseamnă că vom ajunge mult după ce ireparabilul se va fi produs...

– Cine v-a spus că pregătirile încă n-au început? întrebă, cu candoarea dezarmantă a ochilor săi albaştri, uriaşul blond Boris Ulianin. Cu sprijinul forurilor competente neozeelandeze, totul e pus în mişcare, ultimele preparative sunt în toi, vă aşteptam numai pe dumneavoastră ca să fixăm împreună data plecării...

– Şi astăzi, dacă e posibil! se repezi Horia Bog, cu satisfacţia eliberării de o grea povară.

– Graba e şi ea la fel de păgubitoare, în asemenea situaţii, ca şi tergiversarea fără noimă — interveni Soerensen, ştergându-şi ochelarii cu o nervozitate ce contrasta flagrant cu propria sa afirmaţie. E necesar să ne asigurăm pentru toate eventualităţile, ca într-o autentică bătălie, căci nu vă faceţi iluzii, sper, că vom fi aşteptaţi cu braţele deschise, cu flori şi urale...

Râseră cu toţii, cam fără poftă, doar din nevoia imperioasă de a se smulge încordării ce începuse, cam prematur, să pună stăpânire pe ei. Apoi ascultară, cu multă luare aminte, expunerea pe care le-o făcu Ulianin cu privire la acţiunile întreprinse de el până în acel moment în vederea unei cât mai bune demarări a expediţiei.

… La celălalt capăt al Aucklandului, într-un bar întunecos din apropierea cheiului Manukan Harbour, domnul Kyohito Takaramura conversa pe îndelete cu bunul său prieten Tonanu Naupaka, polinezian din insulele Samoa de obârşie şi înţelept de profesie (de altfel, Tonanu înseamnă, în limba samoeză, „a dezlega ghicitori”, iar Naupaka e floarea unei plante ale cărei fructe sunt renumite ca „dătătoare de înţelepciune”).

— Nu cumva îţi închipui, frate Tonanu — vorbi domnul Takaramura, după ce sorbi o gură din licoarea răcoroasă numită „kawa” — că am pornit, la vârsta mea, după cai verzi pe pereţi? Mă ştii prea bine de atâţia ani şi cred că niciodată nu ţi-am dat de gândit că umblu aşa, brambura, prin lume!

Fratele Tonanu amestecă pe îndelete, în cana pântecoasă, o anume cantitate, bine drămuită, de „kawa” cu câteva picături de rom, dând totul pe gât cu un geamăt surd de plăcere. Apoi îl privi cu ochii săi mici şi întunecaţi, ca o junglă adâncă şi deasă, pe acest vechi prieten nipon, care îşi făcea din când în când apariţia prin insulele Polineziei sau prin alte regiuni ale Pacificului de Sud, cu ambarcaţiunea aceea măruntă şi cam caraghioasă. Ce e drept e drept, niciodată nu venise de florile mărului, totdeauna avusese un scop bine definit, legat de pasiunea lui acaparatoare pentru zonele australe ale planetei. De data aceasta însă, părea că nu gustul explorărilor aventuroase îl adusese pe aceste meleaguri, ci o veste ciudată cu privire la anumite primejdii ce ar ameninţa însăşi

existenţa vieţii pe Pământ. Ceva despre nişte experienţe pe care le-ar încerca un grup de descreieraţi pentru a extinde stratul de gheaţă şi a înveli tot globul în mantia albă a morţii…

— Ei bine, dacă vrei să ştii, frate Kyohito, — murmură el, în sfârşit, cu o voce caldă, uşor cantabilă, ca de mag obişnuit cu melopeile prelungi ale insulelor Pacificului — toată povestea asta îmi aminteşte de basmul în care năzdrăvanul Maui a prins Soarele în plasa de funii…

Urmă — după cum se şi aştepta domnul Takaramura — o lungă şi încâlcită poveste despre gigantul năzdrăvan Maui, un fel de Eulenspiegel al Polineziei, care, împreună cu fraţii săi, a reuşit să prindă Soarele într-un laţ uriaş.

Domnul Takaramura îşi ascultă interlocutorul cu o figură atât de concentrată încât ai fi putut crede că povestea năzdrăvanului Maui şi a fraţilor săi reprezenta un răspuns la întrebările acelea neliniştitoare care îi măcinau gândurile. La drept vorbind, era la mijloc şi un real interes, deoarece japonezul se deprinsese, în repetatele sale călătorii pe aceste meleaguri, să descopere adevăruri adesea nebănuit de profunde în legendele aparent naive ale băştinaşilor; numai că, de data aceasta, legenda nu-i dezvălui mai nimic.

— Superbă şi plină de tâlc această legendă, frate Tonanu — vorbi domnul Takaramura, cu acea politeţe firească şi surâzătoare ce îi devenise o a doua natură — dar acum avem de-a face, crede-mă, nu cu un năstruşnic legendar, ci cu o bandă deloc năstruşnică, pe deasupra pusă pe fapte mari, dacă aşa am putea califica marea crimă pe care o pregătesc împotriva omenirii…

Tonanu Naupaka sorbea mai departe, aparent impasibil, din amestecul acela straniu de „kawa“ şi rom. Chipul său, brăzdat de urmele adânci ale unor vechi tatuaje — căci „fratele” Tonanu trăise până la vârsta de douăzeci de ani în mijlocul colectivităţii sale samoeze, fiind iniţiat în toate

ritualurile milenare ale obștii — rămăsese imobil, ca unul dintre idolii încrustaţi în bârnele negeluite ce alcătuiau gardurile „caselor de adunare” din centrul aşezării sale natale. Unicul semn al faptului că vorbele „fratelui” Kyohito nu-l lăsaseră indiferent era gestul — repetat cu regularitatea unui ceremonial — prin care îşi îndepărta şuviţele de păr cârlionţat ce i se revărsau în dezordine pe fruntea înaltă. După o vreme scoase dintr-un coşuleţ de bambus, pe care îl purta tot timpul asupra sa, o lulea enormă, de o formă bizară, terminată printr-un cap de animal care aducea a cucuvea încrucișată cu broască; timp de câteva minute înfundă în ea un amestec de tutun roşcat și de pulbere cânepie, apoi aprinse tacticos uriaşul instrument de fumat şi trase câteva fumuri cu un aer de totală uitare de sine.

– Povestea aceea cu Soarele prins de Maui şi de fraţii săi — vorbi, la un moment dat, atât de neaşteptat încât până şi calmul Takaramura tresări - ţi-am spus-o, iubite frate Kyohito, pentru că am vrut să-ţi amintesc că idei nebuneşti au mai avut şi alţii, de-a lungul timpului celui fără de capăt, pe scoarţa bătrânei noastre planete. Aşa că n-am pic de îndoială că s-au găsit şi în zilele noastre nişte indivizi care cred că pot întoarce Soarele din drumul său pe cer…

Japonezul răsuflă uşurat, de parcă i s-ar fi luat o piatră de pe inimă: se temuse că fratele Tonanu Naupaka n-o să ia în serios ameninţarea care pe el îl obseda ca un coşmar.

– Nu cred însă — de această dată, fratele Tonanu îl privi drept în ochi pe domnul Takaramura - că m-ai chemat aici numai ca să mă pui la curent cu intenţiile criminale ale acelor tâlhari… îmi închipui că altceva e la mijloc!

– Fireşte — se grăbi să confirme japonezul cu o însufleţire ce contrasta izbitor cu obişnuitul său aer flegmatic — e vorba nu numai de ceea ce au ei de gând să facă, dar şi de riposta pe care noi avem datoria să le-o

dăm! Cum aş putea rămâne cu braţele încrucişate eu, care am trăit groaza zilei aceleia de pomină de la Nagasaki, din 1945, când s-a ridicat ciuperca atomică deasupra oraşului?!

Samoezul îşi miji ochii printre ridurile adânci ce-i brăzdau figura, contemplându-şi îndelung interlocutorul. Domnul Takaramura nu-şi dădea seama dacă pe Tonanu Naupaka îl impresionase în suficientă măsură evocarea acelei zile ce se încrustase în memoria lui cu sumbrele contururi ale unei halucinaţii.

– Oare ce-am putea face noi, doi bătrâni, cu puterile slăbite, ca să împiedicăm această crimă? vorbi rar fratele Tonanu.

Întrebarea nu-l descumpăni pe Kyohito Takaramura, ci, dimpotrivă, îi insuflă un soi de euforie patetică şi tulbure, exaltarea unui eroism descins direct din tradiţiile străbunilor săi samurai, gata totdeauna să se jertfească pe altarul marilor cauze. Cu argumente îmbibate de aluzii, savant încifrate, la răspunderea tuturor generaţiilor în faţa unui pericol ce pune sub semnul întrebării însăşi supravieţuirea umanităţii, se strădui să-l convingă pe fratele Tonanu că, în momentele acestea de răspântie, nu există menire mai nobilă pentru orice om demn de acest nume decât să acţioneze, cu toate mijloacele, pentru a salva omenirea de urgia ce o ameninţă.

– Bine, bine, înţeleg toate acestea — murmură, pe gânduri, fratele Tonanu — dar nu văd încă desluşit ce-am putea noi doi să opunem unei bande organizate şi, pe cât se pare, înzestrate cu tot arsenalul monstruos al răului…

Domnul Takaramura zâmbi. Pentru întâia oară de când stătea la acest taifas — aparent fără nicio importanţă — cu Tonanu Naupaka, faţa japonezului, altminteri imobilă şi gravă, se destinse într-un zâmbet ce contrasta izbitor cu tonul apăsător al conversaţiei de până atunci. Mai mult, părea chiar luminat dinăuntru de flacăra bizară a unei

speranţe apărute subit, în urma ultimelor cuvinte ale fratelui Tonanu.

– Uite, frate Tonanu — vorbi el, în sfârşit — nu ştiu ce mă face să cred că în spatele temerilor tale mijeşte raza de soare a unei ieşiri din acest impas…

Tonanu Naupaka dădu din nou pe gâtlej o duşcă zdravănă din amestecul acela de „kawa“ şi rom care îl făcea să scoată un geamăt surd de plăcere.

Apoi îşi privi interlocutorul, tulburător de candid, ca şi cum nu-şi putea explica în ruptul capului de unde până unde răsărise raza de soare despre care pomenise cu atâta siguranţă în voce domnul Takaramura. La drept vorbind, acea rază de soare exista, în mintea lui se şi formase embrionul unui plan, dar ceremonialul conversaţiei, transmis după legi nescrise din tată în fiu printre samoezi, nu-i îngăduia "a-l dea pe faţă dintr-o dată, ca pe lucrul cel mai obişnuit din lume.

– Nespus de mult aş vrea, iubite frate Kyohito — murmură el trăgând din luleaua enormă, în care înfundase din nou amestecul de tutun roşcat şi pulbere cânepie — să nu-ţi dezamăgesc nădejdile, mai ales când văd câtă nobilă dezinteresare, câtă pasionată generozitate investeşti într-o cauză de care ar trebui, poate, să se ocupe oameni cu mai mari răspunderi pe planeta aceasta…

– Sunt convins că nici ei nu dorm, la ora asta, pe laurii gloriilor trecute — izbucni domnul Takaramura. Mi-au şi ajuns, de altminteri, la urechi zvonuri despre acţiuni de mai mare sau mai mică amploare ce se întreprind în diferite colţuri ale globului pentru a preîntâmpina primejdia de moarte ce ameninţă planeta. Dar, înţelege-mă, omule bun şi luminos, trăim o clipă când nimeni, absolut nimeni, oricât de mărunte i-ar fi puterile, n-are dreptul să stea de-o parte…

Fratele Tonanu dădu din cap de câteva ori, cu pleoapele

abia întredeschise. Japonezul nu pricepu sensul acestei clătinări ritmice a capului acela bătrân şi nobil, brăzdat de urmele tatuajelor: nu ştia dacă e vorba de îndoiala sceptică a omului trecut prin ciur şi prin dârmon sau dacă nu cumva interlocutorul său îşi rotunjeşte astfel vreun gând greu înjghebat şi care începea să prindă contururi.

— Ei bine — vorbi de data aceasta clar şi răspicat, cu glas aproape tunător, Tonanu Naupaka — dacă socoţi că e cazul să acţionăm, s-o facem fără întârziere. Ştiu şi încotro trebuie să ne îndreptăm căutările: spre insula unde se găseşte grota legendară pe care unii polinezieni o numesc „groapa întunecată a lui Haumaka“, iar alţii îi spun „peştera lui Maui tikitiki a Taranga“…

Domnului Takaramura îi era perfect indiferent cum numesc polinezienii acea grotă legendară: principalul pentru el era că, în sfârşit, îl convinsese pe fratele Tonanu că trebuie acţionat.

Polinezianul aşternuse între timp pe masa dintre ei o hartă veche, roasă pe la colţuri, cu multe mâzgălituri, pe care se distingea însă cu destulă claritate zona de sud-est a Pacificului. Domnul Takaramura urmări cu atenţie traiectoria pe care o trasa degetul fin şi nervos al lui Tonanu Naupaka pe hartă: la capătul ei se găsea aceeaşi insulă Rapa.

… Câteva zile mai târziu, micul iaht al lui Kyohito Takaramura, la bordul căruia se afla, fireşte, şi fratele Tonanu, acosta la ţărmul bizar — în formă de solzi de peşte — al unei insule răsărite parcă din senin în mijlocul apelor oceanului. Viteza cu care fragila ambarcaţiune ajunsese în această zonă se datora nu nerăbdării febrile a stăpânului ei, nici cine ştie cărei puteri magice a polinezianului, ci pur şi simplu investiţiei de ultim moment a domnului Kyohito Takaramura, care, cu ultimele sale economii, o înzestrase cu un motor nuclear de mare randament.

Nu mică fu uimirea celor doi călători când zăriră, la celălalt capăt al golfului în care voiau să ancoreze, punţile abia ieşite din luciul apei a două submersibile „de buzunar”. La un moment dat domnul Takaramura se simţi tentat să facă imediat cale întoarsă spre a evita cine ştie ce ciocnire prematură cu posesorii celor două submersibile. Dar fratele Tonanu, cu înţelepciunea şi instinctul său de cunoscător al deprinderilor omeneşti, îl linişti explicându-i că membrii unei bande atât de versate în rele nu vor face niciodată greşeala de a-şi lăsa mijloacele de transport într-un loc atât de vizibil: era, probabil, vorba de altceva, poate chiar de o expediţie care avea acelaşi scop ca al lor.

Se vede că explicaţia fratelui Tonanu nu prea izbutise să-l convingă pe domnul Takaramura, deoarece acesta nu se hotărî să-şi părăsească iahtul şi să se aventureze pe mica plajă ce se deschidea din golful unde ancoraseră decât după ce îşi pregătise cu minuțiozitate tipic niponă tot felul de ustensile, în care cu greu ai fi bănuit nişte arme pentru cele mai felurite şi neaşteptate ocazii.

Urmând sfatul polinezianului — care, deşi nu mărturisise, probabil că mai vizitase insula — Kyohito Takaramura decise că soluţia cea mai sigură, chiar şi în cazul în care submersibilele aparţineau unei expediţii binevoitoare, este să caute a ajunge la ţărm înotând, pe partea opusă locului unde acostaseră celelalte ambarcațiuni, şi să se îndepărteze cât mai repede de plajă.

Înveşmântaţi în uşoare costume impermeabile, cei doi — înotători exersaţi — străbătură în câteva secunde distanţa ce-şi despărţea de ţărm şi, la fel de iute, o cotiră după nişte stânci ivite în cale. Priveliştea avea în ea ceva debordant, exploziv, ca de pe urma unui cataclism halucinant: pietroaie imense prăbuşite unele peste altele într-o neorânduială informă, înconjurate, ca într-un asediu apocaliptic, de straturi de lavă solidificată. Undeva, nu

departe, să fi fost câteva sute de metri până acolo, se distingea, într-o aură de ceaţă gălbuie, povârnişul abrupt al unui munte sterp.

Oricât ţi-ai fi rotit privirea, nu zăreai urmă de vegetaţie, ceea ce îl făcu pe domnul Takaramura — obişnuit cu adevărata euforie vegetală a acestei zone a Pacificului — să exclame:

– Parc-am fi la capătul lumii, frate Tonanu, nici nu-mi vine să cred că un asemenea pământ poate exista!

Fratele Tonanu se mulţumi să surâdă, încreţindu-şi şi mai mult faţa ridată. Apoi îşi îndesă în ciudata lulea amestecul acela bizar, aprinzând-o cu un gest tacticos. Abia după aceea murmură, ca un ecou al unor reflecţii lăuntrice:

– Ei bine, frate Kyohito, iată-ne, în sfârşit, ajunşi la ţinta călătoriei noastre. Vezi muntele acela? Acolo se află, după spusele oamenilor de prin partea locului „peștera lui Maui tikitiki a Taranga".

Japonezul contemplă acum mai atent masivul ros de vânturi şi de ploi din faţa sa. La drept vorbind, nici măcar nu era atât de masiv precum i se păruse la început; ceea ce îl făcea să pară copleşitor era peisajul răscolit şi arid din jur, îngrămădirea aceea fantomatică de pietroaie şi straturi de lavă, ca pieile suprapuse ale unui neobişnuit pachiderm.

De la distanţa aceasta, muntele învăluit în negura gălbuie, ca de sulf emanat din adâncul măruntaielor sale, nu prezenta nicio fisură: unde putea fi peştera evocată de fratele Tonanu?

– Intrarea în peşteră — vorbi Tonanu Naupaka, răspunzând parcă întrebării mute a domnului Takaramura — se face, după spusele celor ce-au mai fost pe-aici, printr-un loc unde se găsesc doi sagotieri, plantaţi, zice-se, de însuşi năzdrăvanul Maui când a săpat peştera miracolelor sale fără de număr…

– Sagotieri aici? se miră japonezul. Cum ar putea să

reziste nişte copaci pe acest sol calcinat?

Cu toată nedumerirea pe care o exprimase, domnul Takaramura îl urmă pe polinezian care, cu paşi elastici de om deprins cu asemenea exhibiţii, înconjura ca o felină pietroaiele, îndreptându-se spre latura estică a muntelui. Mai poticnindu-se, mai sprijinindu-se pe umerii puternici ai tovarăşului său de explorare, japonezul izbuti să nu rămână în urma fratelui Tonanu. După câteva sute de metri, în faţa lor se iviră, într-adevăr, spre neascunsa uimire a domnului Takaramura, doi arbori sfrijiţi şi piperniciţi, de parcă ar fi fost sufocaţi de aer impur. Şi, totuşi, aerul pe care-l respirau acum cei doi călători nu era deloc infestat de miasme, chiar dacă nu s-ar fi putut afirma — din pricina arşiţei ce cotropise insula — că e climatul cel mai dulce de pe planetă. Imaginea celor doi copaci, năpăstuiţi de o enigmatică, inexplicabilă calamitate, îl impresionă atât de puternic pe japonez, încât acesta trebui să se oprească din mers, să-şi tragă răsuflarea, să se deprindă cu priveliștea.

– Hawaiki, Hawaiki… clătină din cap, potrivit unei cadenţe interioare, fratele Tonanu. Când te gândești — adăugă după câteva clipe, mişcându-şi mai departe capul ritmic — că maorii din Noua Zeelandă cred că aceasta este faimoasa insulă Hawaiki, pământul pe care, acum multe secole, l-au părăsit strămoşii lor…

– Nu e cu putinţă — exclamă domnul Takaramura, care căpătase noi forţe după cele câteva minute de odihnă. Îţi aduci aminte ce spune cântecul acela străvechi al maorilor despre corăbiile cu care cutezătorii lor înaintaşi au venit din insula lor de baştină? „Catargele lor au fost cioplite din arborii vânjoşi din Hawaiki“… Unde sunt oare arborii aceia vânjoşi? Eu nu-i văd! Doar dacă nu cumva copacii ăştia or fi urmaşii vânjoşilor de altădată…

Tonanu Naupaka nu răspunse. Continuând să clatine din capul bătrân, arat parcă de toate plugurile lumii, îşi reluă

drumul voiniceşte, peste bolovani prăbuşiţi în dezordine, îndemnându-l astfel şi pe Kyohito Takaramura să-l urmeze.

Distanţa până la cei doi arbori gârbovi se dovedi mai mare decât păruse la început. Domnul Takaramura, obişnuit să caute o explicaţie logică în toate, îşi zise că poate le jucase festa aureola aceea gălbuie din jurul muntelui, creând un soi de fata morgana, iluzia unei apropieri mai curând dorite, decât reale.

Mai dură o oră bună până când ajunseseră lângă cei doi sagotieri piperniciţi. Fratele Tonanu părea la fel de proaspăt şi odihnit ca la începutul explorării, în schimb domnul Takaramura, leoarcă de sudoare, gâfâia de parcă ar fi urcat muntele din faţă.

Făcând din nou un scurt popas, pentru ca japonezul să-şi revină şi să-şi adune iar puterile, cei doi călători se aşezară pe un pietroi ceva mai teşit decât celelalte, care erau numai muchii şi colţuri. Din senin începu să adie un vânt uşor, care înmuie căldura toridă revărsată din căldarea încinsă a cerului fără pic de nor. Şi cum şedeau ei, cu coatele sprijinite de suprafaţa dură a pietrei, în urechi le ajunse susurul delicat al frunzelor uscate de sagotieri, prin care fremăta vântul venit de pe întinderile nemăsurate şi răcoroase ale oceanului.

În clipa aceea, fratele Tonanu ridică brusc capul şi îşi făcu mâna dreaptă pâlnie în dreptul urechii: înfiorat de un sentiment pe care domnul Takaramura nu şi-l putea lămuri, polinezianul asculta înmărmurit murmurul vântului prin frunzele de sagotieri. După o vreme se întoarse spre tovarăşul său de călătorie cu faţa luminată de un zâmbet enigmatic.

— Lemnele vorbitoare, despre care povesteau strămoşii mei din Samoa, nu sunt o legendă — spuse el clătinând din nou capul în cadenţa gândurilor ce i se zbuciumau sub frunte. Copacii ăştia vorbesc, numai să ai urechi să-i auzi…

Zadarnic se strădui domnul Takaramura să distingă ceva în freamătul vântului şi în susurul, într-adevăr melodios, al frunzelor.

– Nu cumva ai putea să-mi traduci şi mie limba aceasta bizară a sagotierilor? întrebă japonezul cu un surâs uşor ironic.

Tonanu Naupaka părea din nou pierdut în lumea aceea stranie de sunete al căror tâlc ascuns numai el îl putea descifra, cu acel instinct provenit din ancestrala familiaritate cu misterele unui Univers din care se simţea partea integrantă.

Japonezul se cufundă în tăcere, respectând adânca trăire interioară a omului de lângă el: la urma urmelor, de ce n-ar putea vorbi aceşti arbori, rămaşi ca prin miracol în picioare — aşa, slăbănogi, cum sunt — pe un pământ ce pare că nu suportă alte soiuri de vegetaţie? Nu reprezintă însăşi existenţa lor o adevărată minune?

În clipa următoare, la fel de brusc cum se dezlănţuise, vântul încetă să bată, iar arşiţa cotropi din nou, ameţitoare, întinderile aride ale insulei. Domnul Takaramura scoase o batistă imensă, pe care şi-o aşternu pe creştet ca să se apere de razele tot mai necruţătoare năpustite din adâncul cerului fără margini.

– Frate Kyohito, frate Kyohito — izbucni deodată polinezianul, cuprins de o neobişnuită surescitare. Priveşte acum atent în direcţia umbrei celor doi copaci!

Domnul Takaramura îşi îndreptă privirea spre punctul pe care i-l indicase tovarăşul de călătorie. La început nu zări nimic, ba i se păru chiar că nimbul gălbui din jurul muntelui devenise şi mai dens, micşorând vizibilitatea şi mai mult ca înainte. După câteva secunde însă, în contrast cu aureola aceasta de culoarea griului copt, pe povârnişul muntelui se ivi o dâră de sclipiri albastre.

– E vorba de reflexele acelea azurii? întrebă, cu ochii

aţintiţi în acea direcţie, domnul Takaramura.

– Grota stalactitelor albastre — murmură fratele Tonanu. De aici începe „peştera lui Maui tikitiki a Taranga“…

O clipă mai târziu, japonezul era în picioare, gata de drum. Fratele Tonanu mai rămase un timp pe loc, parcă fascinat de imaginea sclipirilor care se înşiruiau, într-un fel de zigzag geometric de o neverosimilă perfecţiune, ca un tainic semnal al unei alte, nebănuite lumi. De-abia după ce domnul Takaramura îl atinse uşor cu umărul, se trezi la realitate şi o porni.

Distanţa până la „grota stalactitelor albastre” se dovedi, în fapt, şi aceasta cu mult mai mare decât i se păruse iniţial japonezului. S-au scurs mai bine de două ore până când — gâfâind din pricina ocolului şi salturilor pe care trebuiseră să le facă printre imenşii bolovani — Kyohito Takaramura şi Tonanu Naupaka au ajuns lângă masivul arid şi ros de vânturi şi ploi: dâra de sclipiri albastre se lărgise pe măsură ce se apropiau, iar acum li se înfăţişa un intrând armonios, ca pe un eşichier, parcă tăiat de mână omenească spre adâncurile muntelui.

Pradă unei nerăbdări pe care, în chip vădit, nu şi-o putea stăpâni, japonezul nici nu mai aşteptă să se odihnească şi păşi hotărât în interiorul acestui munte ce-l atrăgea cu o forţă magnetică. Tovarăşul său de drum — care se oprise, câteva clipe, în faţa intrândului, reflectând parcă dacă e cazul să se aventureze sau nu în necunoscut — dădu, până la urmă, din umeri şi se duse după fratele Kyohito, cu un gest de abandonare în voia fatalităţii.

Trecuseră abia de pragul abrupt al intrândului şi nu apucaseră încă să se deprindă cu lumina difuză, striată, izvorând dintr-o îndepărtată văgăună ce emana aburi albăstrui, când se opriră brusc, deoarece auziseră distinct voci omeneşti. Dar nu le fu dat să desluşească de unde

pornesc aceste voci, căci ambii fură izbiţi drept în moalele capului de nişte ghioage noduroase din lemn de sagotier.

VIII.

RĂCNETUL UITAT AL DINOZAURULUI

Furişată întortocheat pe sub obstacolele felurite pe care le întâlnise în cale, lumina palidă a unei lanterne ajunse în încăperea bizară unde se găseau de câteva zile Ştefania şi Teofil.

Senzaţia de bizar era creată nu numai de forma cu totul aparte a camerei — un fel de elipsă îndoită la un capăt — ci şi de culoarea spălăcită, ca de geam opac, a pereţilor. Teofil şi logodnica sa însă se obişnuiseră cu ea în acele zile — nici ei nu ştiau câte se scurseseră în realitate, pierduseră aproape cu totul noţiunea timpului — de când fuseseră aduşi aici de către „gazdele“ lor de pe ciudatul iaht, ce se dovedise, de fapt, un microsubmarin dotat cu puternice motoare nucleare.

Zărind acea geană de lumină, care parcă îşi pipăia drumul pe sub uşa masivă aflată la capătul cotiturii pe care o făcea elipsa, Teofil, lungit pe sofaua comodă instalată într-un colţ, avu o tresărire: se gândi imediat dacă nu e cazul s-o trezească pe Ştefania, adormită de puţină vreme şi a cărei răsuflare întretăiată de suspine îi izbea timpanele ca nişte cuţite aruncate din întuneric.

Insomnia îi devenise în ultima vreme cronică, era ca o pavăză pe care el singur se străduia s-o ridice în faţa necunoscutului ce îl pândea cu multele şi feluritele sale capcane; de altminteri, din pricina asta pierduse şirul orelor

şi zilelor, nu mai ştia — sau nu mai voia să ştie — de când se afla aici.

Un zgomot înfundat, ca de cădere amortizată a unui corp masiv, şi apoi tăcere. Cu toate simţurile încordate, Teofil asculta, urmărind jocul şovăielnic al firului de lumină furişat la capătul celălalt al încăperii. La un moment dat auzi un râcâit uşor, dar neîndoielnic, ca de unghii ce zgârie uşa într-un ritm anume, cu intenţia limpede de a atrage atenţia celor din interior.

Deşi îşi dădea seama că acest semnal lor le era adresat, lui şi Ştefaniei, Teofil mai rămase o vreme în capul oaselor, neîndrăznind parcă să creadă în realitatea acestei speranţe, abia mijite. Numai după ce râcâitul deveni mai stăruitor, înteţindu-şi cadenţa, Teofil îşi trezi logodnica din somnul acela zbuciumat de vedenii în care se cufundase ca în mâlul unei bălţi adânci.

— Nu, Teofile, nu-i lăsa… izbucni ea gemând şi zvârcolindu-se de parcă ar fi vrut să scape dintr-o strânsoare aspră, sufocantă, care o împiedica să respire în voie.

Mângâind-o şi şoptindu-i la ureche cuvinte calde, menite s-o liniştească, Teofil izbuti, încetul cu încetul, s-o aducă într-o fragilă stare de veghe. Dar, în clipa când urechea îi distinse râcâitul acela tot mai apăsat, aproape obsedant, Ştefania începu să tremure de o spaimă împotriva căreia Teofil se simţi neputincios.

La un moment dat, râcâitul încetă, ca şi cum cel ce-şi freca unghiile de lemnul uşii ar fi fost subit cuprins de disperarea unei înfiorătoare inutilităţi. În clipa aceea, Teofil avu revelaţia că, de fapt, în răstimpul de când se afla aici nu văzuse niciodată vreo uşă: la capătul orelor de muncă încordată în laboratorul superutilat, unde era silit să-şi petreacă partea cea mai mare a timpului, era adus înapoi în această încăpere cu o eşarfă neagră acoperindu-i ochii şi

împiedicându-l să distingă meandrele coridoarelor pe care le străbătea. Se pomenea dintr-o dată în odaia bizară cu pereţii de culoarea spălăcită a geamurilor opace. Şi, totuşi, o uşă trebuia să existe de vreme ce râcâitul acela semăna cu frecatul unghiilor pe lemnul unei uşi. Sau poate… Sau poate era doar o formă de halucinaţie auditivă, la fel cum lumina aceea furişată fusese, poate, doar o halucinaţie vizuală…

Se decise, totuşi, să se ridice de pe sofa şi să se îndrepte spre locul de unde i se părea că auzise zgomotul. Îndepărtând cu blândeţe mâna Ştefaniei care se agăţase cu teamă de a sa, porni tiptil către colţul cel mai îndepărtat al încăperii. În clipa când ajunse aproape de locul unde, după socoteala sa, ar fi trebuit să fie peretele, auzi distinct o voce cunoscută care vorbea şoptit, în cea mai curată limbă românească:

– Rămâi unde te afli acum, nu mai înainta niciun pas, altminteri ne pândeşte pe toţi o mare primejdie…

Era, neîndoielnic, vocea lui Horia Bog. Nu se întrebă cum ajunsese aici tânărul cu carură de campion la lupte greco-romane, îi era de-ajuns că-l simţea undeva pe aproape.

Tăcerea ce se lăsă după aceea — tăcere densă, vâscoasă, din pricina beznei din jur — i se păru lui Teofil fără sfârşit. De fapt nu dură decât câteva clipe, dar aceste clipe i se rostogoleau prin creier asemeni unor bolovani catapultaţi din craterul unui invizibil şi, de aceea, cu atât mai ameninţător vulcan.

– Nu cumva eşti singur? răsună din nou vocea şoptită a lui Horia Bog, cuprins de o bruscă îngrijorare. Unde se găseşte logodnica dumitale, trebuie acţionat repede, n-avem timp de aşteptat…

În două cuvinte, Teofil îl linişti pe locotenent, apoi se îndreptă, cu o agilitate pe care până atunci nu şi-o bănuise, către sofaua din colţul opus al încăperii: cu mişcări uşoare,

înfricoşat la gândul că Ștefania ar putea izbucni într-un ţipăt care să compromită totul, o trase după el până în locul de unde înainte auzise glasul susurat al lui Bog. Strângând-o pe după umeri, o făcu să se chircească alături de el.

Urmară din nou acele clipe de tăcere parcă fără sfârşit, de care Teofil începuse să se teamă mai mult decât de orice deznodământ exploziv. Ştefania se calmase subit, nu mai tremura, nici măcar nu părea încordată, aştepta respirând uşor, de parcă ar fi înţeles, în sfârşit, că de această aşteptare depindeau multe, dacă nu chiar finalul coşmarului lor din ultimele zile.

Cu toate că ar fi vrut ca, în secundele acestea prelungite de aşteptare, să-şi alunge orice gând, să nu-i rămână în creier decât veghea, pânda încordată, Teofil nu izbuti. Fără voie, îl inundară iar amintiri, îndoieli, zbuciume, ca în toate aceste zile.

Mai ales o obsesie nu-i dădea pace, o obsesie pe care, fără nicio îndoială i-o adusese din nou sub creştet şi încordarea clipei de faţă. Tot mai mult se întrebase, în ultima vreme, cât şi cum va mai putea rezista presiunilor tot mai apăsătoare ale lui Honore Bresson, Ottavio Ermani, Orleanu-Perez şi ale gardienilor pe care aceştia îi puseseră să-i supravegheze toate mişcările, toate gesturile, ba chiar — uneori nu-l părăsea senzaţia asta copleşitoare — şi respiraţiile, şi pulsaţiile inimii. Dându-şi seama de rafinamentul mijloacelor tehnice cu ajutorul cărora îl urmăreau, se străduia ca, sub masca unei cufundări până la uitare de sine în munca fără istov din laborator, să afle cât mai exact posibil ce ştiau şi ce nu ştiau încă despre criotron spre a putea, atunci când i se ivi vreun prilej cât de cât prielnic, să le deregleze tot sistemul de cercetări.

Grav era că presiunile lor — mai ales în cursul unei îndelungi convorbiri ce avusese loc chiar în ziua aceea — ţinteau tocmai în punctul nevralgic al existenţei şi

frământărilor sale, luând aspectul unor ameninţări nedisimulate împotriva Ştefaniei. Sentimentul tot mai acut al răspunderii pentru viaţa fetei îi măcina, subtil şi persistent, capacitatea de împotrivire, şi aşa subţiată. Până în prezent rezistase, dar dacă-l vor părăsi puterile lăuntrice?! Nu, nici nu voia să-şi imagineze o asemenea perspectivă, de aceea se agăţă din nou, ca de un ultim colac de salvare, de tot ceea ce se petrecea în momentul de faţă şi de speranţele nebuneşti pe care i le iscase.

— Acum — îi izbi timpanele vocea, totuşi abia susurată, a lui Horia Bog — păşiţi împreună pe urmele firului subţire de lumină şi căutaţi să nu faceţi niciun zgomot…

Firul de lumină, izvorât dintr-o sursă greu perceptibilă, era, intr-adevăr, extrem de subţire: abia se zărea, prelins pe podeaua moale, dintr-un material poros. Deprinzându-şi o clipă ochii cu această dâră, ce semăna cu un fascicul de raze laser, Teofil o trase pe Ştefania după el de-a lungul peretelui pe care nu-l vedea, însă a cărui prezenţă o simţea la câţiva centimetri: fata nu opunea nicio rezistenţă, îl urma docilă, ba chiar părea, atât cât o putea simţi în întuneric, de un calm în contrast izbitor cu stările de nervozitate împinsă până la paroxism din ultima vreme. Nu avea timp acum de analize şi comparaţii, totuşi ceva în brusca ei liniştire şi în docilitatea cu care se lăsa călăuzită prin această beznă, ea însăşi neliniştitoare, i se părea straniu, neverosimil.

La un moment dat, dâra de lumină se stinse, şi încă atât de neaşteptat, încât nu avu răgazul necesar să se oprească şi se izbi de trupul puternic, încordat, al celui dinaintea sa. Horia Bog îi prinse mâna şi i-o strânse protector, gest menit, desigur, să-i întărească sentimentul că, în această bizară călătorie în necunoscut, nu sunt singuri. Rămase cambrat, ca pe marginea unei prăpăstii, şi cuprinse, la rândul său, cu
un gest protector, pe care însă îl simţea inutil, umerii

Ştefaniei.

În clipa aceea auzul îi fu fulgerat de două bubuituri distincte: deşi zgomotele veneau, după toate probabilităţile, de la destul de mare depărtare, creierul îi răsună încă, secunde în şir, ca o stranie cutie de rezonanţă. Nu apucă să se întrebe de semnificaţia acestor bubuituri că auzi o voce feminină vorbind autoritar şi răspicat:

— Când veţi auzi a treia explozie — era glasul Lindei Ferrari, constată Teofil surprins şi, totodată, bucuros — să păşiţi cu salturi mari şi repezi până la prima încăpere luminată…

Numai că a treia explozie se lăsa aşteptată. Întunericul era la fel de copleşitor ca înainte, dar Teofil nu-i mai simţea apăsarea cu aceeaşi intensitate: părea că undeva, în adâncul lui, se dislocase un bolovan uriaş, lăsând subit un drum deschis, o pârtie spre nădejdea până acum câteva minute potopită de îndoieli.

Şi iată că, în sfârşit, răsună şi al treilea bubuit: nu ca al unei detunături de explozii, de data asta ci, mai curând, ca al unei arme ciudate, cu reverberaţii adânci, prelungite până în adâncul fiinţei.

Profitând şi de faptul că spaţiul din jur — fără ca întunericul să fi fost alungat — începuse să capete un soi de fosforescenţă, care dădea măcar iluzia unei mai mari vizibilităţi, Teofil o prinse grabnic pe Ştefania de încheieturile mâinilor şi, împreună cu ea, sări de câteva ori până ce nimeriră într-o încăpere luminată de un simplu bec, ce li se păru însă, după bezna de adineauri, de o strălucire feerică. Avură timpul să-l zărească pe bondocul ochelarist Henryk Soerensen ţinând în mână o armă, ce părea a fi un rapid lansator de gloanțe-rachetă, şi să mai remarce, trântite la pământ şi legate fedeleş, două figuri umane, în care nu aveau cum să-i recunoască pe Kyohito Tokaramura şi pe Tonanu Naupoka, deoarece nu-i întâlniseră până

atunci niciodată.

Danezul le făcu, de cum intrară în încăpere, un gest semnificativ, invitându-i la tăcere şi, mai cu seamă, la prudenţă. De altminteri, era atât de vădit — dintr-o mie şi unul de amănunte, unele la îndemâna percepţiei elementare, altele mai subtile, mai „de atmosferă” — că lucrurile nu sunt încă limpezite, încât invitaţia lui Soerensen i se păru lui Teofil de o uşor ridicolă naivitate.

Împreună cu Ştefania, se lipi de peretele situat imediat în stânga întrării în odaie. O vreme îi contemplă îndelung pe japonezul şi polinezianul aruncaţi pe podea asemeni unor baloturi neînsufleţite, încercând să-şi amintească dacă nu cumva cei doi se aflau printre gardienii puşi să-i păzească în ultimele zile. Căci primul gând ce-i venise în minte, după ce-i zărise, era că bondocul danez se descotorosise de ei în modul acela violent şi, desigur, neceremonios. Dar figurile lor nu-i spuneau nimic, ba chiar i se părură prea simpatice ca să le situeze în tabăra odioşilor săi prigonitori. Nu cumva or fi şi ei prizonierii bandei? — se pomeni gândind cu un soi de compasiune solidară, dar îşi alungă şi acest gând, cu intenţia rece de a rămâne cu toate simţurile la pândă, netulburate de nimic altceva decât veghea aceea încordată.

O privi în treacăt pe Ştefania, încercând — la lumina slabă a becului — să-şi verifice impresia stranie din întuneric. Dincolo de paloarea cadaverică aşternută pe figură, fata i se păru încă o dată de un calm angelic: aştepta ca şi el, fără emoţii deosebite. Totul era, la drept vorbind, cât se poate de firesc, numai că ceva anume, nici el nu ştia ce, continua să-l intrige în atitudinea ei.

Henryk Soerensen îşi aruncă, la un moment dat, o privire rapidă spre cronometrul de la mână, privire care nu-i scăpă lui Teofil. Şi, într-adevăr, în clipa următoare, la auzul unui zgomot care semăna cu şuieratul slab al unei sirene,

bondocul danez se repezi la cei doi de pe podea, dezlegându-le cu mişcări iuţi şi sigure funiile groase în care erau înfăşuraţi. Takaramura şi Naupaka — preveniţi, desigur, precum îşi dădu imediat seama Teofil — se eliberară ei înşişi de ultimele legături, ridicându-se grabnic în picioare şi venind lângă danez.

Tot acest ritual al salvării se petrecu într-o atât de mare linişte şi atât de fulgerător, încât următorul şuierat îi găsi pe cei din încăpere pregătiţi pentru acţiune.

– E timpul, haideţi după mine — scoase bondocul un soi de urlet de luptă, ca al strămoşilor săi vikingi, şi, cu arma îndreptată ameninţător spre cei ce ar fi îndrăznit să-i stea în cale, se repezi cu toată greutatea sutei sale de kilograme în peretele de lângă el, care se prăbuşi fărâme, dezvăluind privirii uimite a lui Teofil însuşi laboratorul unde îl duceau gardienii săi în fiecare zi.

Mai apucă să vadă că în laborator se aflau Ambrozie Jercan, Linda Ferrari şi un tip înalt şi blond pe care nu-l ştia — nu avea de unde să-l ştie, căci era Boris Ulianin — că auzi din spatele lui vocea, aproape poruncitoare, a lui Necşulea:

– În câteva secunde, tovarăşe Dumitraşcu, trebuie să faci tot ce-ţi stă în putinţă ca să dereglezi maşinăriile astea!

Alături de el, întorcând privirea, îl zări într-o clipită pe Horia Bog, gata să-i vină în ajutor la nevoie. Dar nu avea nevoie de acest ajutor, ştia cu precizie — îşi elaborase de atâtea ori mental planul unei asemenea acţiuni, încât ar fi putut-o executa şi cu ochii închişi — care sunt punctele nevralgice ale laboratorului, unde se poate acţiona cu mai mult folos pentru a scoate din uz ceea ce era mai important în complexul de instalaţii. Pentru început, cu un cleşte puternic, pe care i-l dădu Bog, rupse cu furie firele ce dirijau uriaşa instalaţie de produs „peliculă antivaporizantă“, acea peliculă cu care banda Bresson, Ermani, Orleanu-Perez

pornise să acopere porţiuni ale oceanului antarctic spre a declanşa teroarea menită să deschidă făgaş şantajului lor la scară mondială. Era aproape gata cu această operaţie, când încăperea se umplu de ampla reverberaţie a glasului lui Honoré Bresson, care tuna dintr-un microfon nevăzut.

— Opreşte-te cât mai e timp, Teofil Dumitrașcu, căci altfel ai semnat cu propria ta mână sentinţa de condamnare la o moarte înfiorătoare a făpturii la care ţii cel mai mult…

Peretele rămas intact al laboratorului se prefăcu, în clipa următoare, într-un enorm ecran, pe care toţi văzură unul dintre cele mai cutremurătoare spectacole ce se pot imagina: într-o grotă adâncă şi largă, luminată de sclipirile unor uriaşe şi ciudate stalactite şi stalagmite, ce reflectau o lumină ţâşnită din înălţimi ce se pierdeau mult deasupra spaţiului cuprins de ecran, zăcea la pământ, cu mâinile prinse în lanţuri grele, cu ochii ieşiţi aproape din orbite de groază, o altă… Ştefanie. Şi groaza era pe deplin explicabilă, căci spre ea înainta, din adâncurile grotei, un straniu şi imens animal solzos, un soi de dinozaur care scotea răcnete apocaliptice, în stare să vâre fiori de spaimă cumplită şi în cel mai aprig suflet bărbătesc. Era parcă o imagine desprinsă dintr-un film despre avatarurile Pământului în era secundară, dar totul avea pentru Teofil o asemenea consistenţă, atâta pregnanţă apăsătoare, incit nicio clipă nu-şi putu închipui că asistă la o scenă ireală, la un joc al unei imaginaţii dezlănţuite.

Dintr-un salt, Teofil se află din nou lângă acea Ştefanie pe care o trăsese după el până aici şi care, pe tot parcursul zigzagatului lor itinerar, i se păruse atât de stranie. O privi în adâncul ochilor încercând să-şi confirme o bănuială referitoare la acea linişte ciudată în care se cufundase fata din momentul când părăsiseră încăperea-celulă în care fuseseră claustraţi. Bănuiala păru să i se confirme, ochii

fetei priveau abulici spre ecran, ca şi cum n-ar fi priceput nimic din cruntul spectacol ce li se înfăţişa. Un amestec enigmatic de vagă uimire şi de inertă indiferenţă, de parcă o opacitate subită i-ar fi închis căile de acces ale înţelegerii.

– Ştefania de lângă tine — izbucni brusc într-un râs hohotitor Honoré Bresson — nu e decât un robot, pe care noi l-am substituit celei adevărate, aceea ce se află acum sub ameninţarea pe care doar tu ai puterea s-o înlături, Teofil Dumitraşcu!

Cotropit parcă de o avalanşă de neguri, din care zadarnic se zbătea să se smulgă, Teofil simţi că i se taie picioarele. Pe ecranul imens din faţa lui fiara apocaliptică înainta lent, cu mugete tot mai asurzitoare, în timp ce Ştefania *aceea* îşi frângea mâinile în lanţuri, străduindu-se să se îndepărteze de răsuflarea toridă a cumplitului animal.

– Trezeşte-te, tovarăşe Dumitrașcu, din starea asta demenţială, nu vezi că totul e un bluf regizat special ca să te intimideze, să te facă să nu acţionezi?! îi şuieră în urechi vocea răguşită a lui Necşulea. Ştefania cea adevărată e lângă tine, omule — colonelul îl zgudui de umeri ca să-l deştepte la realitate — numai că e drogată ca să nu mai vadă şi să nu mai priceapă nimic din jurul ei…

Refuzând parcă să înţeleagă cuvintele lui Necşulea, Teofil se sprijini neputincios de una din mesele laboratorului. În clipa următoare intră în acţiune Linda Ferrari, care se azvârli ca o leoaică spre Ştefania cea de lângă ei şi îi aruncă o cană de apă în obraji, începând apoi să-i care la palme cu îndârjire. După câteva secunde de asemenea „tratament“, chipul palid al fetei începu să se îmbujoreze, figura să-şi recapete expresia conştientă, ochii să privească iscoditori şi neliniştiţi în jur. Când ridică privirea spre ecran, Ştefania scoase un ţipăt îngrozit, ca şi cum dinozaurul de acolo pe ea o vâna, spre ea se îndrepta. Imaginile de pe ecran începură însă să tremure şi, după

câteva pâlpâiri din ce în ce mai slabe, dispărură lăsând peretele alb.

– I-am dat de capăt — îi informă scurt Horia Bog, făcându-şi apariţia dintr-o încăpere alăturată — era un magnetoscop cu o bandă înregistrată cu toate scenele alea de groază...

Fără să mai scoată un cuvânt, Teofil se repezi cu o nouă, şi mai disperată furie spre instalaţiile laboratorului, distrugând cu sete îndeosebi creierii electronici, circuitele complicate de care depindea funcţionarea angrenajului. Urmându-i indicaţiile scurte, concise, ca de bătălie, ceilalţi îl secundau în operaţia aceasta, care le dădea un fel de stare de euforie atingând aproape gradul înalt al paroxismului.

– E o nebunie ceea ce faci, Teofil Dumitraşcu — gemu în microfonul invizibil glasul contorsionat al lui Bresson — puteai să fii, împreună cu noi, stăpânul lumii, ai preferat însă să fii doar sclavul ei, căci ai suflet de sclav...

– Nici stăpân, nici sclav, nimic! urlă Orleanu-Perez, întrerupându-l pe Bresson. Aţi crezut că ne puneţi cu botul pe labe, frumuşeilor, ei bine, nu v-a mers. Uitaţi-vă la ceasuri şi număraţi-vă ultimele secunde; nu mai aveţi de trăit decât şaizeci, mari şi late!

Toată această rapidă derulare de izbucniri sonore începuse să capete în mintea lui Teofil aspectul unei incredibil de hazoase halucinaţii: dacă tot ce trăise în ultimele zile i se păruse un coşmar, această înlănţuire de voci amplificate se deforma în culorile caricaturale ale unei parodii de coşmar. Până şi aspra ameninţare cuprinsă în răcnetele lui Orleanu-Perez avea, nu ştia nici el de ce, o grimasă derizorie, care aproape îl făcu să râdă. Pentru o clipă îşi aminti frânturi dintr-o celebră pagină din „Maldoror“ la hotarul fluid dintre vis smintit şi batjocură lucidă: „Perturbaţiile, anxietăţile, depravările... grimasele, nevrozele, filierele sângeroase prin care facem să treacă

logica disperată, exagerările, absenţa sincerităţii, pisălogelile, platitudinile, sumbrul, lugubrul…, raţiunea nepedepsit fluierată, mirosul de găină udă, fadorile, broaştele, caracatiţele, rechinii, simunul deşertului… fanteziile, acrimiile, monştrii, silogismele demoralizatoare, murdăriile…
remușcările, ipocriziile, perspectivele vagi care te strivesc în angrenajele lor imperceptibile, scuipatul serios pe axiomele sacre, viermii şi gâdilatul lor insinuant… caducităţile, neputinţele, blasfemiile, asfixiile, sufocările, turbările — faţă de toate aceste imunde depozite de cadavre, cărora mă ruşinez să le spun pe nume, e momentul să reacţionăm ca împotriva a tot ce ne şochează şi ne încovoaie cu superioritate".

Clocotul acesta de cuvinte fără şir, ca nişte animale lăsate în libertate, i se zbuciuma sub creştet în timp ce, totuşi, urmărea pe cadranul ceasului de buzunar, cu o nelinişte ce creştea pe măsura aglomerării imprecaţiilor ce-i vâjâiau în urechi, acul secundarului înaintând inexorabil spre punctul-limită anunţat de Orleanu-Perez. Douăzeci, nouăsprezece, optsprezece, şaptesprezece…

– Haideţi, nu mai fiţi îngrijoraţi, n-o să se întâmple nimic, totul e un sinistru bluf, ca şi chestia de adineauri cu dinozaurul ăla de cauciuc — auzi din spatele lui vocea, de astă dată limpede, răspicată, a lui Necşulea.

Ştefania — cea adevărată, şi neliniştită, şi frământată, pe care o simţea tremurând ca o strună fragilă în dreapta lui — scoase un ţipăt bolborosit, hipnotizată parcă de acul secundarului, care înainta vertiginos, ireversibil, ca un torent alunecând pe un povârniş.

– Misiunea a fost îndeplinită, dragi prieteni, întreaga bandă e imobilizată — bubui în microfon glasul bondocului Soerensen, a cărui dispariţie din laborator Teofil nici n-o observase. O ultimă privire, involuntară, spre cadran îi

dezvălui lui Teofil că până la clipa fatală mai rămăseseră numai trei secunde.

IX.

BUIMĂCEALA UNUI TERMOMETRU PERFECT NORMAL

În dimineaţa aceea de iunie — începutul verii anului 199… fusese neobişnuit de torid, de parcă toată căldura anotimpului s-ar fi concentrat în acest preludiu de arşiţă zăpuşitoare — Teofil Dumitraşcu pătrunse sub bolta răcoroasă de viţă de vie care înconjura institutul, binecuvântând ideea profesorului Zamfir Ghervase de a fi ornat edificiul cu această podoabă vegetală, pe care altă dată o considerase naivă şi fără gust, un soi de capriciu bătrânesc fără rost.

Un minut, poate două, rămase încă la adăpostul de umbră al bolţii, respirând în voie, fără să mai simtă apăsarea aceea tulbure a caniculei, care îl chinuise chiar şi la viteza de două sute de kilometri pe oră, pe care o imprimase rapidului său biomobil. După ce îşi reglă bătăile inimii, ca pe ale unui motor pe care zăpuşeala îl dezechilibrase, se decise să păşească în interiorul cu aer condiţionat al institutului. Aici totul părea atât de izolat de arşiţa de afară, încât, dacă n-ar fi fost razele puternice ale soarelui — care pătrundeau însă şi ele filtrate prin marile ferestre fumurii — cu greu s-ar fi putut bănui că Bucureştiul se topeşte de caniculă.

— La ora zece sunteţi invitat la o şedinţă în cabinetul profesorului Ghervase — îl informă colaboratoarea sa

credincioasă Xenia Tomoioagă, mijindu-şi ochii mici pe faţa ridată.

Teofil Dumitraşcu primi înştiinţarea cu o ridicare din umeri, ca şi cum nici nu se putea aştepta la altceva din partea pisălogului de Ghervase decât să-l întrerupă din activitate când pe el îl aşteptau atâtea treburi de neamânat.

Era abia a treia zi de când revenise în laborator şi ardea de nerăbdare să-şi reia cercetările lăsate baltă din pricina bizarelor aventuri pe care le trăise prin mările australe. Şi iată că, în loc de investigaţii științifice, trebuia să ia parte la cine ştie ce şedinţă plicticoasă, în cadrul căreia să asculte vreun interminabil raport al profesorului cu privire la necesitatea imperioasă de a grăbi finalizarea cercetărilor în curs.

Retrăgându-se în camera cu pereţi de sticlă opacă din fundul laboratorului, unde obişnuia să-şi petreacă orele de concentrată cumpănire asupra vreunei probleme sau vreunui experiment ce nu se soldase cu rezultatele aşteptate, Teofil încercă să-şi adune şi de astă dată gândurile, încă nu îndeajuns limpezite după peripeţiile, cel puţin ciudate, prin care trecuse în ultimele luni.

Acum toate i se păreau atât de apropiate şi, totuşi, atât de depărtate, încât, printr-un straniu efect de optică lăuntrică, uneori avea impresia că, de fapt, încă nici nu se terminaseră, iar alteori că se petrecuseră într-altă viaţă, cu alt personaj, pe care putea să-l contemple detaşat, de la distanţă, chiar cu o uşoară nepăsare.

În definitiv, ceea ce îl obseda pe el — deşi căuta să se convingă că nu e vorba de o obsesie propriu-zisă, ci de o simplă voinţă de autoanaliză, specifică oricărui om lucid şi cu capul pe umeri — era întrebarea: unde greşise, cu ce se făcuse vinovat faţă de ceilalţi şi faţă de sine însuşi, în perioada premergătoare acelor întâmplări, cu aparenţă de

incredibil, ce-i bulversaseră existenţa?

Şi de ce oare ar fi trebuit să fie neapărat la mijloc o greşeală? Făcu o grimasă ironică la gândul că a fost de ajuns ca undeva, cândva, cineva să fi spus „cine nu munceşte, nu greşeşte” pentru ca toţi gângăvitorii de panseuri după ureche să tragă concluzia neghioabă că greşelile sunt o probă de netăgăduit a faptului că munceşti sau că a munci este echivalent cu a greşi.

Poate că, în realitate, o greşeală involuntară — şi greşeala lui, dacă fusese una, n-o concepea altminteri decât involuntară — nici nu putea fi socotită, la drept vorbind, o greşeală ?! Scutură din cap, dându-şi seama că, de fapt, caută să se justifice în faţa unui acuzator imaginar. Cine-l învinuia de ceva? Absolut nimeni, numai fantezia lui, răscolită de avalanşa faptelor prăvălite peste el din senin — nu, nu din senin, ci din cerul răvăşit de ploi al acelui depărtat crepuscul de primăvară — numai febrele cutreierate de tot felul de imagini de coşmar din zilele de când se întorsese din periplul său austral, căpătaseră contururi şi dimensiuni deformate, de procuror al unor misterioase păcate, pe care tot încerca să şi le clarifice.

Oare să fie chiar atât de misterioase aceste păcate? continuă el colocviul interior, deşi un acut sentiment al zădărniciei punea tot mai mult stăpânire pe abrupta rostogolire a gândurilor sale. De ce se apucase să-şi facă reclamă la simpozionul acela de la Buenos Aires sau de ce intrase în discuţii uşuratice pe o asemenea temă cu tatăl Ştefaniei? Bine, dar ce putuse pricepe bătrânul clovn din savantlâcurile sale obscure? Cine ştie, nici până azi nu se elucidase încă povestea numărului aceluia de „iluzionism polar“…

Gândul acesta îl cutremură. Iată, se contaminase şi el de boala aceea, iritantă ca râia, a suspiciunilor. Cine putea crede serios că un clovn, fie el şi erudit, ar fi fost în stare să

realizeze condiţiile necesare unui fenomen pentru care el, cu un laborator supradotat, investise atâtea încordate eforturi? Nu, oricât de abracadabrante ar fi fost evenimentele pe care le trăise, trebuia cu tot dinadinsul să-şi păstreze luciditatea, altfel o lua razna şi cine ştie unde s-ar fi putut să nimerească! Şi toate din pricina complexului de vinovăţie care nu-i dădea pace…

Din nou şi din nou, ca de fiecare dată când rămânea singur, o revăzu, cu o strângere de inimă, pe Ştefania dispărând în spatele porţii sanatoriului de boli nervoase, unde fusese internată la câteva zile după înapoierea lor în ţară: fata era într-un asemenea hal de tulburare şi dezechilibru încât medicii de înaltă competenţă, pe care îi convocase într-un consult, opinaseră unanim pentru internarea ei urgentă. Cu toate că mătuşa ei, Rozalia Pancu, singura rudă ce-i mai rămăsese, nu agreă această soluţie, colonelul Necşulea o convinse că e numai şi numai spre binele fetei.

Teofil o vizitase de câteva ori la sanatoriu, ca să-i ducă florile ei preferate, camelii, dar nu izbutise s-o vadă decât o dată, de la depărtare: şedea pe o bancă, încovoiată, cu ochii aţintiţi în gol, având o pătură groasă aruncată pe umeri, ca şi cum i-ar fi fost teribil de frig, deşi începuseră căldurile verii.

În clipa când îi fulgeră pe retina memoriei această imagine, privirea îi căzu pe cadranul ceasului de mână şi simţi un fior rece alunecându-i pe şira spinării: îşi amintise brusc sinistra farsă cu dinozaurul dezlănţuit. Cu un efort de voinţă reuşi să alunge din faţa ochilor spectacolul acela de muzeu Grévin. Îşi dădu însă seama că mai sunt exact cinci minute până la zece. Se ridică greoi de pe scaun şi se îndreptă spre cabinetul profesorului Ghervase.

Aici — în afară de profesor, cu luleaua lui enormă răsărind parcă de-a dreptul din mijlocul bărbii roşcovane, şi

în afară de câţiva colaboratori ai săi apropiaţi, printre care cunoscutul cibernetician Zărnescu — se mai afla colonelul Mihai Necşulea, târându-şi aproape imperceptibil piciorul încălţat cu gheata ortopedică, însoţit de unul din cei doi locotenenţi spătoşi, Ambrozie Jercan.

Zărindu-i din prag pe cei adunaţi în jurul biroului lui Ghervase, Teofil se simţi tentat să facă imediat cale întoarsă. Nu se aşteptase la aceste prezenţe: ivirea lor îl readucea atât de subit în atmosfera insuportabilă a săptămânilor trecute şi, îndeosebi, îi făcea atât de vie suferinţa sărmanei Ştefania, încât ar fi dat orice să nu fie obligat să participe la o asemenea întâlnire.

– Rămâi cu noi, tovarăşe Dumitraşcu — răsună vocea colonelului, primul care îi remarcase ezitarea din prag şi care lansase această invitaţie nu pe tonul unei dispoziţii, ci cu un gen de căldură îmbietoare care îi răzbătea rar în glas, modulându-l însă blajin şi liniştitor.

Profesorul întoarse şi el privirea, îşi scoase pipa vru să spună ceva, dar renunţă. Cu un zâmbet abia ghicit în adâncul tufişului bărbos, îi făcu doar semn lui Teofil să se aşeze pe unul din comodele fotolii din cabinet.

– Ne-am adunat, stimaţi tovarăşi — vorbi Necşulea de îndată ce Teofil luă loc în fotoliu — pentru a transmite un mesaj de deosebită importanţă întregului vostru colectiv şi, cu deosebire, tânărului şi talentatului şef de laborator Teofil Dumitraşcu. De ce oare mă folosesc de aleasa ospitalitate a tovarăşului profesor Zamfir Ghervase pentru a vi-l aduce la cunoştinţă aici şi nu în altă parte? Pentru că forurile care mi-au încredinţat plăcuta misiune de a vi-l transmite au considerat că este necesar ca, odată cu mesajul, să încerc a aduce aici şi unele lămuriri menite să înlăture orice eventuale echivocuri sau confuzii…

La drept vorbind, ceea ce îl tulbură pe Teofil Dumitraşcu fu, de astă dată, nu conţinutul spuselor lui Necşulea, ci

tonul uşor onctuos şi patetic cu care le rostise. Crezu chiar, în prima clipă, că distinge în spatele cuvintelor un oarecare subtext ironic, dar izgoni imediat gândul, dându-şi seama că această senzaţie nu era decât rodul imaginaţiei sale cutreierate încă de umbrele suspiciunilor de tot felul. În definitiv, ceea ce îl frapase în tonul adoptat de colonel era o anume grijă de a alege cuvintele, grijă ce putea foarte bine izvorî din însuşi caracterul mesajului pe care avea să-l transmită. Dar în ce consta acest mesaj?

– Îngăduiți-mi, stimaţi tovarăşi — reluă Necşulea, privindu-l fix pe Teofil, de parcă ar fi ghicit brusc vălmăşagul de gânduri ce începuseră să se năpustească în mintea tânărului — să felicit colectivul Institutului de cercetări pentru fizica temperaturilor înalte cu prilejul decernării unei medalii speciale pentru sprijinul eficient dat în depistarea şi împiedicarea unei abominabile crime împotriva civilizaţiei umane. Fireşte, festivitatea înmânării înaltei distincţii va avea loc în alt cadru, cu toate onorurile cuvenite, dar eu sunt extrem de bucuros că împrejurările mi-au permis să fiu purtătorul acestei veşti cu câteva zile înainte de comunicarea ei oficială. Ţin să precizez că, pe lângă medalie, o diplomă specială va fi decernată tovarăşului Teofil Dumitraşcu şi logodnicei sale, Ştefania Hamza, pentru contribuţia lor de mare preţ la evitarea unei catastrofe cu urmări incalculabile pentru soarta întregii umanităţi.

Evocarea numelui Ştefaniei, în acest context, îl făcu pe Teofil să nu-şi poată stăpâni un gest de suferinţă, repede reprimat, dar care nu-i scăpă colonelului Necşulea. Oprindu-se în dreptul fotoliului în care se aşezase tânărul, colonelul îi puse mâna pe umeri, ca şi cum ar fi vrut să-i îndrepte statura, brusc încovoiată de amintiri şi, poate, remuşcări.

– Trebuie să-ţi aduc le cunoştinţă şi ultimele noutăţi din sanatoriu, în legătură cu starea sănătăţii Ştefaniei — i se

adresă colonelul cu o nedisimulată compasiune. Doctorii m-au informat, tovarăşe Dumitraşcu, chiar azi-dimineaţă, înainte de a porni spre institut, că, după o perioadă în care crezuseră că procesul dezechilibrării psihice e ireversibil, lucrurile au început subit să se schimbe în bine, demonstrând că bolnava a început să pună din nou stăpânire pe facultăţile de autocontrol, care sunt cheia vindecării ei...

Un timp toţi rămaseră tăcuţi, respectând zbuciumul prin care, vizibil, trecea tânărul. Faţa lui Teofil era imobilă, dar după clipitul des al pleoapelor se putea ghici răvăşeala de gânduri şi sentimente căreia îi căzuse pradă. Nu ştia încă, nu-şi dădea seama cu suficientă claritate dacă spusele colonelului nu erau cumva o simplă încercare de a-i reda o brumă de linişte lăuntrică, de a-l face apt să-şi reia, în sfârşit, lucrul în deplinătatea puterilor fizice şi spirituale. Poate chiar Ghervase l-a rugat să acţioneze în direcţia asta...

De ce ar fi făcut-o însă, la urma urmelor? Nu, nu era în stare omul acesta slăbănog şi chel, capabil de cele mai rapide hotărâri şi de cele mai scrupuloase cumpăniri, de cele mai riguroase asprimi şi de cele mai neaşteptate efuziuni, să-şi asume răspunderea unei asemenea minciuni, chiar animat de cele mai nobile ţeluri...

Simţind că asigurările lui Necşulea conţin mai mult decât o simplă strădanie de a-i remonta moralul, — chiar dacă lucrurile nu stăteau atât de roz, ceva pozitiv se întâmplase cu Ştefania — Teofil ridică spre colonel o privire plină de recunoştinţă.

— Fireşte — reluă Necşulea, după ce-i măsură cu luare-aminte pe toţi cei de faţă — aşteptaţi acum lămuririle de care am amintit adineauri. Cu ce să încep? păru el că rămâne pe gânduri, deşi Teofil era convins că ştia foarte bine cu ce să înceapă. Ei bine — vorbi din nou, după câteva

clipe, colonelul — voi începe chiar cu faptul petrecut aici, sub acoperământul instituitului dumneavoastră, în noaptea aceea când s-a declanşat, la drept vorbind, partea cea mai importantă a acţiunii noastre, spun „partea cea mai importantă”, deoarece nu vreau să vă ascund că anumite fire ale acţiunii începuseră să se desfăşoare încă dinainte. Vă aduceţi aminte, nu-i aşa, că atunci ne obsedau două întrebări: cum, prin ce mijloc pătrunseseră bandiţii şi ce anume urmăreau? La ambele întrebări ţin să vă spun că răspunsurile cele mai apropiate de adevăr le-a dat eminenta colaboratoare a tovarăşului Dumitrașcu, Xenia Tomoioagă. Apropo — îşi aminti colonelul — de ce nu se află şi ea aici, doar a fost invitată?

– E foarte ocupată, are de rezolvat o problemă urgentă, care nu suferă amânare — se grăbi să răspundă profesorul Ghervase, lăsându-l pe Teofil într-o stare de profundă nedumerire, deoarece el personal nu ştia nimic şi nici nu-i încredinţase Xeniei Tomoioagă vreo însărcinare deosebită în scurtul răstimp de când revenise în laborator.

– Bine — spuse colonelul — în cazul acesta, vă rog să-i transmiteţi dumneavoastră felicitări pentru intuiţia ei care n-a dat greş decât într-un amănunt în fond neesenţial. Vă aduceţi aminte, desigur, că tovarăşa Tomoioagă a lansat presupunerea că ingenioşii indivizi ce pătrunseseră în laborator ar fi fost nişte roboţi. Ei bine, n-au fost chiar roboţi în înţelesul pe care ne-am deprins să-l dăm acestui cuvânt, în ultimele decenii, ci nişte ciborgi…

– Adică nişte creiere umane vii, încorporate unor maşini ori unor mecanisme — se ridică surescitat de pe locul său Zărnescu, pradă unei emoţii greu de reprimat. Bine, tovarăşe colonel, dar cum au izbutit Bresson şi ceilalţi să execute o astfel de operaţie, care necesita încuviinţarea unor oameni dispuşi să suporte un asemenea transplant?

– Uite că au izbutit, şi încă cu oameni dotaţi cu o forţă

de gândire remarcabilă, dar îndreptată către zonele cele mai putrede ale vieţii, mai ales către goana după putere, cât mai multă putere asupra semenilor — vorbi colonelul rar, apăsat, vrând parcă să sugereze şi prin modulaţiile vocii repulsia pe care i-o trezeau aceste făpturi. Şi, din păcate, sunt nevoit să vă aduc la cunoştinţă că unul dintre cei ce s-au lăsat ispitiţi de aureola acestei experienţe inumane şi dezumanizante — a renunţa la atributele omeneşti pentru a-ţi încorpora creierul într-un angrenaj mecanic, e drept, de sute de ori mai puternic decât cele mai puternice musculaturi ale halterofililor supergrei — a fost un om pe care l-am preţuit cândva pentru talentul sau autentic; fostul director al circului din Bucureşti, Alfons Miclăuşan…

– Miclăuşan?! exclamă Teofil. Bine, dar, după câte am auzit, parcă murise în urmă cu câţiva ani…

– Totul depinde de ceea ce înţelegi prin moarte — răspunse Necşulea cu toată seriozitatea, fără cea mai mică umbră de ironie. Dacă e vorba de dispariţia trupului, da, a murit şi a fost incinerat cu întregul ceremonial de rigoare. Numai că… Numai că Miclăuşan cel incinerat nu era decât un corp fără creier: transplantul se efectuase cu o zi înainte de declararea decesului. Iar femeia cu care locuia de câțiva ani împreună, într-un soi de „mariaj“ suigeneris, ce nu era decât o stranie complicitate, a avut grijă să anunţe decesul ca pe ceva foarte normal, urmarea unui subit şi banal atac de cord. Nimeni nu s-a gândit pe vremea aceea că ar fi fost cazul să se facă o autopsie, mai ales una craniană.
Cui i-ar fi trecut prin minte că Alfons Miclăuşan devenise un ciborg? Iar pe femeie, dacă vreţi să ştiţi, o chema…

– Natalia Ursuleac… murmurase Teofil Dumitraşcu atât de încet, încât numai colonelul auzise distinct numele.

– Da, Natalia Ursuleac însăşi, mă bucur că aţi ghicit, tovarăşe Dumitraşcu — se întoarse brusc Necşulea spre el,

cu o sclipire de zâmbet în privire. Chiar patroana locandei „Ciro“ de pe Borgo Marinaro, unde Bresson şi ceilalţi au crezut că vă atrag într-o capcană. Ei bine, ciborgul Miclăuşan, împreună cu alt ciborg, fostul savant atomist Budd Fitzwright — da, da, tovarăşe Ghervase, cel al cărui nume îl luase Pamfil Orleanu la congresul de la Sydney — au acţionat, cu dexteritatea unor roboţi înzestraţi cu o inteligenţă diabolică, în amândouă spargerile prin efracţie, atât la institut, cât şi în casa familiei Hamza…

Efectul dezvăluirilor colonelului Necşulea fusese copleşitor: cei prezenţi — şi, dintre toţi, mai ales specialistul în cibernetică Zărnescu — priveau uluiţi spre omul slăbănog şi chel care le istorisise această poveste cu cel mai natural aer cu putinţă. Numai Teofil rămăsese calm, cu privirea adumbrită de o amară ironie: el, spre deosebire de ceilalţi, *ii şi văzuse* pe ciborgi la lucru, pe insula aceea pierdută în mijlocul oceanului planetar. Nu numai atât, fusese obligat să lucreze împreună cu ei în laboratorul subteran…

— Cealaltă presupunere a tovarăşei Xenia Tomoioagă — reluă colonelul — s-a dovedit, de asemenea, de o mare perspicacitate. Dacă vă amintiţi, tovarăşa Tomoioagă lansase supoziţia îndrăzneaţă că tâlharii care pătrunseseră în laborator căutau nu ceva existent, ci ceva care *lipsea* instalaţiei pe care efectua cercetările colectivul condus de tovarăşul Dumitraşcu. Şi, într-adevăr, aşa era: pe ei îi interesa tocmai acea parte a angrenajului de care depindea hotărâtor producerea criotronului, a particulei frigului. În această direcţie, de altminteri, după eşecul încercărilor de la Bucureşti, şi-au îndreptat apoi presiunile asupra tovarăşului Dumitraşcu, în momentul când au crezut că pot smulge de la el secretul întregului proces de obţinere a noii particule. Mai rămâne o problemă: ce au căutat în casa familiei Hamza, exact în noaptea de după înmormântarea bătrânului clovn. Înainte de a vă arăta scopul acelor căutări

ale lor, îmi voi permite să vă mai fac o dezvăluire: Ieronim Hamza n-a murit de moarte bună, ci a fost ucis de Orleanu, după ce a refuzat să se transforme şi el intr-un ciborg…

O senzaţie de gol în stomac, ca la o prăbuşire de la mare altitudine, puse stăpânire pe Teofil: câteva clipe, simţind în urechi un vâjâit puternic, asurzitor, nu fu în stare nici măcar să-și adune gândurile. Apoi, încetul cu încetul, se debarasă de senzaţia aceea stupidă şi începu să înţeleagă; Ştefania, probabil, bănuia ceva în legătură cu moartea nefirească a tatălui ei, de aceea fusese cuprinsă, la un moment dat, de un vârtej tulbure, în care se amestecau un soi de furie a cunoaşterii adevărului cu orice preţ şi o ură bizară împotriva a tot ce putea avea un cât de mărunt raport cu dispariţia lui
Ieronim Hamza.

– Sărmanul clovn — auzi din nou Teofil, ca prin vis, glasul colonelului — a murit din pricina unui exces de lăudăroşenie: după eşecul numărului aceluia de iluzionism, „Gheaţa de foc“, se apucase să se fălească printre foştii lui colegi de circ că îl pune din nou la punct, de astă dată cu sprijinul viitorului său ginere, cunoscutul fizician Teofil Dumitraşcu. Şi ştiţi cum merg zvonurile astea, mai ales într-o lume mai aparte, cum este cea a circului. Din păcate, Ieronim Hamza a plătit accesul său de lăudăroşenie cu viaţa.

Necşulea tăcu din nou. Atmosfera din încăpere se încărcase cu un fluid apăsător de tristeţe: fără să vrea, toţi îşi aruncau din când în când privirile spre Teofil, care devenise livid şi îşi încovoia tot mai mult trupul, ca sub povara unei tot mai greu suportabile greutăţi.

– Fireşte — reluă colonelul, parcă grăbit să termine cât mai repede această întâlnire, ce ameninţa să capete o turnură nedorită — moartea unui om, mai ales a unui suflet atât de ales şi care a ştiut să reziste atât de neînduplecat

tentaţiilor şi ameninţărilor, cum a fost bunul şi regretatul meu prieten Ieronim Hamza, înseamnă o pierdere grea pentru toţi şi îndeosebi pentru cei ce l-au cunoscut îndeaproape. Dar, cu toate că e departe de mine gândul de a pune în balanţă viaţa unui om şi viaţa întregii umanităţi, trebuie să vă spun sincer că nimic nu poate întuneca în ochii mei bucuria că noi, un pumn de oameni, cu sprijinul fără de preţ al lui Teofil Dumitraşcu şi al logodnicei sale, Ştefania Hamza, am izbutit să înlăturăm pericolul cumplit ce ameninţa însăşi soarta civilizaţiei umane: *criocraţia,* domnia teroarei prin frig. Şi nu e vorba numai de frigul fizic, material, ci şi de celălalt frig, mai chinuitor, frigul spiritual, frigul sentimentelor omeneşti, frigul îndepărtării omului de om. Închipuiţi-vă ce ar însemna umanitatea fără dragoste, fără milă, fără generozitate, fără dăruire! O lume la refrigerator! Ei bine, dragi tovarăşi, de un asemenea refrigerator menit să îngheţe tot ce este omenesc în om a fost salvată planeta noastră…

Abia îşi încheiase colonelul patetica peroraţie că privirea tuturor se aţinti fascinată spre termometrul de cameră ce se afla atârnat lângă biroul profesorului Ghervase. Coloana fosforescentă a lichidului din interior începuse să se agite tot mai violent, spasmodic aproape, coborând apoi cu viteză vertiginoasă spre zero. Şi, totuşi, în încăpere, în pofida faptului că instalaţia de aer condiţionat funcţiona din plin, se simţea când şi când zăpuşeala zilei toride a acestui neobişnuit de cald început de vară.

Profesorul Ghervase surâse larg văzând tulburarea celorlalţi. Cu un gest calm, deschise videointerfonul: pe ecran apăru figura bătrânicioasă a Xeniei Tomoioagă, transfigurată de bucurie. Colaboratoarea lui Teofil abia putu vorbi;

— Termometrul din cabinetul profesorului e în legătură directă cu instalaţia noastră. Putem să vă anunţăm că, pe

baza calculelor lăsate nouă de tovarăşul Teofil Dumitraşcu, în timpul absenţei sale am dus la bun sfârşit cercetările. Iar astăzi am obţinut primul fascicul de criotroni. Prima gheaţă de foc!

— E o descoperire epocală — vorbi emoţionat profesorul Ghervase, agitându-şi bărbuţa prin faţa interlocutorilor săi. Felicitări, dragă Dumitraşcule, felicitări, tovarăşă Tomoioagă, felicitări întregului colectiv. Şi fiţi sigur — se adresă de astă dată lui Necşulea — că experienţa trăită recent ne va ajuta să apărăm această realizare ca pe un mijloc de îmbunătăţire a climei în zonele secetoase ale pământului, ca pe un bun al vieţii împotriva morţii…

Un adevărat tumult se iscă în cabinet. Vocile se întretăiau, se amestecau, se acopereau. Toţi se îmbrăţişară cu frenezie, se felicitară reciproc. Numai pe Teofil, într-un soi de consens unanim, nu-l tulburară; îl lăsară în fotoliu, absent, cufundat în gânduri al căror clocot învolburat era anevoie de pătruns. Prin acest hăţiş se contura singurul drum spre echilibrul lăuntric, ştiau asta cu toţii. Şi, de aceea, îl respectau.

SFÂRŞIT

CUPRINS

Lector: VICTOR ZEDNIC
Tehnoredactor: CORNEL CRISTESCU
Bun de tipar 3.II.1977. Apărut 1977. Comanda nr. 704.
Tiraj 43500 ex, broşate. Coli de tipar 10.
Tiparul executat sub comanda nr. 971
la întreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918“
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
Bucureşti,
Republica Socialistă România

Fantastic Club

Lei 4,75

ÎN ACEEAȘI COLECȚIE

au mai apărut: